

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Vývoj nezaměstnanosti v Italské republice

Matouš Machálek

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Matouš Machálek

Hospodářská politika a správa

Podnikání a administrativa

Název práce

Vývoj nezaměstnanosti v Italské republice

Název anglicky

The development of unemployment in the Italian Republic

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza a popis vývoje o současném stavu nezaměstnanosti v Italské republice. Dílčím cílem je zjištění dopadu nezaměstnanosti na ekonomiku daného státu, úroveň nezaměstnanosti v zemi, v jednotlivých regionech a u specifických skupin obyvatelstva.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část práce bude zpracována formou literární rešerše s využitím studia odborné literatury českých a zahraničních autorů; čerpány budou rovněž aktuální informace z odborných časopisů a internetových zdrojů. Praktická část bakalářské práce bude založena na datech, získaných z databáze Eurostat, Istat a odborných publikacích, týkajících se nezaměstnanosti v Itálii. V práci bude použita zejména metoda deskripce a komparativní analýzy.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

nezaměstnanost, příčiny a dopady nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti, vývoj nezaměstnanosti, aktivní politika zaměstnanosti, Evropská unie, trh práce, ekonomika státu

Doporučené zdroje informací

BUCHTOVÁ, B. Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

HOLMAN, R. Ekonomie. V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-278-6.

MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

MAREŠ, P. SIROVÁTKA, T. Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

NORDHAUS, W D. SAMUELSON, P A. Ekonomie : 19. vydání. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-80-205-0629-0.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Elizbar Rodonaia, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 26. 2. 2020

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 4. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Vývoj nezaměstnanosti v Italské republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23.3.2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu Mgr. Elizbaru Rodonaia, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a v neposlední řadě jeho vstřícnost a čas, který mi věnoval při tvorbě této bakalářské práce.

Vývoj nezaměstnanosti v Italské republice

Abstrakt

Předmětem bakalářské práce je vývoj nezaměstnanosti v Italské republice, která je nejen na tomto území aktuálním ekonomickým problémem.

V teoretické části jsou vysvětleny všechny teoretické pojmy, jako jsou trh práce, hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost, její druhy, příčiny, dopady a pohledy na nezaměstnanost společně s politikou zaměstnanosti. Tyto pojmy jsou zpracovány na základě studia odborné literatury a následně aplikovány v praktické části na Italské republice.

Praktická část je zaměřena na analýzu vývoje nezaměstnanosti v letech 2008 až 2019 a pojmy vztahující se k této problematice. Analýza je provedena na úrovni státu a jednotlivých regionů, které byly rozřazeny do dvou základních oblastí (sever a jih). Výsledky analýzy jsou následně porovnány na státní a regionální úrovni. Data byla čerpána z internetových zdrojů, z databází Eurostat a Istat a jsou doplněna grafy a tabulkami vlastního zpracování.

Klíčová slova: nezaměstnanost, příčiny a dopady nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti, vývoj nezaměstnanosti, aktivní politika zaměstnanosti, Evropská unie, trh práce, ekonomika státu

The development of unemployment in the Italian Republic

Abstract

The subject of this bachelor thesis is the development of unemployment in the Italian Republic, which is not only this area a current economic problem.

The theoretical part explains all theoretical concepts such as labour market, gross domestic product, inflation, unemployment, types, causes, impact, views of unemployment and employment policy. These terms are elaborated based on literature research and subsequently applied in the practical part of the Italian Republic.

The practical part is focused on the analysis of the development of unemployment from 2008 to 2019 and terms related to this issue. The analysis is carried out at the level of the state and individual regions, which were divided into two basic areas (north and south). The results of the analysis are then compared at the national and regional level. The data were drawn from internet sources, Eurostat and Istat databases and are supplemented with graphs and tables of the actual processing.

Keywords: unemployment, causes and effects of unemployment, unemployment rate, development of unemployment, active employment policy, European Union, labour market, state economy

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Trh práce	15
3.1.1 Nabídka práce	15
3.1.2 Poptávka po práci.....	16
3.1.3 Rovnováha na trhu práce	16
3.2 Hrubý domácí produkt	17
3.3 Inflace.....	18
3.4 Nezaměstnanost.....	19
3.4.1 Míra nezaměstnanosti	21
3.5 Druhy nezaměstnanosti	22
3.5.1 Nezaměstnanost dle příčiny	22
3.5.2 Nezaměstnanost dle dobrovolnosti	25
3.5.3 Nezaměstnanost dle délky	27
3.6 Pohledy na nezaměstnanost.....	28
3.6.1 Liberalistický pohled	28
3.6.2 Keynesiánský pohled	29
3.6.3 Marxistický pohled	30
3.7 Dopady nezaměstnanosti.....	31
3.7.1 Ekonomické dopady	31
3.7.2 Sociální dopady.....	32
3.8 Politika zaměstnanosti.....	34
3.8.1 Aktivní politika zaměstnanosti	34
3.8.2 Pasivní politika zaměstnanosti.....	34
4 Vlastní práce	36
4.1 Obecné informace	36
4.1.1 Administrativní členění.....	37
4.1.2 Struktura obyvatelstva	38
4.1.3 Základní podmínky na trhu práce	39
4.2 Problémy a příčiny nezaměstnanosti.....	42
4.2.1 Migrační krize.....	43

4.3	Vývoj HDP	45
4.4	Vývoj inflace	46
4.5	Vývoj nezaměstnanosti.....	47
4.6	Dlouhodobá nezaměstnanost.....	49
4.7	Rizikové skupiny na trhu práce	51
4.7.1	Ženy	51
4.7.2	Cizinecké obyvatelstvo	51
4.7.3	Starší obyvatelstvo	52
4.7.4	Mladší obyvatelstvo	53
4.8	Nezaměstnanost v regionech.....	56
4.8.1	Severní oblast.....	58
4.8.2	Jižní oblast.....	71
4.9	Politika zaměstnanosti.....	79
5	Výsledky a diskuse	81
5.1	Regionální úroveň	83
6	Závěr.....	85
7	Seznam použitých zdrojů.....	87
7.1	Knižní zdroje	87
7.2	Internetové zdroje.....	88
8	Přílohy	92

Seznam obrázků

Obrázek 1	Trh práce	16
Obrázek 2	Mapa Itálie	38
Obrázek 3	Růst HDP	45
Obrázek 4	Vývoj inflace.....	46
Obrázek 5	Vývoj nezaměstnanosti v Itálii	47
Obrázek 6	Vývoj nezaměstnanost dle pohlaví	48
Obrázek 7	Nezaměstnanost dle vzdělání v roce 2019	48
Obrázek 8	Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v %	49
Obrázek 9	Míra dlouhodobé nezaměstnanosti v regionech pro rok 2018 %	50
Obrázek 10	Nezaměstnanost cizinců v Itálii.....	52
Obrázek 11	Míra nezaměstnanosti absolventů vysokých škol.....	54
Obrázek 12	Nezaměstnanost v regionech v roce 2018	56
Obrázek 13	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Piemont	58
Obrázek 14	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Valle d'Aoste	59
Obrázek 15	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Liguria.....	60
Obrázek 16	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Lombardie.....	61
Obrázek 17	Vývoj nezaměstnanosti v provincii Bolzano.....	62
Obrázek 18	Vývoj nezaměstnanosti v provincii Trento	63

Obrázek 19	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Veneto.....	64
Obrázek 20	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Friuli-Venezia Giulia.....	65
Obrázek 21	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Emilia-Romagna.....	66
Obrázek 22	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Toscana.....	67
Obrázek 23	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Umbria.....	68
Obrázek 24	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Marche.....	69
Obrázek 25	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Lazio.....	70
Obrázek 26	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Abruzzo.....	71
Obrázek 27	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Molise.....	72
Obrázek 28	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Campania.....	73
Obrázek 29	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Puglia.....	74
Obrázek 30	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Basilicata.....	75
Obrázek 31	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Calabria.....	76
Obrázek 32	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Sicilia.....	77
Obrázek 33	Vývoj nezaměstnanosti v regionu Sardegna.....	78
Obrázek 34	Míra nezaměstnanosti ve státech EU v roce 2019 v %.....	81
Obrázek 35	Míra nezaměstnanosti u mladých osob v roce 2018 v %.....	82
Obrázek 36	Míra nezaměstnanosti v regionech pro rok 2018 %.....	84

Seznam tabulek

Tabulka 1	Administrativní členění Itálie.....	37
Tabulka 2	Věková struktura obyvatelstva.....	39
Tabulka 3	HDP/obyvatel v €.....	46
Tabulka 4	Vývoj nezaměstnanosti v roce 2019 v %.....	47
Tabulka 5	Dlouhodobá nezaměstnanost v tis. obyvatel.....	49
Tabulka 6	Dlouhodobá nezaměstnanost z celkového počtu nezaměstnaných v %.....	50
Tabulka 7	Vývoj míry zaměstnanosti v %.....	80

Seznam použitých zkratk

FO = Fyzická osoba

PO = Právnícká osoba

HDP = Hrubý domácí produkt

HNP = Hrubý národní produkt

EU = Evropská unie

EAO = Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

ENO = Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo

NUTS = Klasifikace územní statistické jednotky

EUROSTAT = Evropský statistický úřad

ISTAT = Italský statistický úřad

ČSÚ = Český statistický úřad

MPSV = Ministerstvo práce a sociálních věcí

1 Úvod

Tématem bakalářské práce je Vývoj nezaměstnanosti v Italské republice. Jak jednou odpověděl na otázku E. J. Rice, co podnítilo jeho zájem o ekonomiku: „*Dvacet pět procent země bylo nezaměstnané. Chtěl jsem pochopit ekonomiku, která dovolila, aby se to stalo.*“ Země tedy byla vybrána na základě osobní motivace a aktuálnosti dané problematiky, vzhledem k faktu, že Itálie se dlouhodobě potýká s jednou z nejvyšších nezaměstnaností v Evropské unii.

Nezaměstnanost je jedním ze základních makroekonomických ukazatelů, které nastiňují situaci ekonomiky státu a je její přirozenou součástí. Ačkoliv určitá míra nezaměstnanosti musí být na trhu práce zachována pro správné fungování tržní ekonomiky státu, ve zvýšené míře představuje ekonomický i sociální problém. V přechodu do dlouhodobého stádia nezaměstnanosti s sebou nese značné negativní dopady na ekonomiku státu i jedince, jako takového. Důležité je nastavení adekvátní a účinné politiky zaměstnanosti ze strany státu.

Vývoj nezaměstnanosti a ukazatele či problematiky s ní spojenou jsou sledovány na úrovni státu a jednotlivých regionů rozčleněných do dvou oblastí. Sledované období započíná rokem 2008, kdy míra nezaměstnanosti začala růst. V roce 2014 obecně dosáhla svého maxima a začala pozvolně klesat. Sledované období končí dle nejaktuálnějších dat, na úrovni státu v roce 2019 a na regionální úrovni v roce 2018. I přes zlepšenou situaci je nezaměstnanost v Italské republice stále značným ekonomickým problémem země.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění průběhu vývoje nezaměstnanosti a její aktuální stav na úrovni státu a jednotlivých regionů.

Cílem teoretické části je definování základních ekonomických pojmů, jako jsou trh práce, hrubý domácí produkt, inflace a nezaměstnanost. Podrobněji prověřit pojmy spojené s nezaměstnaností, tedy míru nezaměstnanosti, druhy, dopady, pohledy na nezaměstnanost a politiku zaměstnanosti.

Stanoveným cílem praktické části bylo uplatnit teoretická východiska na konkrétní objekt, tedy republiku Itálie.

Dílčím cílem je zjištění ekonomické aktivity a struktury obyvatelstva, dopadů nezaměstnanosti na ekonomiku státu, nezaměstnanost rizikových skupin obyvatelstva, zejména u mladých osob ve věku 15 až 24 let a politiku zaměstnanosti Itálie.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části byla využita deskriptivní metoda a je zpracována formou literární rešerše s využitím studia odborné literatury českých a zahraničních autorů; čerpány byly rovněž aktuální informace z odborných časopisů a internetových zdrojů. Byl popsán trh práce, základní pojmy z oblasti nezaměstnanosti a stručně ostatní makroekonomické ukazatele, jenž mají na nezaměstnanost vliv. Byly určeny jednotlivé druhy nezaměstnanosti, pohledy na nezaměstnanost, dopady nezaměstnanosti a politiky zaměstnanosti.

Praktická část bakalářské práce je založena na nejaktuálnějších datech, získaných z databáze Eurostat, Istat (data na úrovni státu jsou z roku 2019 a data na regionální úrovni jsou z roku 2018), ze kterých byly vlastním zpracováním vytvořeny grafy a tabulky. Využity byly také data z odborných publikací, týkajících se nezaměstnanosti v Itálii. Bylo provedeno základní představení zkoumaného objektu, zjištěny aktuální problémy a příčiny nezaměstnanosti, vývoj základních makroekonomických ukazatelů souvisejících s nezaměstnaností, nezaměstnanost jako

taková a byly vyčleněny specifické skupiny na trhu práce potýkající se s nezaměstnaností. Byla provedena analýza jednotlivých regionů Itálie a zjištěna politika zaměstnanosti státu. Následně byly data vyhodnocena použitím metody deskripce, komparativní analýzy a závěrečným shrnutím.

3 Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Trh práce je místo, kde se střetávají firmy představující poptávku, které hledají pracovní sílu při určité mzdové úrovni, a domácnosti představující nabídku práce, které nabízejí svou pracovní sílu k dispozici výměnou za finanční ohodnocení.¹

V knize Roberta Holmana je uvedeno tvrzení, že trh práce je nedokonalým trhem a hlavním důvodem je neúplnost informací. Osoby hledající zaměstnání nevědí o kompletním výčtu dostupných pracovních pozic, a naopak firmy nevědí o všech lidech, kteří jsou k dispozici na pracovní pozici nastoupit. Na trhu práce probíhá nepřetržitý proces vyhledávání zaměstnanců a zaměstnavatelů, kteří by navzájem splňovali své požadavky a byli tak kompatibilní. Než tato shoda nastane, na trhu práce vždy bude některá osoba nezaměstnána a některá pracovní pozice neobsazena.²

Klasický model trhu práce předpokládá dokonale flexibilní mzdy a v rámci interakce na trhu práce vytvoření rovnováhy, tzv. vyčištění trhu. To znamená, že všichni, kteří jsou ochotni pracovat, práci snadno najdou a firmy snadno najdou pracovní sílu při určité mzdové sazbě. Ekonomika tak pracuje na úrovni potenciálního produktu a nezaměstnanost je tím pouze na úrovni přirozené míry.³

Keynesiánský model trhu práce předpokládá nepružnost nominálních mezd. Nedochozí tak v krátkém období k vytvoření rovnováhy na trhu práce. V ekonomice tedy existuje nezaměstnanost, která přesahuje přirozenou míru nezaměstnanosti. Vyčištění trhu práce může bránit minimální mzda nebo například fakt, že mzdy samy o sobě nejsou pružné a do jisté míry strnulé či kolektivní smlouvy.⁴

3.1.1 Nabídka práce

Dle Jírové se nabídkou práce miní počet pracovníků na trhu práce nebo počet opracovaných hodin při výdělečné činnosti. Představuje ji volba spotřebitele, který se

¹ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 144

² HOLMAN, R. *Makroekonomie*. 2010, s. 157

³ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 144-145

⁴ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 144-145

rozhoduje mezi užtkem z volného času a užtkem ze statků a služeb, jenž nakoupí ze mzdy získanou obětováním volného času na úrok výkonu práce.⁵

„Nabídka práce má rostoucí charakter, jelikož čím vyšší bude mzdová sazba, tím více lidé práci nabízejí.“⁶

3.1.2 Poptávka po práci

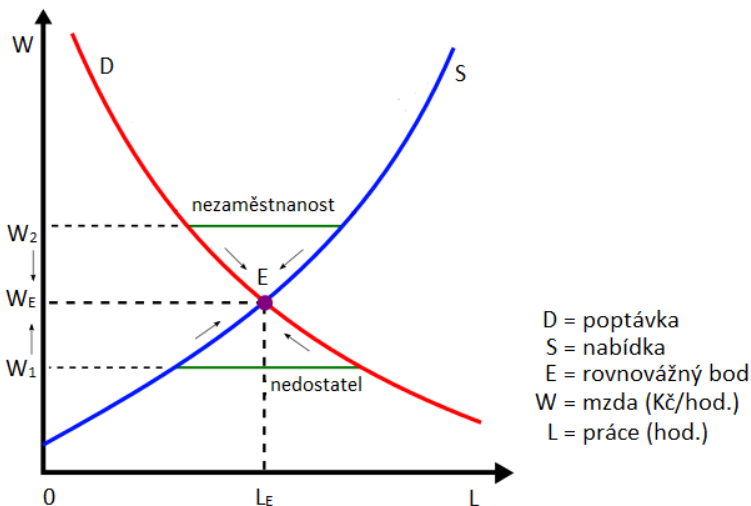
Poptávku po práci představují firmy, hledající pracovní sílu a je vyjádřena počtem pracujících, kteří práci hledají.⁷

„Poptávka po práci má klesající charakter vzhledem ke mzdové úrovni (sazbě). Čím nižší je mzdová sazba, tedy cena práce, tím více firmy budou práci poptávat.“⁸

Samuelson a Nordhaus ve svém díle uvádí, že: „V daném čase a při dané úrovni technologie existuje vztah mezi množstvím vstupů práce a množstvím výstupu. Podle zákona klesajících výnosů přináší každá další jednotka vstupu práce menší a menší množství výstupu.“⁹

3.1.3 Rovnováha na trhu práce

Obrázek 1 Trh práce

Zdroj: Vlastní zpracování dle HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 271

⁵ JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1999, s. 8

⁶ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 144

⁷ JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1999, s. 9

⁸ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 144

⁹ SAMUELSON, P.; NORDHAUS W. *Ekonomie*. 1991, s. 678-679

K rovnovážnému bodu na trhu práce dochází při střetnutí poptávky po práci a nabídky práce. Nastává vyčištění trhu práce, se kterou přichází jeho rovnováha. Je-li mzdová sazba vyšší nežli rovnovážná, dochází k přebytku na trhu práce a vzniká nezaměstnanost. Dokud ale dojde k opačnému faktu, vzniká nedostatek práce. Pokud lidé při dané mzdové sazbě nemají zájem pracovat, jedná se o tzv. dobrovolnou nezaměstnanost. Když ale nemohou najít práci při této mzdové sazbě, jedná se o nezaměstnanost nedobrovolnou.¹⁰

V díle od autorů Samuelson a Nordhaus se píše: „*Trh bude směřovat k takové rovnovážné struktuře mzdových rozdílů, při které se celková poptávka po každé kategorii práce přesně rovná její konkurenční nabídce. Pouze tehdy bude dosaženo celkové rovnováhy bez tendencí k dalšímu zvětšování nebo zmenšování rozdílů ve mzdách.*“¹¹

3.2 Hrubý domácí produkt

HDP, jenž je zkráceně značen hrubý domácí produkt, vyjadřuje: „*Hodnotu finální produkce vytvořené za určité období výrobními faktory, které působily na území státu.*“¹²

Zjednodušeným popisem lze HDP chápat jako souhrn veškeré produkce finančně ohodnocené na určitém území bez ohledu na to, kým byl vyprodukován. Neuvažuje se nad tím, zda producenti jsou rezidenti (= FO nebo PO mající vztah k určitému státu) nebo nerezidenti na daném území. Znamená to, že u výrobních faktorů se přihlíží k jejich působení v dané oblasti, obvykle území státu, a neuvažuje se vlastník produktu.

ČSÚ definuje HDP jako: „*Peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území a používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky.*“¹³

Jedná se o makroekonomický ukazatel, sloužící k určování výkonnosti ekonomiky státu a používá se pro srovnávání na mezinárodní sféře. Využívá se ukazatel tempa růstu HDP, který zachycuje procentuální změnu HDP oproti předchozímu období nebo ukazatel

¹⁰ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 144-145

¹¹ SAMUELSON, P.; NORDHAUS W. *Ekonomie*. 1991, s. 685-686

¹² BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 14

¹³ ČSÚ. *HDP* [online]. Dostupné z: czso.cz/cso/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-

HDP na obyvatele, který vyjadřuje finanční částku vyprodukovanou za určité časové období. Hrubý domácí produkt můžeme vypočítat třemi základními metodami:¹⁴

Výrobní metoda, také známá jako produkční či výrobková, je výsledkem rozdílu mezi hodnotou produkce a meziprojektu, ke kterému jsou současně přičteny daně z produktů a odečteny dotace.¹⁵

$$\text{Hrubý domácí produkt} = \text{hodnota produkce} - \text{meziprojekt} + \text{daně z produktů} - \text{dotace} \quad (1)$$

Výdajová metoda je získána součtem spotřebních výdajů domácností (C), investic firem (I), vládních výdajů na nákup statků a služeb (G), ke kterým je přičtena hodnota čistého exportu (NX), vypočítán rozdílem mezi exportem (X) a importem (M).¹⁶

$$\text{Hrubý domácí produkt} = C + I + G + X - M \quad (2)$$

Důchodová metoda neboli příjmová metoda, je celkovým součtem prvotních důchodů za národní hospodářství. Jsou tedy sečteny důchody jednotlivých subjektů ekonomiky státu.¹⁷

$$\text{Hrubý domácí produkt} = \text{mzdy a platy (včetně ostatních náhrad zaměstnanců)} + \text{zisky firem} + \text{renty} + \text{čisté úroky} + \text{amortizace} + \text{nepřímé daně} - \text{subvence} \quad (3)$$

3.3 Inlace

Inlace je dle Brčáka a spol. definována jako: „*projev ekonomické nerovnováhy, jejíž vnějším znakem je růst cenové hladiny*,“ obecně vyjadřuje růst spotřebitelských cen a je jedním z makroekonomických ukazatelů vypovídající o stavu ekonomiky státu. Projevuje se na zdražování statků a služeb a současně vyvolává znehodnocení peněz.¹⁸

Samuelson a Nordhaus uvádí, že k inflaci dochází v případě rostoucí cenové hladiny a míra inflace je definována jako míra změny cenové hladiny, která je měřena například indexem spotřebitelských cen CPI. Inlace měří trend průměrné cenové hladiny¹⁹

¹⁴ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 14-15

¹⁵ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 15

¹⁶ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 16

¹⁷ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 17

¹⁸ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 127

¹⁹ SAMUELSON, P.; NORDHAUS W. *Ekonomie*. 1991, s. 306

Opakem inflace je deflace, které snižuje cenovou hladinu, dochází k ní však spíše sporadicky a bývá doprovázena útlumem ekonomiky. V momentu, kdy dochází ke stagnaci inflace a reálného produktu, je pojem označován jako stagflace, je ovlivněna nezaměstnanost formou růstu. Způsoby měření inflace v praxi jsou:²⁰

Index spotřebitelských cen CPI, který vyjadřuje velikost změny výdajů domácností na nákup daných spotřebních statků. Vypočítáme jako rozdíl cenového indexu za běžné období (CPI_t) a období předchozího (CPI_{t-1}) dělené cenovým indexem předchozího období (CPI_{t-1}). Výsledkem je relativní přírůstek $\pi(CPI_t)$.

$$\pi(CPI_t) = (CPI_t - CPI_{t-1}) / CPI_{t-1} \quad (4)$$

Index inflace, se vypočítává jako podíl změny cenového indexu oproti předchozímu období a cenovému indexu předchozího období jenž je následně vynásoben hodnotou 100. Výsledek je vyjádřen jako procentuální změna.²¹

$$\pi(P_t) = (P_t - P_{t-1}) / P_{t-1} * 100 \quad (5)$$

Dalšími způsoby měření inflace jsou index cen výrobců PPI, vyjádřený změnami cen výrobců a cenový deflátor hrubého domácího produktu nebo hrubého národního produktu, který zachycuje změny cen všech statků, které jsou součástí hrubého produktu.

3.4 Nezaměstnanost

*Jedním z nejlépe vypovídajících ukazatelů o stavu trhu práce a funkčnosti ekonomiky státu je nezaměstnanost. Nezaměstnanost je jevem, který s sebou přináší negativní, zejména ekonomické a sociální, ale také psychologické i politické následky.*²²

V díle autorky Jírové je uvedeno, že nezaměstnanost lze definovat jako stav ekonomiky, v němž osoby v produktivním věku, které jsou schopny práce a ochotni pracovat, nemohou práci najít. Přesná definice tohoto pojmu není. Mnohokrát se liší

²⁰ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 23

²¹ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. 2014, s. 127-129

²² ČSÚ. *Nezaměstnanost* [online]. Dostupné z: czso.cz/documents/10180/20563493/137005a6.pdf/9a5c26b4-74bb-4fae-bf35-c1cd457090be?version=1.0

určitému aspektu, například věkovou hranicí produktivního věku. Lze však rozdělit obyvatelstvo země do dvou základních skupin dle ekonomické aktivity.²³

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo, kam patří osoby ve věku 15 let a staří, kteří nepracují a ani nemají zájem získat žádnou formu zaměstnání.²⁴ Dále jsou zde zahrnuti lidé v důchodu, ženy na mateřské dovolené, osoby v domácnosti, studenti, osoby dlouhodobě či trvale praceneschopné.²⁵

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo je skupina osob ve věku od 15 let do důchodového věku, které jsou schopny pracovat a zároveň mají zájem pracovat. Patří sem i pracující studenti a důchodci. Dále se dělí na zaměstnané a nezaměstnané.²⁶

Zaměstnaná osoba je dle Českého statistického úřadu osoba, která patří do skupiny obyvatelstva starší patnácti let, které v průběhu referenčního týdne pracovala alespoň 1 hodinu za mzdu, plat nebo jinou odměnu, nebo sice nebyla v práci, ale měla formální vztah k zaměstnání. Hlavním kritériem pro zařazení mezi zaměstnané je tedy vyvíjení jakékoliv odměňované pracovní aktivity. Není proto rozhodující, zda pracovní aktivita této osoby měla trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda měla jen jedno nebo více souběžných zaměstnání, nebo zda současně studovala, pobírala nějaký důchod apod. Do kategorie zaměstnaných náleží všichni placení zaměstnaní (zaměstnanci a členové produkčních družstev) a všichni zaměstnaní ve vlastním podniku²⁷

Nezaměstnaná osoba, je osobou definovanou dle Eurostatu, který je:

- ve věku 15 let a starší bez stanovené horní věkové hranice,
- bez práce, není tedy v pracovněprávním vztahu ani není sebezaměstnaný,
- aktivně hledá práci, je tedy registrován na úřadu práce nebo u soukromé agentury zprostředkovávající práci nebo hledá práci přímo ve firmách, využívá inzerce, podniká kroky pro založení vlastní firmy, podal žádost o pracovní povolení a licenci nebo hledá zaměstnání jiným způsobem,

²³ JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1999, s. 18

²⁴ ČSÚ. *Zaměstnanost a nezaměstnanost* [online]. Dostupné z: czso.cz/csu/czso/zam_vsps

²⁵ JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1999, s. 18

²⁶ ČSÚ. *Ekonomická aktivita* [online]. Dostupné z: czso.cz/csu/czso/13-6222-03-2001-4_ekonomicka_aktivita_obyvatelstva

²⁷ ČSÚ. *Zaměstnanost a nezaměstnanost* [online]. Dostupné z: czso.cz/csu/czso/zam_vsps

- připravený nastoupit do práce, tedy byl by během referenčního období schopen okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů nastoupit do zaměstnání placené za výkon nebo sebezaměstnání.

Osoba, jenž nesplňuje alespoň jednu z těchto vlastností, je osoba zaměstnaná nebo osoba patřící do skupiny ekonomicky neaktivních obyvatel.²⁸

3.4.1 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti je způsob měření nezaměstnanosti. Dle autora Brčáka a kolektivu míra nezaměstnanosti vyjadřuje: „*Procentuální podíl nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu, tedy na skupině lidí zaměstnaných a nezaměstnaných. Nikoliv na ekonomicky neaktivním obyvatelstvu (například děti, důchodci).*“²⁹

Autorka díla Jírová uvádí, že mírou nezaměstnanosti měříme rozsah nezaměstnanosti, který vypočítáme jako podíl počtu nezaměstnaných k celkovému počtu pracovních sil (tj. ekonomicky aktivní obyvatelstvo).³⁰

Výpočet:

$$u = \frac{U}{L} \times 100 (\%)$$

(6)

u = míra nezaměstnanosti

U = počet nezaměstnaných osob

L = počet ekonomicky aktivních obyvatel

Přirozená míra nezaměstnanosti je dle Buchtové míra nezaměstnanosti odpovídající stavu rovnováhy na trhu práce. Lze ji tedy chápat jako míru nezaměstnanosti, která vzniká působením tržních sil a nelze ji dlouhodobě ovlivňovat ze strany státu.³¹

V případě, že nabídka práce převyšuje poptávku firem po práci, vzniká na trhu práce nezaměstnanost (vyšší než přirozená). Pro vyrovnání trhu je třeba, aby klesla cena práce (reálná mzda). Nabídka práce by se tím snížila a vzrostla by poptávka po práci. Pokud by

²⁸ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 140

²⁹ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 23-24

³⁰ JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1999, s. 18

³¹ BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s.72

však mzdy nemohly klesnout, k rovnováze by tak nemohlo dojít a bude nadále přetrvávat nezaměstnanost.³²

3.5 Druhy nezaměstnanosti

3.5.1 Nezaměstnanost dle příčiny

Frikční nezaměstnanost vzniká při přesunu zaměstnaných osob mezi pracovními místy. Tyto přesuny mohou být motivovány potřebami osob nebo potřebami ekonomického vývoje na trhu práce. Nejedná se pouze o osoby, které mění své zaměstnání. Do této skupiny patří také čerství absolventi po dokončení svého studia či ženy, po skončení mateřské dovolené, které mají v úmyslu se vrátit na trh práce a najít si novou pracovní pozici.³³

Buchtová říká, že vždy budou existovat na trhu práce propuštění v důsledku skutečnosti, že firmy vznikají a zanikají, a dochází k technologickým a organizačním změnám, které vedou k zániku pracoviště.³⁴

Hledání nové práce zabere nějaký čas. Lidé často neakceptují hned první pracovní nabídku, která se jim naskytne. Snaží si svá rozhodnutí důkladně promyslet a přijmout nabídku, která se bude nejlépe blížit jejich představě o nové práci. Čas hledání nové práce se často prodlužuje, čím přívětivější je systém podpor sociálního stavu v nezaměstnanosti. Tato forma nezaměstnanosti by existovala i na dokonalém trhu práce, kde by byla úplná zaměstnanost. Fluktuace zaměstnanců neboli pohyb zaměstnanců na trhu práce je přirozenou a zdravou součástí ekonomiky státu.³⁵

Strukturální nezaměstnanost vzniká v důsledku strukturálních změn v ekonomice. Při těchto změnách se některá odvětví zmenšují a jiná naopak expandují. Podle Holmana nezaměstnanost může být způsobena několika důvody:

- Zánik ztrátových podniků a institucí
- Zánik celého odvětví
- Nesplněním nově nastavených požadavků zaměstnance pro pracovní místo

³² BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 142-143

³³ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 18-20

³⁴ BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s. 66-67

³⁵ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 18-20

- Likvidace umělé přezaměstnanosti
- Moderními technologiemi (stoje zastanou část práce, proto se někdy tato forma nezaměstnanosti nazývá technologická)

Nicméně, i když klesá poptávka po určitých profesích, v expandujících odvětvích poptávka po profesích roste. To tedy znamená, že propuštění zaměstnanci mohou získat pracovní pozici v expandujícím odvětví, ve kterém se při expanzi vytváří nová pracovní místa.³⁶

Ucházející se zaměstnanci o tyto pracovní místa musí častokrát projít rekvalifikačním procesem, který zahrnuje rekvalifikační kurzy neboli proškolení, kde získají potřebné dovednosti pro výkon nového zaměstnání.³⁷

MPSV definuje rekvalifikaci jako: *„Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala. Při určování obsahu a rozsahu rekvalifikace se vychází z dosavadní kvalifikace, zdravotního stavu, schopností a zkušeností fyzické osoby, která má být rekvalifikována formou získání nových teoretických a praktických dovedností v rámci dalšího profesního vzdělávání.“*³⁸

Strukturální nezaměstnanost obvykle trvá déle nežli frikční nezaměstnanost. Dlouhodobě do strukturální nezaměstnanosti mohou zapadnout osoby vysoce kvalifikované ze zanikajícího odvětví. Jedná se tedy často o velký zásah do života člověka, který musí projít změnou profese a nepříjemnostmi s ní spojenou.³⁹

Změna strukturální poptávky je však nevyhnutelnou, přirozenou a velmi důležitou součástí každé ekonomiky. Snaha o potlačení by měla negativní dopad na zdraví a fungování ekonomiky státu.⁴⁰

Cyklická nezaměstnanost je formou nezaměstnanosti, která postihuje ekonomiku jako celek. Zasažená ekonomika poté prochází fází celkové hospodářského poklesu, jenž je označován jako stav ekonomiky nacházející se v recesi, která má obvykle za následek

³⁶ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 280-282

³⁷ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 280-282

³⁸ MPSV. *Rekvalifikace* [online]. Dostupné z: mpsv.cz/web/cz/-/rekvalifikace

³⁹ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 280-283

⁴⁰ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 20-21

nezaměstnanost téměř ve všech odvětvích. Konkrétně to tedy znamená, že lidé propuštěni v jednom odvětví nemají následnou možnost si najít zaměstnání v jiném odvětví. Tímto vývojem se cyklická nezaměstnanost odlišuje od nezaměstnanosti strukturální, ve které poptávku po práci postihne jen některé profese.⁴¹

Dle Buchtové cyklická nezaměstnanost narůstá s poklesem výkonu ekonomiky, naopak při růstu výkonnosti ekonomiky je potlačována. Představuje tedy závažný problém.⁴²

Specifičtěji by cyklická nezaměstnanost mohla být vyvolána například ochabnutím domácí investiční aktivity či poklesem zahraniční poptávky. Ty by měli za následek pokles hrubého domácího produktu.⁴³

Sezónní nezaměstnanost, o té by se dalo říci, že se jedná o období cyklické nezaměstnanosti. Sezónní nezaměstnanost je však pravidelná a spojená s přírodním cyklem (např. ročním obdobím). Charakteristickým odvětvím jsou profese spojené s cestovním ruchem (turistika), zemědělstvím a stavebnictvím. Během zbytku roku by tato odvětví měla být silně zisková, aby si zaměstnanci těchto profesí mohli dovolit být určité období bez příjmu.⁴⁴

Sezónní nezaměstnanost se také pokládá jako součást frikční nezaměstnanosti a podílí se tedy také na přirozené míře nezaměstnanosti.⁴⁵

Skrytá nezaměstnanost je typ nezaměstnanosti, ve které nezaměstnaní nejsou jako nezaměstnaní registrováni, i když nemají stálé zaměstnání. V případě adekvátní nabídky pracovní pozice by zaměstnání s velkou pravděpodobností přijali, ale práci si aktivně nehledají. Častokrát se jedná o osoby, které buďto na hledání práce rezignovali nebo si práci hledají neformální cestou, či se o pracovní pozici poptávají přímo u zaměstnavatele bez registrace na úřadu práce. Velkou část těchto nezaměstnaných osob tvoří vdané ženy a mladiství. Může se také jednat o osobu s nízkou kvalifikací či vysokým věkem, která z těchto důvodů byla odsunuta mimo trh práce a může tak následovat předčasný odchod do

⁴¹ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 283-284

⁴² BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s. 67

⁴³ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 283-284

⁴⁴ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 21

⁴⁵ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 146

důchodu. Často se jedná o rozsáhnou skupinu osob, která mohla by při oficiální registraci signifikantně zvýšit počet nezaměstnaných osob na určitém území.⁴⁶

Neúplná zaměstnanost je zvláštním typem zaměstnanosti, které se dotýká i tématu nezaměstnanosti. Jedná se o typ zaměstnání, ve kterém byli zaměstnanci vnějšími faktory nuceni akceptovat práci na částečný úvazek či nemohli plně využít svých schopností a kvalifikací. Dá se říci, že je to jeden ze způsobů, jakým se společnost snaží vyrovnat s masovou nezaměstnaností. Nejčastěji se jedná o zkrácenou pracovní dobu nebo sdílení jednoho pracovního místa dvěma osobami. Osoby takto zaměstnané většinou končí bez pracovní ochrany a sociálního zabezpečení.

Práce na částečný úvazek, a tímto případě i sdílená pracovní místa, znamenají pro zaměstnavatele snížení mzdových nákladů. U zaměstnanců dochází k vyloučení ze sociálního pojištění a pozbývají nároků na zaměstnanecké výhody. Navíc má zaměstnavatel větší flexibilitu pracovní síly při organizačních a technických změnách v podniku.⁴⁷

Nepravá nezaměstnanost je případ nezaměstnanosti, ve kterém se jedná o osobu nezaměstnanou a nehledající zaměstnání, která by případnou nabídku pracovní pozici odmítla. Motivací bývá snaha vyčerpat nárok na podporu v nezaměstnanosti v plném rozsahu. Jedná se i o ty, kteří se registrují jako nezaměstnaní a zároveň participují v šedé ekonomice formou neformálního a nelegálního zdroje příjmu.⁴⁸

3.5.2 Nezaměstnanost dle dobrovolnosti

Dobrovolná nezaměstnanost je dle Holmana taková nezaměstnanost, kdy nezaměstnaný hledá práci, ovšem za vyšší mzdu, než která na trhu práce převládá. Dobrovolnost v tomto smyslu znamená, že osoba by mohla nastoupit pracovní pozici, ale není ochotna přijmout takovou nabídku, která je pod hranicí očekávání odměny za výkon

⁴⁶ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 21-22

⁴⁷ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 22-23

⁴⁸ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 23

práce. Upřednostní tak jinak strávený čas, nežli je výkon práce odměněn mzdou či platem neshodující se s představami o celkové výši.⁴⁹

Dle Samuelsona a Nordhause mohou pracovníci dávat přednost volnému času či studiu. Může se také jednat o absolventy přecházející z univerzity do prvního zaměstnání, či rodiče, kteří se rozhodli dobrovolně opustit zaměstnání a věnovat se péči o malé děti.⁵⁰

Finanční situace je řešena podporou v nezaměstnání, či dostatečnou finanční zajištěností z minulosti. Doba této nezaměstnanosti je ve vztahu nepřímé úměrnosti od výše sociálních dávek v nezaměstnanosti. Čím menší jsou finanční dávky, tím větší je motivace dobrovolně nezaměstnaných osob si najít novou pracovní pozici. Doba mezi zaměstnáními se tak zkracuje.⁵¹

Nedobrovolná nezaměstnanost vzniká v případě, že člověk je ochotný pracovat či si hledat práci za takovou mzdu, která na trhu práce převládá. Někteří lidé by dokonce akceptovali i mzdu nižší, nežli je jejich představa. Situace je však taková, že ani v případě snížení svých nároků na odměnu za provedenou práci nemohou pracovní pozici najít.⁵²

Nedobrovolná nezaměstnanost má daleko horší důsledky na člověka nežli nezaměstnanost dobrovolná. Člověk je ochotný pracovat, ale nemůže uplatnění na trhu práce nalézt. S tímto přichází mnoho problémů, ať už z finančního hlediska nebo hlediska psychického vlivu na člověka. Další problémem nedobrovolné nezaměstnanosti je zasažení skupiny lidí, kteří nemají dobré či téměř žádné alternativní možnosti. Důvodem obvykle bývá nemožnost podstoupení rekvalifikačního procesu nebo je pro ně nalezení jiných finančních příjmů velice obtížná.⁵³

Důvodem vzniku nedobrovolné nezaměstnanosti se může stát i uzákoněná minimální mzda. Tento případ nastává obvykle u málo kvalifikovaných profesí s nízkou mzdou, kdy při uzákonění minimální mzdy se nemusí zaměstnavateli vyplatit vytvářet některé pracovní pozice a ty tak s navýšením uzákoněné minimální mzdy zanikají, i když

⁴⁹ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 285-287

⁵⁰ SAMUELSON, P.; NORDHAUS W. *Ekonomie*. 1991, s. 289-290

⁵¹ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 285-287

⁵² HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 288-290

⁵³ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 288-290

by zaměstnanci byli ochotni pracovat za mzdu dosavadní, tedy nižší než uzákoněná minimální mzda⁵⁴

Tam kde jsou mzdy příliš nízké, může nastat i opačný případ. Jde o ekonomiku s nedostatkem práce, kde zaměstnavatelé nemohou nalézt dostatečný počet zaměstnanců na zastoupení pracovních pozic.⁵⁵

3.5.3 Nezaměstnanost dle délky

Krátkodobá nezaměstnanost je případ na trhu práce, kdy je osoba nezaměstnaná méně nežli jeden rok. Často se tak jedná jen o případy přechodu mezi dvěma pracovními místy. Pro ekonomiku není nijak závažným problémem a je přirozenou součástí každé zdravé ekonomiky.⁵⁶

Dlouhodobá nezaměstnanost je již skutečným problémem ekonomiky státu. Tato forma nezaměstnanosti s sebou přináší spoustu negativních jevů jako jsou sociální důsledky, finanční problémy, ztrátu kvalifikace, ztráta sebeúcty, fyzické i psychické komplikace pro člověka.⁵⁷

O dlouhodobé nezaměstnanosti mluvíme v případě, kdy se ekonomika dostala do stavu, kdy je mnoho lidí nezaměstnaných déle než jeden rok. V momentu velké četnosti osob dlouhodobě nezaměstnaných, je tento faktor indikátorem, že něco v ekonomice není v pořádku. Příčinou může být dlouhodobě trvající recese nebo dlouhodobé mzdové strnulosti. Další příčinou mohou být vysoké sociální podpory v nezaměstnanosti, které oslabují motivaci nezaměstnaných osob hledat novou práci.⁵⁸

Holman tvrdí, že: „*Dlouhodobá nezaměstnanost se někdy samovolně mění z nedobrovolné v dobrovolnou, protože je-li člověk dlouho nezaměstnaný, mění se jeho způsob života i jeho postoje k zaměstnání.*“ To v praxi znamená, že si lidé navyknou na více volného času na úkor skromnějšího způsobu života, který je financován ze sociálních dávek.⁵⁹

⁵⁴ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 288-290

⁵⁵ SAMUELSON, P.; NORDHAUS W. *Ekonomie*. 1991, s. 290-291

⁵⁶ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 292

⁵⁷ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 292-294

⁵⁸ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 292-294

⁵⁹ HOLMAN, R. *Ekonomie*. 2011, s. 292-294

Dle Buchtové je dlouhodobá nezaměstnanost spojena s redukcí zdraví a pohody. Lidé pocítují vyšší hladinu obecné psychické nepohody a následuje snížení sebeúcty a sebedůvěry. Tyto následky se projevují zejména u lidí středního věku, zatímco starší a mladší věkové skupiny se stabilizují rychleji.⁶⁰

3.6 Pohledy na nezaměstnanost

3.6.1 Liberalistický pohled

Ekonomie liberalistickým pohledem je založena na konceptu rovnováhy trhu, zajišťované svobodou soutěží, kde ceny jsou základním mechanismem přizpůsobování a vytváření této rovnováhy. Jedná se tedy o rovnováhu mezi množstvím a cenou. Rovnováha mezi nabídkou a poptávkou je dosahována automaticky za pomoci tržního mechanismu. Zásahy do tohoto ekonomického procesu v podobě různých regulací by bránili vývoji přirozené rovnováhy. Tento termín je označován jako tzv. neviditelná ruka trhu.⁶¹

V tomto konceptu je pracovní síla je chápána jako zboží. Nezaměstnanost je výsledkem působení tržního mechanismu a do určité míry je funkčním a zdravým faktorem. Zobrazuje krátkodobou nerovnováhu mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce. Projevuje se krátkodobým a výjimečným narušením ekonomické rovnováhy, kterou tržní mechanismus prostřednictvím neviditelné ruky trhu opět odstraní, přizpůsobením nabídky práce a poptávky po práci. Nezaměstnanost je v podstatě způsobena nepružností trhu práce vůči poptávce po práci. Je výrazem doby, kterou lidé potřebují k přizpůsobení se změnám poptávky na trhu práce. Dočasný výskyt způsobí snížení životního standardu občanů na nespécifikovanou dobu. Může tomu tak být do doby, nežli se zavedou nová odvětví nebo než dojde k přesunu pracovní síly, v podobě zaměstnanců, mezi již existujícími odvětvími.⁶²

Určitá míra nezaměstnanosti je chápána jako neodstranitelné minimum. Jedná se o přirozenou míru nezaměstnanosti. Nezaměstnaný se tedy musí rozhodnout, zda přijme či nepřijme nabízenou pracovní pozici za nabízenou mzdu. Proto v tomto případě je považována nezaměstnanost spíše jako dobrovolná, jenž je způsobena neochotou

⁶⁰ BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s. 104

⁶¹ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 28-30

⁶² MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 28-30

nezaměstnaných osob přijmout méně výhodné pracovní místo. Snížení mezd zaměstnanců umožní vyšší zisk, který vede k vyšším investicím. Ty vedou k vyšší míře kapitálu, která vyvolá větší poptávku po další pracovní síle a vytváří se tak nová pracovní místa.⁶³

Situaci nezaměstnanosti na trhu práce ovlivňuje do značné míry i výše sociálních podpor v nezaměstnanosti. Systém zaručující příjmy z dávek od státu silně oslabují podnět k hledání nové práce a práci jako takovou. V některých případech může mít i zákonem určená minimální mzda negativní vliv na situaci na trhu práce. Státní odbory mohou udržovat minimální mzdu na bodě, který omezuje zaměstnavatele vytvářet nová pracovní místa.⁶⁴

Řešením by mohlo být krácení podpor takovým způsobem, aby nemohl vzniknout alternativní životní příjem. Druhým řešením je absence zásahů státu na trh práce v případě regulací mezd. Řešení tedy nalezneme zejména na straně nabídky práce, soustředí se na boj proti inflaci, mzdovou regulaci a na omezení síly sociálního státu. Jeho působení je chápáno negativně. Boj proti nezdravé úrovni inflace by měl mít přednost před bojem proti nezaměstnanosti.⁶⁵

3.6.2 Keynesiánský pohled

Podle Keynesa ekonomika rozlišuje čtyři druhy nezaměstnanosti:

- Dočasnou, ve které lidé opouští jedno zaměstnání a hledají jiné, často hovoříme o frikční nezaměstnanosti
- Sezónní, kdy v určité době některé výrobní odvětví ztrácejí objekt své činnosti
- Cyklickou, vznikající v podmínkách cyklické deprese
- Strukturální, ke které dochází v případě zániku určitého výrobního odvětví a následně vzniká nesoulad mezi strukturou nabídky pracovní síly a strukturou poptávky po ní.

Výchozím bodem je uznání existence stálé nedobrovolné nezaměstnanosti. Keynes říká, že existují především dvě rozhodující příčiny masové a přetrvávající nezaměstnanosti:

- technologický pokrok, který vytlačuje lidskou pracovní sílu,

⁶³ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 28-30

⁶⁴ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 28-30

⁶⁵ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 28-30

- chronický nedostatek poptávky, jenž způsobuje nedostatečnou kupní sílu obyvatelstva a tím se omezuje sklon k investicím.

Nedostatečná souhrnná poptávka, která je obvykle dána výdaji jedinců na osobní spotřebu, veřejnými výdaji na zboží a služby, soukromými investicemi a převahou exportu nad importem. Chronický nedostatek poptávky vede k omezování investic a následně k malé zaměstnanosti, což opět snižuje poptávku. V ekonomice je tedy stále přítomna nucená nezaměstnanost jako důsledek malé efektivní poptávky.⁶⁶

Přetrvá-li malý sklon ke spotřebě a nízkým investicím, úroveň zaměstnanosti zůstane pozadu za nabídkou pracovní síly. Následně vzniká situace, kdy pracovníci nemohou najít práci ani za nízké mzdy, zapříčiněnou nedostatečnou poptávkou po pracovní síle na trhu.

Technologický pokrok je tak rapidní, že trh práce nedokáže adekvátně reagovat na vzniklé možnosti využití uvolněné pracovní síly. Mzda tvoří výrobní náklady pro firmy, ale zároveň tvoří hlavní zdroj kupní síly obyvatelstva. Firma musí své výrobky prodat, což by bylo bez kupní síly obyvatelstva nemožné. Mzdy tedy ovlivňují i dynamiku ekonomického růstu a zpětně i míru zaměstnanosti. V depresi ekonomiky tedy není řešení snižováním mezd, nýbrž stimulace poptávky.⁶⁷

Podle Keynesa zásahy do ekonomiky přinášejí nárůst produkce zboží a služeb, odpovídající nárůstu kupní síly v období deprese. Byla to jeho reakce na námitky, oproti jeho pohledu, že tyto zásahy do ekonomiky v podobě vysokých státních výdajů vedou jen k inflaci. Inflace je z Keynesova pohledu daleko menší zlo nežli přetrvávající masová nezaměstnanost. Stát svými dávkami umožňuje udržet koupěschopnost obyvatelstva, čímž současně podporuje agregovanou poptávku, která stimuluje růst pracovních míst a následně dochází k snižování nezaměstnanosti.⁶⁸

3.6.3 Marxistický pohled

Podle marxismu a autora tohoto pohledu Marxe je nezaměstnanost spjata s kapitalismem, jenž je vnitřně neschopen se vyhnout opakujícím se krizím i periodické masové nezaměstnanosti. Marxisté chápou ekonomiku jako nestabilní a inkonzistentní v důsledku její vnitřních rozporů. Problém nezaměstnanosti není v rámci kapitalismu řádně

⁶⁶ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 30-33

⁶⁷ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 30-33

⁶⁸ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 30-33

řešitelný problém, ale vytváří rezervu pracovních sil chovanou v záloze pro měnící se potřeby kapitálu. Podle Marxe nezaměstnaní jsou „relativní přebytek obyvatelstva tvořilo průmyslovou rezervní armádu, která je pozadím zákona poptávky a nabídky práce.“ Konkrétní stav nezaměstnanosti je výsledkem absolutního poklesu poptávky po práci.⁶⁹

3.7 Dopady nezaměstnanosti

Dopady nezaměstnanosti jsou rozčleněny do dvou základních skupin na dopady ekonomické a dopady sociální.

3.7.1 Ekonomické dopady

Dle Brčáka a spol. zapříčiňují ekonomické dopady nezaměstnanosti:

- ztrátu produkce,
- ztrátu kvalitních pracovníků,
- vyšší výdaje státního rozpočtu na podporu v nezaměstnanosti,
- nižší daňové příjmy.⁷⁰

Dle Samuelsona a Nordhaus je nezaměstnanost plýtváním zdroji. Pokud se ekonomika nachází v depresi a nezaměstnanost je vysoká, dochází k největšímu mrháním zdrojů na trhu práce, které vedou k velkým ztrátám a ekonomika se nachází pod svým potenciálem.⁷¹

Míra nezaměstnanosti přímo souvisí s úrovní produktu, který nedosahuje svého maximálního potenciálu, což vede k nevyužití zdrojů výrobního faktoru práce a má za následek nižší produkci. Lidský kapitál postupně ztrácí svou kvalifikaci a má negativní dopad na ekonomiku, vzhledem k tomu, že lidský kapitál patří do zdrojů růstu ekonomiky. Státní rozpočet je zasažen dvojím způsobem. Zvýší se výdaje na vyplácení sociálních podpor v nezaměstnanosti a současně se zredukuje příjmy v podobě daní, které se odrážejí od mezd a platů FO, a zisků PO. K poklesu také dojde u odvodů sociálního a zdravotního pojištění.⁷²

⁶⁹ MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2002, s. 33-34

⁷⁰ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 146

⁷¹ SAMUELSON, P.; NORDHAUS W. *Ekonomie*. 1991, s. 285

⁷² BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 146

3.7.2 Sociální dopady

Sociální dopady nezaměstnanosti můžeme vnímat z pohledu dopadu na:

- jednotlivce
- společnost

Ztráta zaměstnání ve většině případů znamená, kromě absence vlastního finančního příjmu nahrazeného sociálními dávkami, negativní dopad na psychiku člověka. To se následně odráží na zdravotním stavu jedince, z pohledu sociálního na společenských, rodinných i osobních vztazích.⁷³

Z pohledu Buchtové: *„Práce zaujímá v životě člověka nezastupitelné postavení. Je důležitou podmínkou jeho důstojné existence, přináší mu nejen materiální prospěch, ale současně mu dává pocit seberealizace a společenské užitečnosti. Vřazuje člověka do řádu sociálních vztahů, uspokojuje jeho potřeby ctižádosti, sebeuplatnění a sebeúcty. Práce tedy neslouží pouze k výrobě statků nebo k vykonání služeb, ale vytváření sociální pole strukturovaných kontaktů s možností vést rozhovory, potkávat jiné lidi a uzavírat přátelství.“*⁷⁴

Pokud hovoříme o práci z pohledu duševní očisty neboli mentálně-hygienického pohledu, aktivní vykonávání práce nám umožňuje odvádět přebytečnou psychickou i fyzickou energii.⁷⁵

Souvislost mezi nezaměstnaností a negativním vlivem na zdraví člověka je zachycena v řadě výzkumných studií. Ze šetření na britském trhu práce byly vyvozeny tři podstatné závěry:

- *„Nezaměstnaní pociťují vyšší hladinu obecné psychické nepohody, deprese a úzkosti spolu s nižší sebeúctou a sebedůvěrou. Ukazuje se, že pokračující dlouhodobá nezaměstnanost je spojená s další redukcí zdraví a pohody, zejména u lidí středních let, zatímco starší a mladší věkové skupiny se stabilizují rychleji.*
- *Nezaměstnanost není prožívána jednotným způsobem a v jejím vlivu na člověka je možné identifikovat několik zprostředkujících faktorů. Lidé s větší oddaností svému zaměstnání většinou vykazují horší duševní zdraví během ztráty práce.*

⁷³ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 146

⁷⁴ BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s. 75

⁷⁵ BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s. 104

Nezaměstnaní muži středního věku trpí většími psychickými problémy než mladší a starší skupiny, což odráží jejich vyšší odpovědnost a finanční závazky vyplývající z jejich role v rodině.

- *Schopnost nezaměstnaného vyrovnat se se ztrátou práce závisí na tom, jakou hodnotu připisoval ztracenému zaměstnání a jak mu byl oddán. Psychické zdraví pozitivně ovlivňují i určité rysy sociálního prostředí, jako je například četnost mezilidských kontaktů, míra emocionální opory okolí, možnost participace na kolektivní práci.*⁷⁶

Buchtová dále uvádí, že na trhu práce existují tzv. rizikové skupiny nezaměstnaných:

- **Mladší věkové skupiny do 30 let**, kam se zařazují například absolventi středních a vysokých škol ucházející se o nové zaměstnání. Charakteristickým rysem je absence praktických zkušeností a základních pracovních návyků.
- **Starší lidé**, u kterých se projevují pocity bezradnosti a nejistoty při ztrátě zaměstnání v pozdějším stádiu života, které mnohdy vede až k pracovní rezignaci a rezignaci na společenskou aktivitu.
- **Ženy**, které je způsobené upřednostňováním zaměstnavatelů mužské pracovní síly. Odvíjí se to od náročnosti skloubení pracovních a mateřských povinností, se kterými se většina žen potýká.⁷⁷

Pokud mluvím o vlivu na celkovou společnost, nezaměstnanost se projevuje zvýšením kriminality či různými politickými nepokoji.⁷⁸

Jak říká Duchoň a Šafránová ve svém díle: „*Pokud je nezaměstnanost ve společnosti dlouhodobá a masová (od 5 %, ale především do 10 %), stává se sociálním problémem a má dopady na zvýšení chudoby jedinců, tzn. na snížení životní úrovně, na psychiku člověka, má vliv na nárůst patologických jevů ve společnosti, jako je kriminalita, drogová závislost atd.*“⁷⁹

⁷⁶ BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s. 104

⁷⁷ BUCHTOVÁ, B.; ŠMAJS, J.; BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*, 2013, s. 110-113

⁷⁸ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 147

⁷⁹ DUCHOŇ, B.; ŠAFRÁNOVÁ, J. *Management: integrace tvrdých a měkkých prvků řízení*. 2008, s. 65

3.8 Politika zaměstnanosti

„Politika zaměstnanosti, která je součástí hospodářské politiky státu, usiluje o dosažení rovnováhy mezi nabídkou práce a poptávkou po práci. Zpravidla je výsledkem úsilí státu, zaměstnavatelů, zaměstnanců a odborů.“⁸⁰

Politiku zaměstnanosti definujeme jako: *„Soubor opatření, kterými jsou spoluvytvářeny podmínky pro dynamickou rovnováhu na trhu práce a pro efektivní využití pracovních sil. V současné době má ve vyspělých zemích nezastupitelné místo“⁸¹*

Politiku zaměstnanosti dělíme na dvě hlavní skupiny, z pohledu aktivity státu na trhu práce, a to na aktivní politiku zaměstnanosti a pasivní politiku zaměstnanosti.

3.8.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Cílem aktivní politiky je snižování nezaměstnanosti, tedy podpora zaměstnanosti pomocí odstraňování nevýhodných podmínek pro cílové skupiny obyvatelstva. Využívání aktivních nástrojů je všeobecně považováno za efektivnější.

Do aktivní politiky zaměstnanosti patří:

- Veřejné služby zaměstnanosti (úřady práce, agentury na prostředkování zaměstnání, poradenské služby pro nezaměstnané)
- Rekvalifikační kurzy
- Programy pro podporu v nezaměstnanosti (pro mladé nezaměstnané, čerstvé absolventy, handicapované osoby...)
- Vytváření nových pracovních míst (v soukromých firmách, začínajících podnicích i ve státních institucích)⁸²

3.8.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti je založena na vytváření přijatelných sociálních podmínek především pro nezaměstnané osoby jako jednotlivce, tak i celou společnost. Spočívá ve vyplácení finančních dávek v nezaměstnanosti. U využívání pasivní politiky zaměstnanosti je nutností, aby nebyly příliš vysoko nastaveny finanční částky pro

⁸⁰ KLIKOVÁ, CH.; KOTLÁN, I. *Hospodářská politika*. 2003, s. 222

⁸¹ WINKLER, J.; WILDMANOVÁ, M. *Evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy*. 1999, s. 49

⁸² BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 147

příspěvky v nezaměstnanosti. Příliš vysoké dávky mohou zapříčinit negativní vliv na motivaci nezaměstnaných osob si hledat novou pracovní pozici.

Do pasivní politiky zaměstnanosti patří:

- Finanční podpora v nezaměstnanosti
- Možnost předčasného důchodu⁸³

Nástroji politiky lze ovlivňovat osoby zaměstnané i nezaměstnané. Mezi nástroje na nezaměstnané osoby patří například zařazení do rekvalifikačních kurzů, úhrada nákladů spojených s dalším vzděláváním, úhrada nákladů spojených se stěhováním za prací, příplatky ke mzdě v případě nástupu na méně placené místo či finanční pomoc při zakládání podniku. Proti boji s dlouhodobou nezaměstnaností se využívají taky veřejně prospěšné práce. Vše je úzce spjato s podmínkami pobírání podpor v nezaměstnanosti.⁸⁴

Stát má tedy možnost ovlivňovat poptávku i nabídku práce. Poptávku lze ovlivňovat změnou věkové hranice pro odchod do důchodového věku, stanovením maximální pracovní doby a přesčasů či příspěvky pro zaměstnavatele, kteří přijmou zaměstnance z rizikových skupin. Nabídku práce může stát ovlivnit rozsahem povinné školní docházky, výší placené mateřské a rodičovské dovolené, minimální mzdou a dalšími způsoby.⁸⁵

Podmínky na trhu práce lze také ovlivnit způsobem nastavení vzdělání. Dlouhodobá podpora vzdělání ze středních a vysokých může způsobit nedostatek nekvalifikované pracovní síly, která je pro ekonomiku s průmyslovou výrobou velmi důležitá. V dnešní době často nastávají situace, že tyto pracovní místa zaujímají imigranti z méně rozvinutých zemích, kteří jsou ochotni pracovat za nižší mzdu, která je ovšem stále výhodnější nežli v místě rodiště.⁸⁶

⁸³ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 147

⁸⁴ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 148-149

⁸⁵ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 148-149

⁸⁶ BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*, 2014, s. 148-149

4 Vlastní práce

4.1 Obecné informace

Itálie, oficiálním názvem Italská republika (v italském jazyce *Repubblica Italiana*) je státem jižní Evropy rozprostírající se na Apeninském poloostrově a přilehlých ostrovech, z kterých jsou největší Sicílie a Sardinie. Rozlohou přesahuje 300 000 km² a obývá ji ke dni 1.1.2019 celkově 60 359 546 obyvatel.⁸⁷ Sousedícími státy jsou ze severu Slovinsko, Rakousko, Švýcarsko, Francie a vnitrostátními sousedy městský stát Vatikán a republika San Marino. Západní břehy Itálie jsou omývány Tyrhénským a Ligurským mořem, východní Jaderským mořem a jižní moře Jónské a Středozemním⁸⁸. Hlavním městem je Řím a úřední jazykem je italština.⁸⁹

Itálie je parlamentní republika, ve které je hlavou italského státu prezident, jenž jmenuje předsedu vlády. Parlament se skládá ze 2 komor: poslanecké sněmovny a senátu. Itálie je členskou zemí Evropské unie od roku 1958. V Evropském parlamentu zasedá celkem 73 italských poslanců. V roce 1999 bylo přijato za hlavní měnu euro a nahradilo tak stávající italskou liru.⁹⁰ Euro se však do oběhu dostalo až v roce 2002⁹¹

Mezi nejdůležitější odvětví italského hospodářství patřily v roce 2018 velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství (21,4 %), průmysl (19,4 %) a veřejná správa, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (16,6 %). Vývoz v rámci EU představuje 56 % z celkového vývozu země. Vyváží se především do Německa (13 %), do Francie (5 %) a do Španělska (5 %). Mimo EU se vyváží hlavně do USA (9 %) a do Švýcarska (5 %). Naopak dovoz je v rámci států EU v řádech 59 %, převážně z Německa (17 %), Francie (9 %), Španělska a Nizozemska (5 %). V případě dovozu ze států mimo EU se dováží z Číny (9 %) a z USA (4 %).⁹²

⁸⁷ ISTAT. *Resident population* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

⁸⁸ Mapy.cz. *Mapa Itálie* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: mapy.cz

⁸⁹ Evropská unie. *Itálie* [online]. Dostupné z: europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/italy_cs

⁹⁰ Evropská unie. *Itálie* [online]. Dostupné z: europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/italy_cs

⁹¹ CSAS. *Itálie* [online]. Dostupné z: crr.cz/wp-content/uploads/documents/2019/08/30/1567147570_1706_Itálie_AMSP.pdf

⁹² Evropská unie. *Itálie* [online]. Dostupné z: europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/italy_cs

4.1.1 Administrativní členění

Tabulka 1 Administrativní členění Itálie

Region	Oblast	Hlavní město	Počet obyvatel
Piemonte	Sever (Nord - Ovest)	Turín	4 375 865
Valle d'Aoste	Sever (Nord - Ovest)	Aosta	126 202
Liguria	Sever (Nord - Ovest)	Janov	1 556 981
Lombardia	Sever (Nord - Ovest)	Milán	10 036 258
Bolzano	Sever (Nord - Est)	Bolzano	524 256
Trento	Sever (Nord - Est)	Trento	538 604
Veneto (Benátsko)	Sever (Nord - Est)	Benátky	4 905 037
Friuli-Venezia Giulia	Sever (Nord - Est)	Terst	1 215 538
Emilia-Romagna	Sever (Nord - Est)	Boloňa	4 452 629
Toscana (Toskánsko)	Sever (Centro)	Florencie	3 736 968
Umbria	Sever (Centro)	Perugia	884 640
Marche (Marky)	Sever (Centro)	Ancona	1 531 753
Lazio	Sever (Centro)	Řím	5 896 693
Abruzzo	Jih (Sud)	L'Aquila	1 315 196
Molise	Jih (Sud)	Campobasso	308 493
Campania (Kampánie)	Jih (Sud)	Neapol	5 826 860
Puglia	Jih (Sud)	Bari	4 048 242
Basilicata	Jih (Sud)	Potenza	567 118
Calabria (Kalábrie)	Jih (Sud)	Catanzaro	1 956 687
Sicilia (Sicilie)	Jih (Isole)	Palermo	5 026 989
Sardegna (Sardinie)	Jih (Isole)	Cagliari	1 648 176

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat a ISTAT

Administrativně lze Itálii rozčlenit do tří úrovní – oblasti, regiony, provincie. Členění je provedeno dle klasifikace územních statistických jednotek Eurostatu NUTS. Stát jako celek je klasifikován jako NUTS 0.⁹³

Dle klasifikace NUTS 1 je Itálie rozčleněna na 5 oblastí (Nord – Ovest, Nord – Est, Centro, Sud, Isole). V odborné literatuře se však lze mnohem častěji setkat s ustálenými oblastmi Severu a Jihu. Z tohoto důvodu budou v této práci spojeny oblasti Nord – Ovest, Nord – Est, Centro na oblast Sever a oblasti Sud a Isole na oblast Jih.⁹⁴

Oficiálně se Itálie člení na 20 regionů (5 z nich má autonomní status: Trentino-Alto Adige, Friuli-Venezia Giulia, Valle d'Aosta, Sardegna, Sicilia)⁹⁵, nicméně klasifikace Eurostatu NUTS 2 Itálii člení na 21 regionů, kde region Trentino-Alto Adige je rozdělen

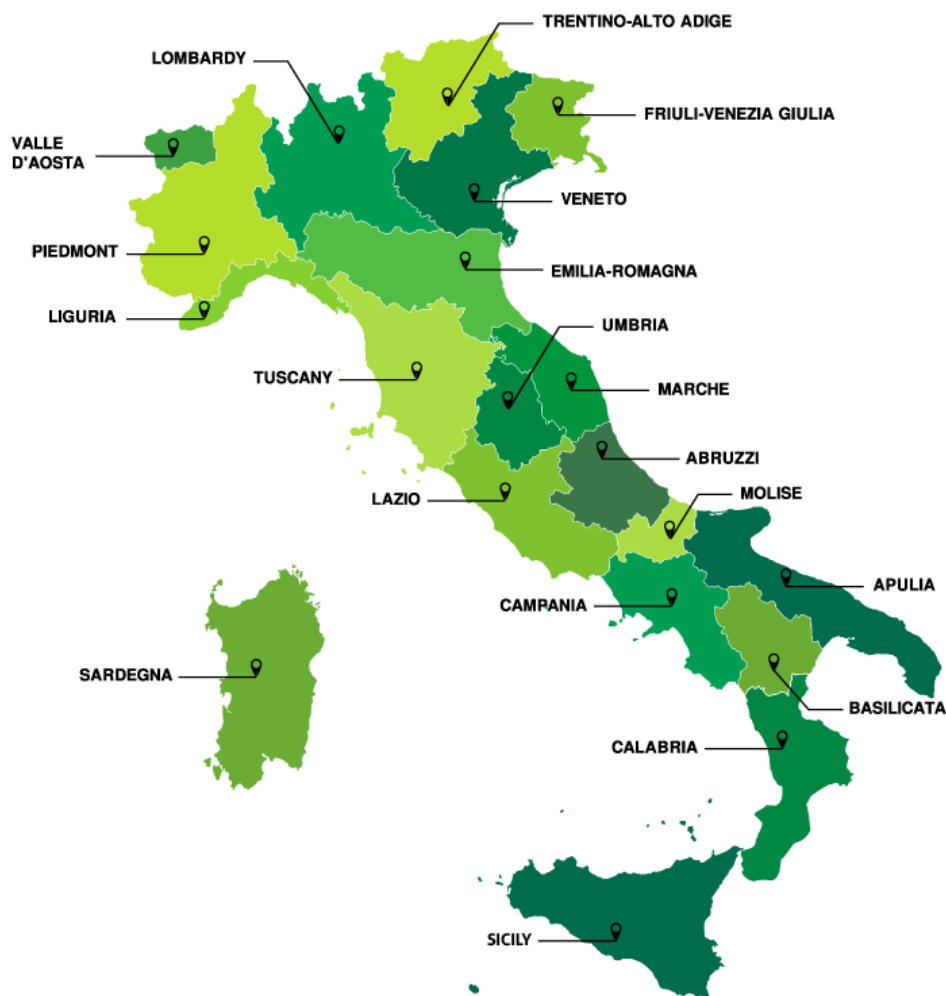
⁹³ Businessinfo. *NUTS* [online]. Dostupné z: businessinfo.cz/navody/nomenklatura-uzemnich-statistickych/

⁹⁴ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

⁹⁵ Evropská unie. *Itálie* [online]. Dostupné z: europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/italy_cs

na dvě autonomní provincie Trento a Bolzano. Ze statistického hlediska se s těmito dvěma autonomními provinciemi pracuje jako se samostatnými regiony. Regiony jsou složeny z provincií, kterých je v Itálii celkově 110, dle NUTS 3.⁹⁶

Obrázek 2 Mapa Itálie

Zdroj: slunecnaitalie.cz/mapa-italie/

4.1.2 Struktura obyvatelstva

Celkový počet obyvatel žijící v Itálii v roce 2019 bylo 60 359 546 obyvatel. Z tohoto počtu je 30 974 780 žen (51,32 %) a 29 384 766 mužů (48,68 %)⁹⁷, zároveň je

⁹⁶ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

⁹⁷ ISTAT. *Resident population* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

z celkové populace více jak 5 255 503 cizinců (8,7 %) ⁹⁸. Věkové rozložení obyvatelstva je zaznamenáno procentuálně v následující grafu při průměrném věku 46,8 let. ⁹⁹

Tabulka 2 Věková struktura obyvatelstva

rok 2019	0-14	15-64	65+
Věková struktura	13,19 %	63,97 %	22,84 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze ISTAT

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

V Itálii v současné době žilo 60 359 546 obyvatel ¹⁰⁰. V roce 2018 bylo v zemi zaokrouhleně celkově 25 899 000 obyvatel EAO a 19 296 000 obyvatel ENO. Z celkového počtu ekonomicky aktivní obyvatel je 23 143 000 obyvatel zaměstnaných a 2 756 000 obyvatel nezaměstnaných. Zaměstnané obyvatele dále můžeme rozřadit do tří skupin, podle typu pracovního vztahu jako: zaměstnanci o celkovém počtu 17 890 000 obyvatel, lidé pracující v rodinném podniku počtu 276 000 obyvatel a samo-zaměstnaní o počtu 4 977 000 obyvatel. ¹⁰¹

4.1.3 Základní podmínky na trhu práce

Současná situace na italském trhu práce doznává lehkého zlepšení a nezaměstnanost postupně ubývá. Faktory, které kladně zapůsobili na trh práce, byly například oživení ekonomiky a snížení sociální příspěvků. V následujících letech lze také očekávat tlak na růst mezd. ¹⁰²

Minimální mzda

Minimální mzda v Itálii nemá obecně zákonem stanovenou fixní sazbu, která by ji specificky určovala. Je však stanovena v kolektivní smlouvách pro každé odvětví a obor výkonu práce. Je závislá na dvou typech ustanovení, a to vyplývající z:

- Národní kolektivní smlouvy
- Kolektivní úmluvy místních odborů

⁹⁸ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

⁹⁹ Businessinfo. *Itálie základní charakteristika*. Dostupné z: businessinfo.cz/navody/italie-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/#section-1

¹⁰⁰ ISTAT. *Resident population* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁰¹ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/visualisations

¹⁰² CSAS. *Itálie* [online]. Dostupné z: crr.cz/wp-content/uploads/documents/2019/08/30/1567147570_1706_Itálie_AMSP.pdf

Míra, ve které se pohybuje průměrná minimální mzda je okolo 70% průměrné mzdy. Je však velmi rozdílná v severní a jižní části Itálie.¹⁰³

Pracovní doba a dovolená

Zákonem stanovená pracovní doba za jeden pracovní týden je 40 hodin, maximálně nesmí přesáhnout 48 hodin za týden. Dovolená je zákonem stanovena o minimální délce čtyř týdnů za jeden kalendářní rok.¹⁰⁴

Druhy zaměstnání

„Minimální věk na uzavření pracovního poměru je 15 let. Existují 3 druhy smluv:

- 1. Zaměstnání na dobu neurčitou a na dobu určitou s povinným uvedením pracovního času, místa výkonu práce a pracovní náplně. Ty je možné prodloužit pouze 1x.*
- 2. Zaměstnání s možností prodloužení s pohyblivým pracovním časem a svobodným místem výkonu práce*
- 3. Pracovní smlouvy autonomního typu pro poradce a OSVČ, s úplnou svobodou času a způsobu výkonu práce*

Všechny smlouvy musí být písemnou formou.“¹⁰⁵

Srážky ze mzdy

Výše odvodů z hrubé mzdy na sociální zabezpečení je celkově 41 %. Odvody zaměstnance jsou ve výši 9 % z hrubé mzdy. Skládají se z:

- sociální pojištění, ve kterém je zahrnuto nemocenské pojištění a důchodové pojištění (starobní a pozůstalostní důchody),
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

¹⁰³ Úřad práce. *Itálie životní a pracovní podmínky* [online]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/italie-1>

¹⁰⁴ Úřad práce. *Itálie životní a pracovní podmínky* [online]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/italie-1>

¹⁰⁵ Úřad práce. *Itálie životní a pracovní podmínky* [online]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/italie-1>

Odvody zaměstnavatele jsou ve výši 32 % z hrubé mzdy. Skládají se z:

- sociální pojištění, ve kterém je zahrnuto nemocenské pojištění a důchodové pojištění (starobní a pozůstalostní důchody),
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- pojištění proti pracovním úrazům a nemocím z povolání,
- rodinné příspěvky.

Dále se odvádí daň z příjmu fyzických osob, která je vypočítávána následujícím způsobem:

- do výše příjmu € 15 000 = 23 %,
- € 15 000 - € 28 000 = € 3 450 + 27 % z částky, která převyšuje € 15 000,
- € 28 001 - € 55 000 = € 6 960 + 38 % z částky, která převyšuje € 28 000,
- € 55 001 - € 75 000 = € 17 220 + 41 % z částky, která převyšuje € 55 000,
- příjem přesahující € 75 000 = € 25 420 + 43 % z částky, která převyšuje € 75 000.¹⁰⁶

Mezi další sazby daně v Itálii patří např. daň korporátní (daň z příjmu právnických osob) o sazbě 24 % (v roce 2017 snížena z 27,5 %) a DPH o základní sazbě 22 % a snížených sazbách 10 %, 5 % a 4 %.¹⁰⁷

Dávky v nezaměstnanosti

Výše podpory v nezaměstnanosti se pohybuje v řádech 40 % z příjmu za poslední 3 měsíce zaměstnání s horní hranicí 760 € za jeden měsíc. Nárok na podporu v nezaměstnanosti běží v průběhu 180 dní. Tato doba je v případě občanů starších 50 let prodloužena na dobu 270 dní. Ve zvláštních případech, jako jsou například zdravotní problémy, které by však nevedly k nároku na invalidní důchod je doba pobírání dávek v celkové délce 4 roky. Pokud občan pobírá invalidní důchod, podpora v nezaměstnanosti se nevyplácí.¹⁰⁸

¹⁰⁶ Úřad práce. *Itálie životní a pracovní podmínky* [online]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/italie-1>

¹⁰⁷ CSAS. *Itálie* [online]. Dostupné z: crr.cz/wp-content/uploads/documents/2019/08/30/1567147570_1706_Itálie_AMSP.pdf

¹⁰⁸ Euro. *Evropská podpora v nezaměstnanosti* [online]. Dostupné z: euro.cz/byznys/evropska-podpora-v-nezamestnanosti-871364

4.2 Problémy a příčiny nezaměstnanosti

Itálie je jednou ze zemí, která byla nejvíce zasažena ekonomickou a finanční krizí, která se projevila na všech segmentačních skupinách napříč věkem, pohlavím či teritoriem a způsobila tak nerovnoměrné rozložení pracovní síly na trhu práce v zemi. Mezi hlavní problémové oblasti patří:¹⁰⁹

- zlepšující se míra zaměstnanosti pro rok 2018 stoupla na hodnotu 63 % (20-64 let), nicméně stále se nedostala do stanovených cílových hodnot ležící v 67 %,
- rozdíl mezi zaměstnaností mužů a žen (15-64 let) při zlepšující se tendenci je stále velmi značný, díky velkému poklesu zaměstnanosti u mužů v předchozích letech (zaměstnanost mužů 72,9 %, zaměstnanost žen 53,1 %, celková zaměstnanost v roce 63 % 2018 – stanovený celkový cíl 67 %),
- věkové propasti v zaměstnanosti jsou stále daleko větší nežli v ostatních státech EU (stárnutí obyvatelstva),
- největší územní rozdíly mezi severní a jižní částí země, kde míra zaměstnanosti (20-64 let) v severní oblasti pohybuje v řádech 70 % a v jižní části země padá až na k hodnotám 40-50 % pro rok 2018¹¹⁰

Charakteristickým rysem italského trhu práce je vysoká úroveň zdanění práce, které se poté odráží na nabídce a poptávce po práci. Vysoké náklady na práci společně s regulacemi ze strany státu, související s ochranou zaměstnance vyústili ve vysoký poměr samostatně výdělečné činnosti nebo nehlášené práce v „šedé ekonomice“, jako zdroj hlavního příjmu. Příchod krize všechny tyto nedostatky jen prohloubil. Ze sociálního hlediska krize způsobila zvýšení chudoby, nárůst zločinu, krádeží a loupeží. Zasažena byla také ve velké míře skupina mladého obyvatelstva ve věku 15-24 let. Míra nezaměstnanosti se u této skupiny pohybuje na úrovni 28,4 %, což je jednou z nejvyšší v celé EU. Tyto těžké časy do jisté míry způsobily:

- pracovní reformy z minulých let (Treuv zákon z roku 1997 a Biagi zákon z roku 2003), které zavedli flexibilitu pouze pro nové zaměstnance, zatímco byla zachována ochrana zaměstnanců smluvně zavázaných,

¹⁰⁹ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

¹¹⁰ ISTAT. *Employment* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

- Itálie postrádá aktivní politiku zaměstnanosti pro mladá obyvatelstvo,
- přechod od ukončení studia k přijetí do zaměstnání je delší nežli průměr ve státech EU,
- možnosti pro mladé obyvatelstvo umožňující přechod na nezávislý životní styl je dále ztížen díky nepravidelné mzdě, obtížností získání úvěru a vlastního bydlení.¹¹¹

4.2.1 Migrační krize

Itálie, již od samého začátku v roce 2014, hraje v evropské migrační krizi velkou roli, jelikož břehy Italského pobřeží představují jedno z vyústění Středomořské migrační trasy, která přináší do země migranty zejména ze severní Afriky.¹¹²

Někteří migranti pokračují ve své cestě dále ve směru střední Evropa, ostatní se však snaží v zemi zůstat. V roce 2016 bylo zaznamenáno více jak 400 000 migrantů, kteří překročili hranice Itálie převážně nelegální cestou a počty stále rostly.¹¹³

Za rok 2017 přibylo v zemi okolo 120 000 migrantů a v roce 2018 do Itálie dorazilo více jak 23 000 migrantů.¹¹⁴

Z tohoto důvodu se země rozhodla, s novou vládou, přijmout nový přísný imigrační a bezpečnostní zákon, který měl přispět ke zlepšení situace. Zákon umožňoval zjednodušení deportace migrantů, kteří se dopouštěli zločinu, zvyšuje finanční prostředky vynaložené na deportaci, povoluje rušení občanství, zesiluje bezpečnostní opatření a jiné. Tato politika výrazně přispěla ke snížení počtu migrantů připlouvajících do Itálie.¹¹⁵ V roce 2019 vznikla opět nová vláda, která se

¹¹¹ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

¹¹² Evropská rada. *Migrační politika EU* [online]. Dostupné z: consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/

¹¹³ Česká televize. *Italská kampaň* [online]. Dostupné z: ct24.ceskatelevize.cz/svet/1861183-italska-kampan-ukazuje-odvracenu-stranu-evropskych-snu-ma-odradit-migranty

¹¹⁴ iDNES. *Lod' s migranty porušila italskou blokádu* [online]. Dostupné z: idnes.cz/zpravy/zahranicni/lod-sea-watch-3-migranti-italie-lampedusa-bezenci-pasovani-lidi-nemecka-neziskova-organizace.A190627_064932_zahranicni_elka

¹¹⁵ Gatestone institute. *Itálie přijímá tvrdý imigrační zákon* [online]. Dostupné z: cs.gatestoneinstitute.org/13503/italie-prijima-tvrdy-imigracni-zakon

smluvně zavázala ke spolupráci s Maltou, Německem a Francií o přerozdělování migrantů.¹¹⁶

Současně potřebné kroky od roku 2015 podnikla EU, která svou migrační politikou zapříčinila pokles počet nelegálně překročených hranic EU o více než 90 %. EU zvyšovala tlak na vytvoření účinné, humanitární a bezpečnostní evropské migrační politiky. Strategické priority v tomto směru schvaluje Evropská rada. Na základně schválených priorit poté stanovuje rada EU směry činností a uděluje mandáty pro jednání se třetími zeměmi, přijímá právní předpisy a definuje zvláštní programy.¹¹⁷

Nicméně jak se ukázalo, migranti mají na italskou ekonomiku pozitivní dopad. Skupina nelegálně přistěhovaných migrantů je jen malá část celkového počtu cizinců v zemi, kterých je více jak 5,2 milionu a tvoří 8,7 % populace Itálie. Uprchlíká vlna migrantů nepředstavuje pro zemi z dlouhodobého hlediska příliš velké drama, vzhledem k velikosti této skupiny. Většina migrantů v zemi jsou evropského původu.¹¹⁸

Důvodem ekonomického přínosu je, že z počtu 5,2 mil. cizinců je přibližně 3,5 % daňových poplatníků. Cizinci tedy v zemi pracují, pouze za nižší mzdy (příjmy v průměru 13 000 €/rok oproti rodilému občanovi 20 000 €/rok).¹¹⁹

¹¹⁶ iROZHLAS. *Část EU se dohodla na rozdělení migrantů* [online]. Dostupné z: irozhlas.cz/zpravy-svet/migrace-uprchlici-prerozdelovani-migrantu-evropska-unie-italie-malta-francie_1909231846_gak

¹¹⁷ Evropská rada. *Migrační politika EU* [online]. Dostupné z: consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/

¹¹⁸ Česká pozice. *Migranti mají pozitivní dopad na italskou ekonomiku* [online]. Dostupné z: ceskapozice.lidovky.cz/tema/migranti-maji-pozitivni-dopad-na-italskou-ekonomiku.A160623_174127_pozice-tema_lube

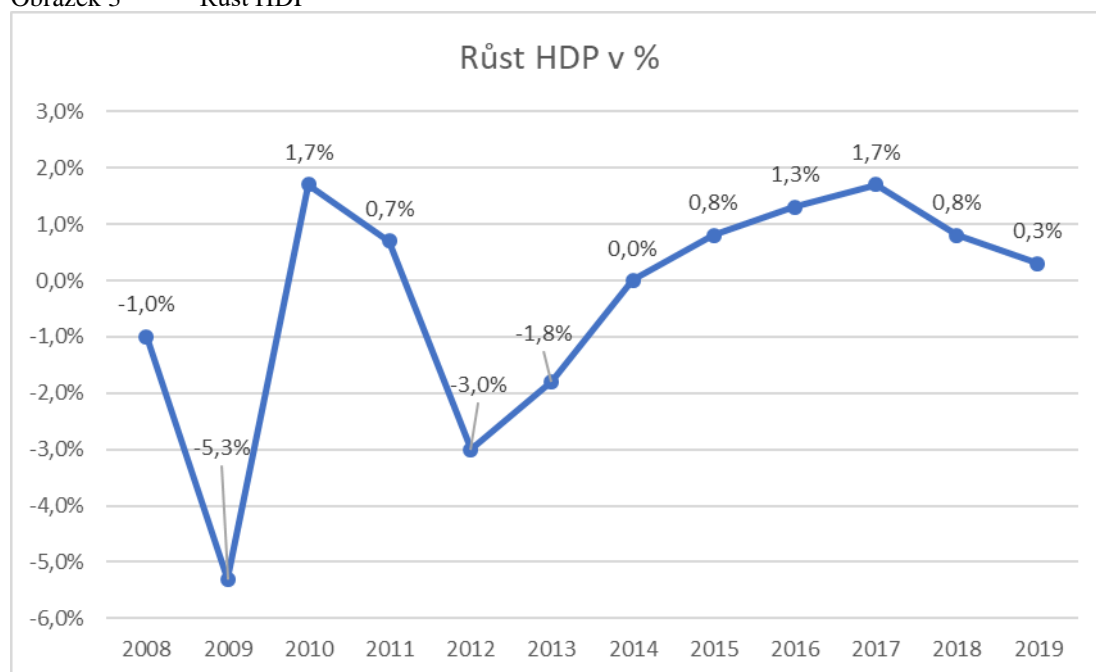
¹¹⁹ Česká pozice. *Migranti mají pozitivní dopad na italskou ekonomiku* [online]. Dostupné z: ceskapozice.lidovky.cz/tema/migranti-maji-pozitivni-dopad-na-italskou-ekonomiku.A160623_174127_pozice-tema_lube

4.3 Vývoj HDP

Ekonomické ukazatele ovlivňují životní úroveň Itálie a ukazují zdraví italské ekonomiky. Mezi ukazatele, které spolu úzce souvisí a navzájem se ovlivňují je míra inflace, růst hrubého domácího produktu a míra nezaměstnanosti.

Z makroekonomického pohledu italská ekonomika lehce roste, ovšem od nejvyššího poklesu HDP z hospodářské krize v roce 2012, je růst mírný. Stále ale italská ekonomika patří do jedné ze 7 největších na světě. Stát je však značně zadlužený.¹²⁰

Obrázek 3 Růst HDP

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Mluvíme-li o italské ekonomice, mluvíme o jedné z největších ekonomik světa. Ta se nicméně stále vzpamatovává z hospodářské krize v roce 2012. Přes menší kolísavý růst se stále ekonomika nedokázala dostat do čísel, které by byly optimální. Po rostoucím tempu od roku 2012 došlo v roce 2017 opět ke klesání růstu HDP. V roce 2019 byl růst HDP pouze 0,3 %.

¹²⁰ CSAS. *Itálie* [online]. Dostupné z: crr.cz/wp-content/uploads/documents/2019/08/30/1567147570_1706_Itálie_AMSP.pdf

Dalším způsobem, jak zaznamenat vývoj HDP je ukazatel finanční částky vyprodukované obyvatelem za jeden rok. I přes zlepšení v posledních letech od roku 2012 (26 090,00 €), kdy se částky dostaly do nejnižších hodnot, dochází v mírném růstu. Stále se však nepovedlo dosáhnout původní hodnoty z roku 2008 (28.230,00 €). Hodnota z roku 2019 doposud Eurostatem nebyla zveřejněna.

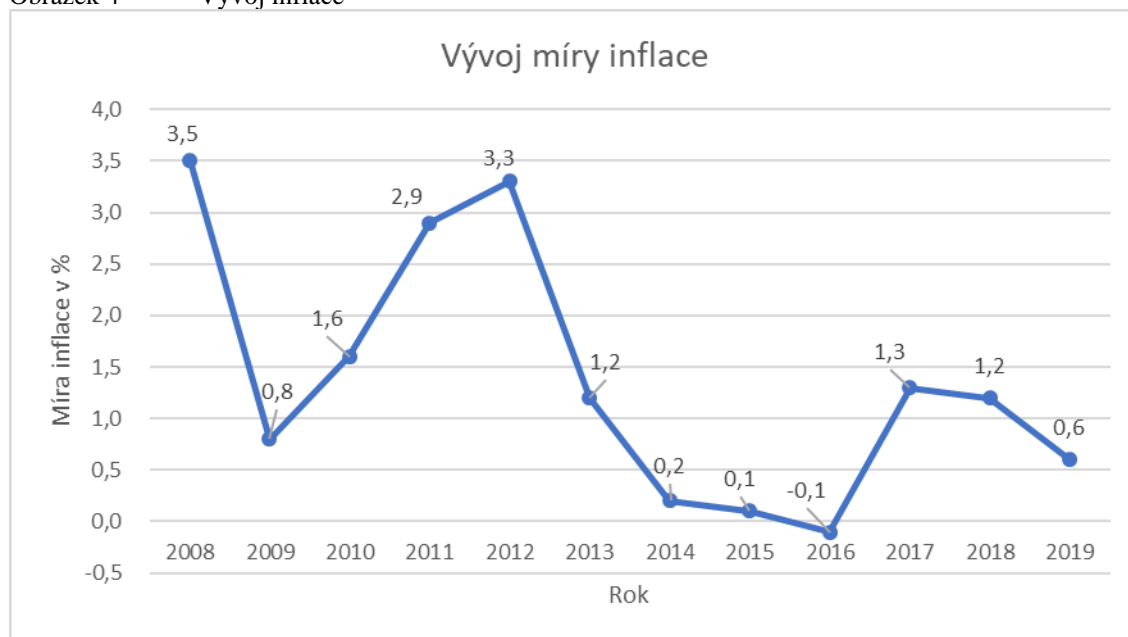
Tabulka 3 HDP/obyvatel v €

HDP/obyvatel	2008	2009	2010	2011	2012
	28 230 €	26 590 €	26 930 €	27 020 €	26 090 €
2013	2014	2015	2016	2017	2018
25 480 €	25 420 €	25 640 €	26 010 €	26 500 €	26 760 €

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

4.4 Vývoj inflace

Obrázek 4 Vývoj inflace

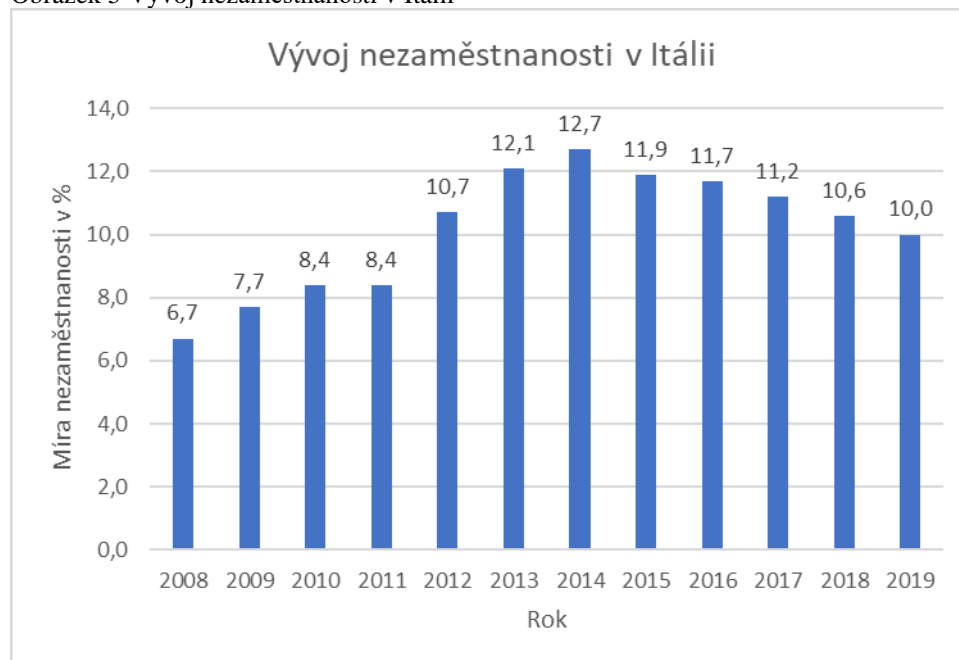

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Inflace se již několik let pohybuje v nižších hodnotách. V roce 2012 došlo k rapidnímu poklesu, které vyústilo až do záporné hodnoty v roce 2016. Po nárůstu v roce 2017 opět začala inflace pozvolně klesat. Pro rok 2019 byla míra inflace 0,6 %.

4.5 Vývoj nezaměstnanosti

Obrázek 5 Vývoj nezaměstnanosti v Itálii

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Itálie je stát dlouhodobě sužovaný problematikou nezaměstnanosti. Od roku 2008 téměř jeden milion zaměstnanců ztratilo svou práci. Od roku 2008 míra nezaměstnanosti začala růst a vyšplhala se do nejvyššího bodu v roce 2014, kdy byla 12,7 %. V tomto roce se růst podařil zastavit a nastalo pozvolné klesání. Pro boj s nezaměstnaností byla využita metoda snížení pracovní doby a také zvýšení počtu využití nedobrovolného částečného pracovního úvazku. Za posledních pět let se situace zlepšila o 2,7 % a v roce 2019 byla míra nezaměstnanosti 10,0 %. Na konci roku 2019 bylo bez práce 2 519 000 obyvatel, z čehož bylo 1 288 000 mužů a 1 231 000 žen.¹²¹ Podrobný vývoj míry nezaměstnanosti v roce 2019 je zachycen v následující tabulce.

Tabulka 4 Vývoj nezaměstnanosti v roce 2019 v %

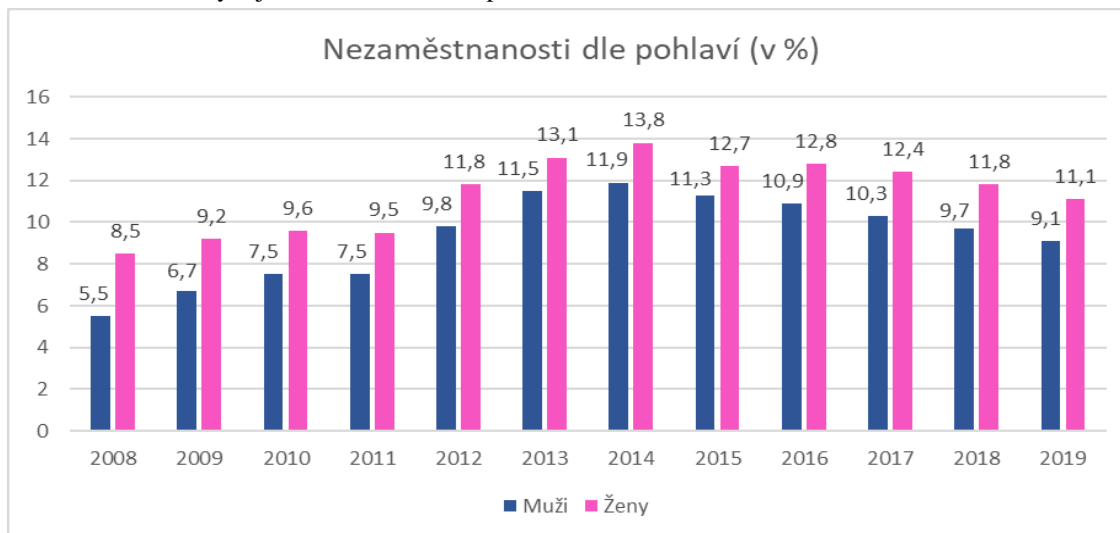
Rok 2019	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen
Míra nezaměstnanosti (v %)	10,4	10,4	10,1	10,1	10,0	9,8
	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
	9,9	9,6	9,9	9,7	9,8	9,8

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

¹²¹ ISTAT. *Unemployment* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

V následujícím grafu je zachycen vývoj míry nezaměstnanosti dle jednotlivého pohlaví od roku 2008. Míra nezaměstnanosti u žen dlouhodobě vykazuje výrazně vyšší hodnoty nežli u mužů. Nezaměstnanost u žen byla v roce 2019 11,1 % a u mužů 9,1 %.

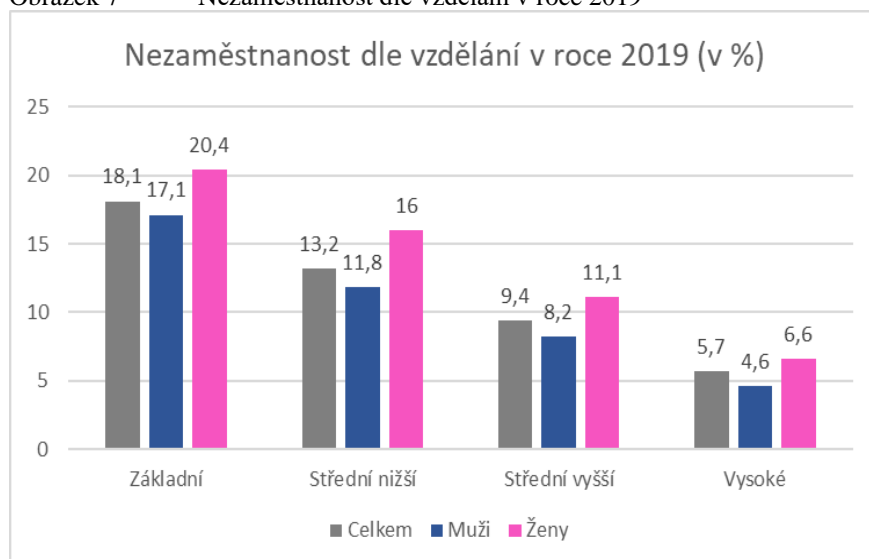
Obrázek 6 Vývoj nezaměstnanost dle pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze ISTAT

Míra nezaměstnanosti dle jednotlivé úrovně dosaženého vzdělání je zachycena v následujícím grafu. V Itálii se vzdělání rozřazuje do čtyř kategorií. S úrovní dosaženého vzdělání klesá míra nezaměstnanosti. Nezaměstnanost u žen je v každé úrovni vyšší nežli u mužů. Pro rok 2019 byla míra nezaměstnanosti u osob se základním vzděláním 18,1 %, se středním nižším vzděláním 13,2 %, se středním vyšším vzděláním 9,4 % a se vzděláním vysokým 5,7 %.

Obrázek 7 Nezaměstnanost dle vzdělání v roce 2019

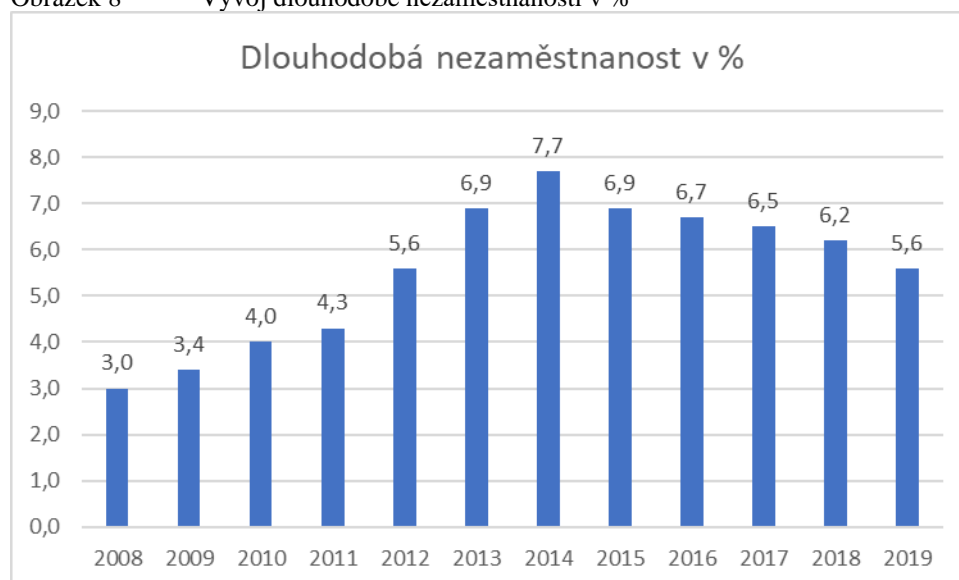

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze ISTAT

4.6 Dlouhodobá nezaměstnanost

Pokud mluvíme o dlouhodobé nezaměstnanosti, mluvíme o osobách, které jsou nezaměstnané déle nežli jeden rok. V následující tabulce je zobrazena míra dlouhodobé nezaměstnanosti v % z celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Od roku 2008 (3,0 %) míra dlouhodobé nezaměstnanosti rapidně stoupala až do roku 2014 (7,7 %). Od tohoto roku míra dlouhodobé nezaměstnanosti pozvolně klesá, stále se však drží ve vyšších hodnotách. Pro rok 2019 byla míra dlouhodobé nezaměstnanosti na ekonomicky aktivní obyvatelstvo 5,6 %.

Obrázek 8 Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat a ISTAT

Pokud přepočteme procentuální míru nezaměstnanosti na konkrétní hodnoty dostaneme údaje zobrazené v následující tabulce. Z celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva, které je v celkovém součtu 25 899 tis. obyvatel, vzrostl celkový počet dlouhodobě nezaměstnaných od roku 2008 (752 tis. obyvatel) do roku 2018 (1600 tis. obyvatel) o necelých 850 tis. obyvatel. Nejvyšší počet dlouhodobě nezaměstnaných byl zaznamenán v roce 2014, kdy bylo celkově dlouhodobě nezaměstnaných osob 1966 tis. Tato hodnota již klesla o 521 tis. obyvatelstva a má tendenci stále klesat.

Tabulka 5 Dlouhodobá nezaměstnanost v tis. obyvatel

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
752	844	987	1059	1415	1730	1966	1762	1724	1681	1600	1445

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Další způsob pohledu na dlouhodobou nezaměstnanost je v procentuálním vyjádření z celkového počtu nezaměstnaných. Tato data byly dostupná pouze pro roky 2009-2018. Od roku 2009 (44,3 %) měla míra dlouhodobé nezaměstnanosti rostoucí tendenci až do roku 2014 (60,8 %), kdy se růst zastavil. Od roku 2015 se míra pohybuje okolo hodnoty 58 %. V roce 2018 byla míra dlouhodobě nezaměstnanosti z celkového počtu nezaměstnaných 58,1 %.

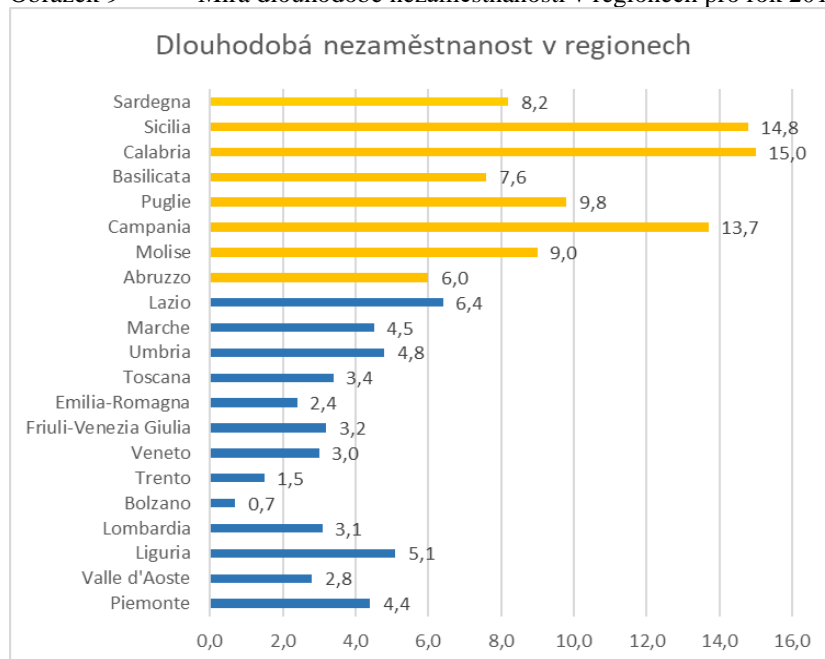
Tabulka 6 Dlouhodobá nezaměstnanost z celkového počtu nezaměstnaných v %

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
44,3	48,0	51,4	52,6	56,4	60,8	58,1	57,4	57,8	58,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Míru dlouhodobé nezaměstnanosti, z celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva v jednotlivých regionech za rok 2018, zobrazuje následující graf. Jednoznačně nejnižší hodnota byla zaznamenána v regionu Bolzano (0,7 %), kde byla zjištěna i nejnižší míra nezaměstnanosti. Lze rozpoznat diverzitu mezi severní a jižní oblastí země. V severní části se hodnoty pohybují v řádech 3-5 % s určitými výjimkami. Oproti tomu jižní regiony země jsou v hodnotách do 10 % v třech výjimkách: Campania (13,7 %), Sicilia (14,8 %) a Calabria (15,0 %).

Obrázek 9 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti v regionech pro rok 2018 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

4.7 Rizikové skupiny na trhu práce

4.7.1 Ženy

I přes zlepšení situace ženské zaměstnanosti v posledních letech je v Itálii velký problém s propastnými rozdíly v zaměstnanosti mužů a žen. Míra zaměstnanosti mužů je pro rok 2018 72,9 %, zatímco zaměstnanost žen o 19,8 % nižší a leží v hodnotě 53,1 %. Současně je zaměstnanost žen v Itálii nižší, nežli je průměr v EU, který byl 66,5 %.¹²²

Jednou z příčin jsou vysoké daňové sazby pro druhého příjemce mzdy v domácnosti. Tento fakt odráží ženy vstoupit na trh práce.¹²³

V zemi je velká propast v zaměstnanosti žen mezi severní a jižní oblastí. Ženy vykazují větší výskyt u nízko kvalifikovaných pracovních míst, také mají větší pravděpodobnost v zaměstnání v atypických zaměstnáních a nižší pravděpodobnost k přechodu k trvalému zaměstnání.¹²⁴

Krise prohloubila genderovou segregaci a vyústila tak ve větší rozdílnost u výše mezd. Ženy měly oproti mužům nižší mzdy až o 20 %. Tyto aspekty poté vedou k nižšímu zájmu žen vstoupit na trh práce a většímu riziku chudoby ve stáří nežli u mužů.¹²⁵

Nezaměstnanost žen na konci roku 2019 byla 11,3 %.¹²⁶

4.7.2 Cizinecké obyvatelstvo

V roce 2019 bylo v Itálii zaznamenáno 5 255 503 osob, kteří byli příslušníci jiné národnosti nežli italské. Skupina cizinců tak tvoří 8,7 % z celkového počtu obyvatel. Největší zastoupení měli přistěhovalci ze zemí Rumunsko, Čína, Maroko a Albánie. Ubyly skupiny přistěhovalých osob ze státu Moldavsko, Ukrajina, Peru a Ekvádor.

Krise zasáhla i tuto skupinu obyvatelstva, zejména muže. Ženy si lépe držely pracovní místa i díky růstu pracovního sektoru služeb. Polovina žen byla zaměstnána jako domácí hospodyně a uklízečky. V tomto sektoru reprezentovaly téměř 77% celkové

¹²² Eurostat. *Employment* [online]. Dostupné z:

ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_10/default/table?lang=en

¹²³ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

¹²⁴ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

¹²⁵ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

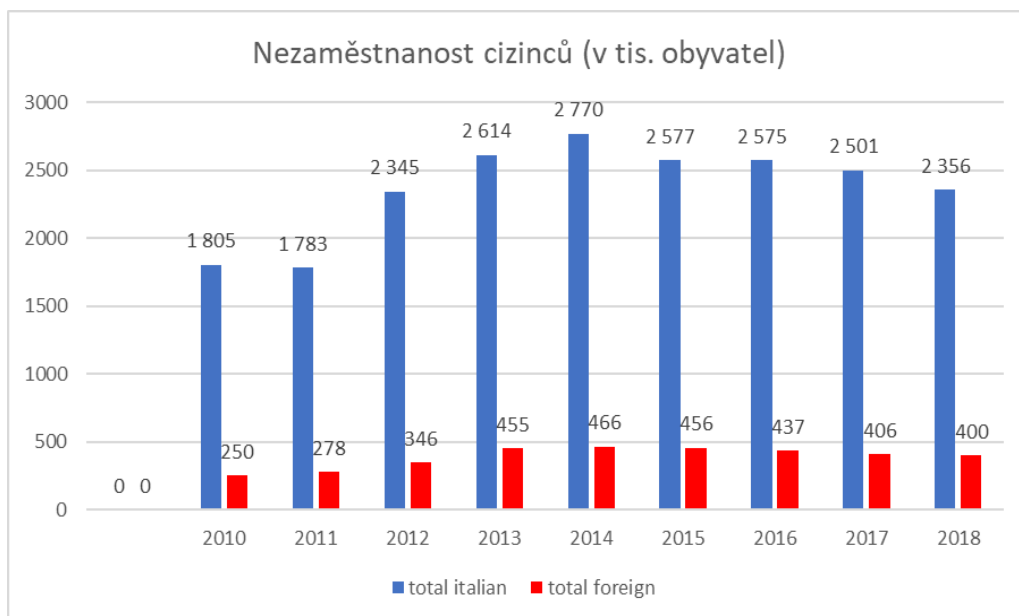
¹²⁶ ISTAT. *Employment* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

zaměstnanosti. Současně platy u cizinců byly více než o 25 % nižší nežli průměrné platy občanů Itálie.¹²⁷

Zaměstnanost u mužů byla vyšší (73,8 %) nežli národní průměr mužů (72,9 %), u žen (50,2 %) byla zaměstnanost nižší, nežli národní průměr (53,1 %) a celková zaměstnanost cizinců (61,2 %) byla nižší, nežli národní průměr (63,0 %).¹²⁸

Nezaměstnanost cizinců v roce 2019 byla: celková 13,8 %, mužů 11,8 %, žen 16,3 %. Celkově tedy bylo nezaměstnaných 400 tisíc osob. V následujícím grafu je zaznamenána nezaměstnanost cizinců v Itálii s porovnáním počtů nezaměstnaných italské národnosti.¹²⁹

Obrázek 10 Nezaměstnanost cizinců v Itálii

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze ISTAT

4.7.3 Starší obyvatelstvo

Populace Itálie stárne. Jak již bylo vykááno v předchozích kapitolách, jedním z problémů Itálie je stárnoucí obyvatelstvo se záporným přírůstkem obyvatelstva. Itálie je druhým státem, po Německu, s nejvyšší procentuální zastoupením obyvatel na 65 let. Z celkového počtu obyvatel žije v Itálii více jak 13,7 mil. obyvatel starších 65 let a zastupuje tak 22,84 % z celého obyvatelstva. Z celkového počtu staršího obyvatelstva je okolo 2

¹²⁷ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

¹²⁸ ISTAT. *Employment foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹²⁹ ISTAT. *Unemployment foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

milionů již nesamostatná a zhruba 1,5 milionů musí dostávat podporu na pečovatele. Od hospodářské krize chudoba u staršího obyvatelstva vzrostla.¹³⁰

Zaměstnanost osob ve věku 50-65 let dle italského statistického úřadu byla na konci roku 61,2 %.¹³¹

Nezaměstnanost této věkové skupiny na konci roku 2019 byla u mužů 5,7 %, u žen 6,3 % a celková 6,0 %.¹³²

4.7.4 Mladší obyvatelstvo

Mladé obyvatelstvo je definováno jako osoby ve věku 15 až 24 let. Hospodářská krize značně zasáhla tuto věkovou skupinu. Od roku 2008 do roku 2014 stoupla míra nezaměstnanosti o necelých 20 % a zastavila se na hodnotě 42,4 %.¹³³

Od této doby pozvolně klesala a na konci roku 2019 byla 28,4 %. Rozděleně dle pohlaví byla míra nezaměstnanosti u mužů 26,7 % a u žen 30,8 %.¹³⁴

Značnou disparitu lze vypořádat v porovnání oblastí země. V severní oblasti se hodnoty pohybují okolo hodnoty míry nezaměstnanosti 20 %, zatímco v jižní oblasti se jedná o hodnoty v řádech 40 %.¹³⁵

Přechod mezi ukončením školy a nastoupením do prvního zaměstnání trvá v Itálii déle nežli průměrně v zemích EU. Z tohoto důvodu je snížena možnost přechodu mladých občanů k samostatnému životu. Regulace na trhu práce nejsou pro mladé obyvatelstvo zrovna příznivé, a proto jsou často nuceni pracovat na základě krátkodobého pracovního kontraktu. Stabilita v zaměstnání je pro mladé lidi základem pro osamostatnění. Itálie také postrádá efektivní aktivní politiku zaměstnanosti pro tuto věkovou kategorii. Z tohoto důvodu byl vytvořen národní plán zaměstnanosti mladých lidí ITALIA 2020 ministerstvem práce.¹³⁶

¹³⁰ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europa.eu/studies

¹³¹ ISTAT. *Employment* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹³² ISTAT. *Unemployment* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹³³ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europa.eu/studies

¹³⁴ ISTAT. *Unemployment* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹³⁵ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹³⁶ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europa.eu/studies

Nezaměstnanosti absolventů vysokých škol

Problematikou zaměstnanosti absolventů vysokých škol se v Itálii dlouhodobě a systematicky zabývá agentura AlmaLaurea, která má velmi propracovaný systém sledování nezaměstnanosti absolventů vysokých škol, ve spojení s přímou pomocí hledání uplatnění na italském trhu práce. Agentura v současné době spolupracuje již s 75 univerzitami po celé zemi, které v celku produkují 90 % všech absolventů vysokých škol v Itálii. Výstupní data jsou rozřazena do dvou úrovní. První úroveň pracuje s absolventy, kteří ukončili studium po 3letém bakalářském studiu. V druhé úrovni je pracováno s absolventy navazujícího, tedy celkově 5letého magisterského studia. Do studijní skupiny jsou zahrnuti absolventi jeden rok od dokončení svého studia.¹³⁷

Obrázek 11 Míra nezaměstnanosti absolventů vysokých škol

Zdroj: AlmaLaurea (ZELENKA, M. *Nezaměstnanost absolventů vysokých škol v letech 2002-2018*. 2019)

„Míra nezaměstnanosti je v rámci šetření AlmaLaurea definována jako poměr mezi počtem uchazečů o zaměstnání a pracovní silou (ekonomicky aktivními). Uchazeči o zaměstnání, tj. nezaměstnaní, jsou všichni, kteří nejsou zaměstnaní a kteří uvádějí, že hledají zaměstnání, tj. že aktivně hledali zaměstnání v posledních 30 dnech před

¹³⁷ ZELENKA, M. *Nezaměstnanost absolventů vysokých škol v letech 2002-2018*. 2019, s. 74

*uskutečněním dotazování a jsou okamžitě připraveni (do dvou týdnů) nastoupit do práce, pokud jim bude nabídnuta.*¹³⁸

Nezaměstnanost mladých absolventů vysokých škol v Itálii je dlouhodobě závažným problémem. Analýza vývoje zaměstnanosti absolventů vysokých škol mezi lety 2008–2017 ukazuje, že současná situace na trhu práce je stále velmi nepříznivá. Nicméně od velké krize nezaměstnanosti v roce 2013 se situace v posledních čtyřech letech vyvíjí kladným směrem. Jeden rok od ukončení studia měli v roce 2018 absolventi bakalářského studia (první úroveň) míru nezaměstnanosti 17,4 %. U magisterského studia (druhá úroveň) se míra nezaměstnanosti této výběrové skupiny pohybovala na hladině 16,4 %. Ačkoliv se jedná o vysoké hodnoty, jedná se o výrazné snížení z předchozích let. Míra nezaměstnanosti absolventů bakalářského studia klesla o 9,2 % a u absolventů magisterského studia došlo poklesu o 6,5 %.¹³⁹

Při pohledu na zjištěné hodnoty z jednotlivých univerzit (Příloha A¹⁴⁰), míra nezaměstnanosti neklesá pod hranici 5 %. Pouze u 8 univerzit se hodnota drží pod hranicí 10 %. Současně se 11 univerzit dostalo nad alarmující hodnotu 30 %. Výrazný kontrast lze pozorovat při srovnání severní oblasti s oblastí jižní, kde severní oblast vykazuje výrazně příznivější hodnoty. Celková hodnota míry nezaměstnanosti za celou zemi je 18,2 %.

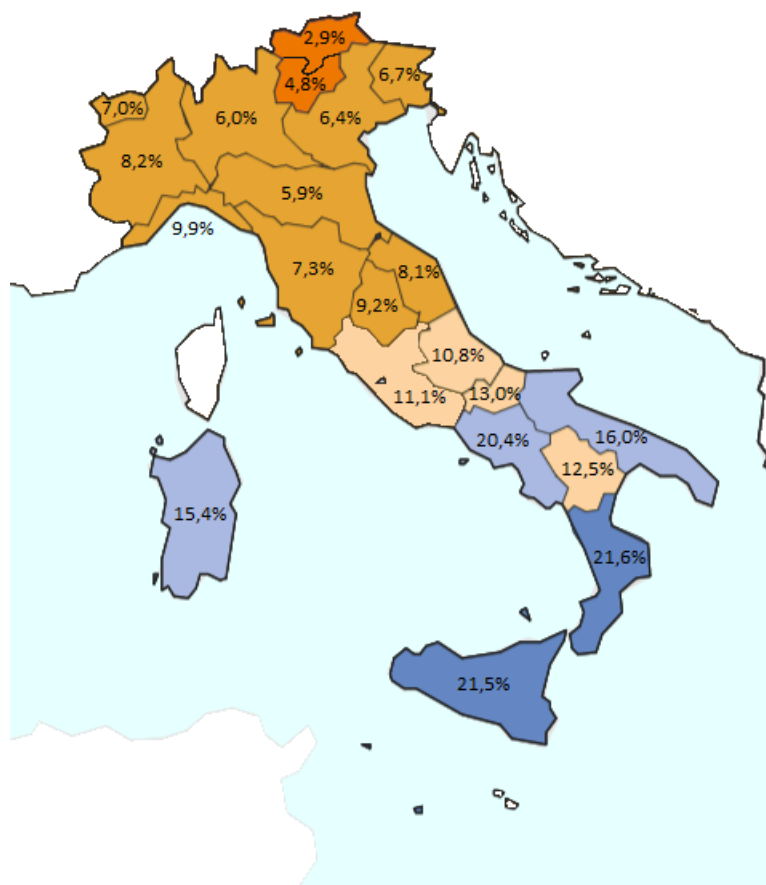
¹³⁸ ZELENKA, M. *Nezaměstnanost absolventů vysokých škol v letech 2002-2018*. 2019, s. 74

¹³⁹ ZELENKA, M. *Nezaměstnanost absolventů vysokých škol v letech 2002-2018*. 2019, s. 74

¹⁴⁰ ZELENKA, M. *Nezaměstnanost absolventů vysokých škol v letech 2002-2018*. 2019, s. 74

4.8 Nezaměstnanost v regionech

Obrázek 12 Nezaměstnanost v regionech v roce 2018

Zdroj: Vlastní zpracování, data čerpána z databáze Eurostat

V kontextu s italskou ekonomikou, se v dnešní době můžeme doslechnout o tzv. „*Severní a Jižní ekonomice Itálie*.“ Je možné pozorovat řádově odlišné regionální podmínky na trhu práce, jako by byla Itálie skutečně rozdělena na sever a jih. V současné době Itálie vykazuje jednu z nejvyšší regionálních diverzit v míře nezaměstnanosti po celé Evropě (společně s Řeckem a Španělskem).¹⁴¹

V severní části Itálie lze pozorovat hodnoty pohybující se i pod průměrnou hranicí míry nezaměstnanosti Evropské unie, zejména v regionech Emilia-Romagna (5,9 %), Trento (4,8 %), ale hlavně v nejsevernějším regionu Bolzano (2,9 %), kde je vůbec nejnižší

¹⁴¹ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

míra nezaměstnanosti v celé zemi. Všechny regiony, až na Lazio (11,1 %), se udrželi pod hranicí 10 %.

V jižní části země je ovšem naprosto opačný problém. Hodnoty míry nezaměstnanosti zde dosahují někde až alarmujících hodnot. Zjištěné hodnoty přesahující 20 % míru nezaměstnanosti najdeme hned ve třech regionech. Tyto hodnoty vykazuje region Campania (20,4 %), ostrovní region Sicília (21,5 %) a vůbec nejvyšší míru nezaměstnanosti byla zjištěna v nejnižnějším regionu Apeninského poloostrova Calabria (21,6 %).

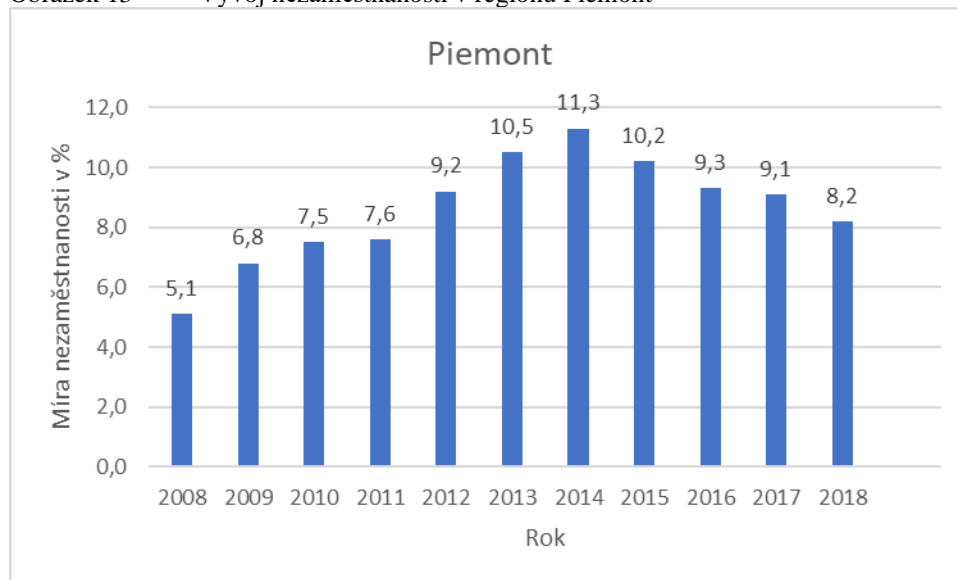
V následujících kapitolách je provedena regionální analýza na úrovni NUTS 2 za pomocí ukazatelů:

- Počet obyvatel v roce 2019
- Počet cizineckého obyvatelstva v roce 2019 (příslušníci jiné národnosti nežli italské)
- Zaokrouhlený přírůstek cizineckého obyvatelstva od počátku roku 2013 (začátek migrační krize) do roku 2019
- Míra zaměstnanosti v roce 2018 (ve věku 20-64 let)
- Míra zaměstnanosti mladého obyvatelstva v roce 2018 (ve věku 15-24 let)
- Míra zaměstnanosti staršího obyvatelstva v roce 2018 (ve věku 55-64 let)
- Míra ekonomické aktivity (% z EAO ve věku 15-64 let)
- Míra nezaměstnanosti (% z EAO ve věku 15-74 let)
- Míra nezaměstnanosti mužů (% z EAO ve věku 15-74 let)
- Míra nezaměstnanosti žen (% z EAO ve věku 15-74 let)
- Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (% z EAO ve věku 15-74 %)
- Míra nezaměstnanosti mladého obyvatelstva (% z EAO ve věku 15-24 let)
- Míra nezaměstnanosti mladého obyvatelstva mužů (% z EAO ve věku 15-24 let)
- Míra nezaměstnanosti mladého obyvatelstva žen (% z EAO ve věku 15-24 let)

4.8.1 Severní oblast

Region Piemont

Obrázek 13 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Piemont

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Piemont, ležící v západní části pádské nížiny a ve svazích Apenin na severozápadě Itálie, je rozlohou druhý největší region země. Žije zde 4 375 865 obyvatel¹⁴², z čehož je 427 911 cizinců, kterých od roku 2013 přibylo více jak 38 000.¹⁴³ Hlavním městem je Turín, jenž průmyslově proslul díky automobilce Fiat.¹⁴⁴

Zaměstnanost v tomto regionu se pohybuje na úrovni 70,7 % (20-64 let). U skupiny mladšího obyvatelstva je zaměstnanost 20,7% (15-24 let) a starší skupiny 55,3 % (55-64 let). Stupeň ekonomické aktivity obyvatelstva je 71,9 % (15-64 let). Nezaměstnanost se zastavila na míře 8,2 % (15-74 let), jenž klesla z roku 2014, kdy nezaměstnanost byla 11,3 %. Nezaměstnanost u mužů byla 7,6 % a u žen 9,1 %. Dlouhodobá nezaměstnanost z celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva byla 4,4 %. U mladšího obyvatelstva ve věku 15 až 24 let byla nezaměstnanost 30 %, přičemž u mladých mužů byla 27,6 % a u mladých žen 33,6 %.¹⁴⁵

¹⁴² Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

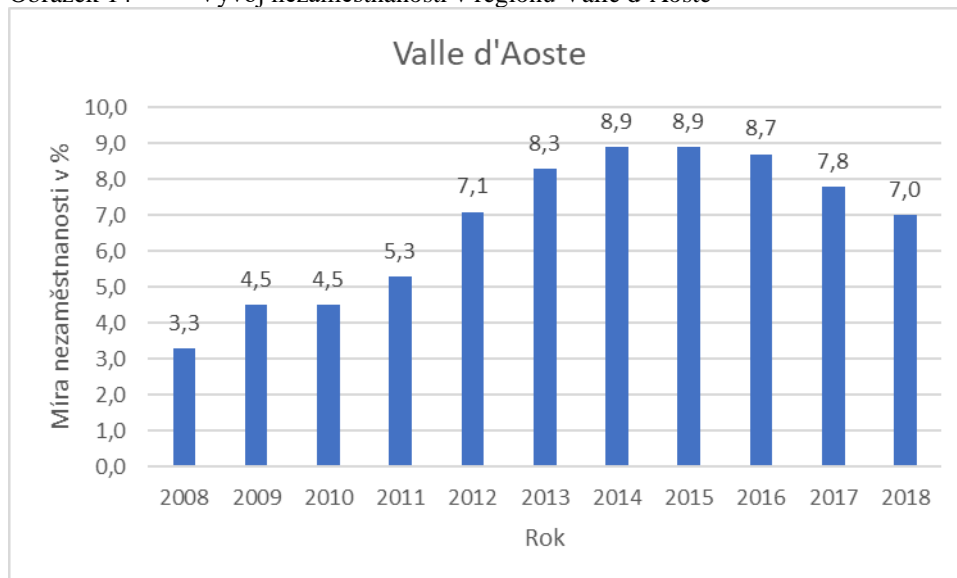
¹⁴³ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁴⁴ Mahalo. *Piemonte* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/piemonte

¹⁴⁵ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Valle d'Aoste

Obrázek 14 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Valle d'Aoste

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Údolí Aoste, český název pro Vall d'Aoste, je region ležící u francouzsko-švýcarských hranic, ve kterém se tyčí nejvyšší hora Evropy Mont Blanc. Je jedním z pěti regionů Itálie, kterému byl přidělen speciální autonomní statut.¹⁴⁶ Společně s italským jazykem je francouzština úředním jazykem.¹⁴⁷ Hlavním městem regionu je Aostat. S 126 202 obyvateli je nejméně zalidněným regionem Itálie.¹⁴⁸ Cizinců zde žije přes 8 000, kterých od migrační krize o necelých 1 000 ubylo.¹⁴⁹

V regionu je 72,9 % (20-64 let) zaměstnanost, která je u mladšího obyvatelstva ve věku od 15 do 24 let 22,8 % a u skupiny od 55 do 64 let 58,4 %. Z celkového počtu obyvatel je 73,1 % ekonomicky aktivních. Míra nezaměstnanosti je 7 %, u žen 7,3 % a u mužů 6,8 %. Tato hodnota nebyla Eurostatem zjištěna u skupiny mladých obyvatel ve věku 15 až 24 let. Dlouhodobou nezaměstnanost trápí 2,8 % (15-74let) ekonomicky aktivních obyvatel.¹⁵⁰

¹⁴⁶ Itálie.světadily. *Valle Aosta* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/valle-aosta

¹⁴⁷ Mahalo. *Valle d'Aosta* [online]. Dostupné z: italie.svetadily.cz/Valle-d-Aosta/lokality

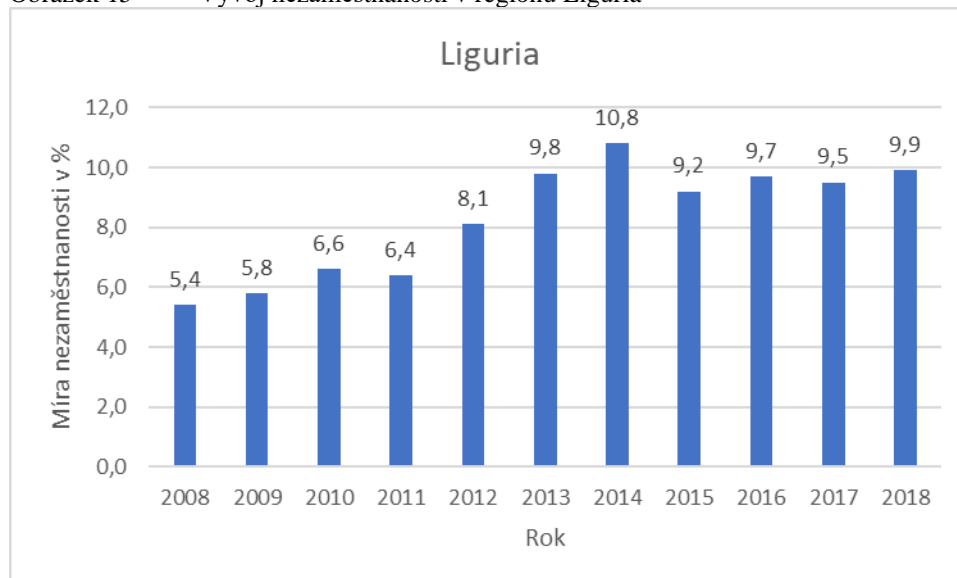
¹⁴⁸ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁴⁹ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁵⁰ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Liguria

Obrázek 15 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Liguria

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Liguria se rozkládá na březích Ligurského moře na severozápadě Itálie a je třetím nejmenším regionem země. Průmyslová zázemí leží ve třech významných přístavech, tedy Savona, La Spezia a největším přístavu v Itálii Janově, který je současně hlavní město Ligurie.¹⁵¹ V regionu žije 1 556 981 obyvatel.¹⁵² Celkový počet cizinců 141 720 žijící v Ligurii vzrostl od roku 2013 více jak o 20 tisíc.¹⁵³

Zaměstnanost byla v tomto regionu na úrovni 67,3 %, přičemž u mladých pouze 16,1 % a u starších obyvatel 58 %. Mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo počítáme 70 % obyvatel regionu. Míra nezaměstnanosti byla od roku 2014 v kolísavém tempu, pro rok 2018 se zastavila těsně pod hranicí 10 % na 9,9 %. Nezaměstnanost žen 12,2 % byla vyšší než nezaměstnanost mužů 8,1 %. V případě dlouhodobé nezaměstnanosti byly zjištěny hodnoty 5,1 %. U skupiny mladých žen ve věku od 15 do 24 let se nezaměstnanost pohybuje v 41,7 % a muži ve stejné věkové kategorii jsou nezaměstnaní z 32 %. Celkově tato věková kategori vykazuje hodnotu 36,3 % nezaměstnanosti.¹⁵⁴

¹⁵¹ Mahalo. *Ligurie* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/ligurie

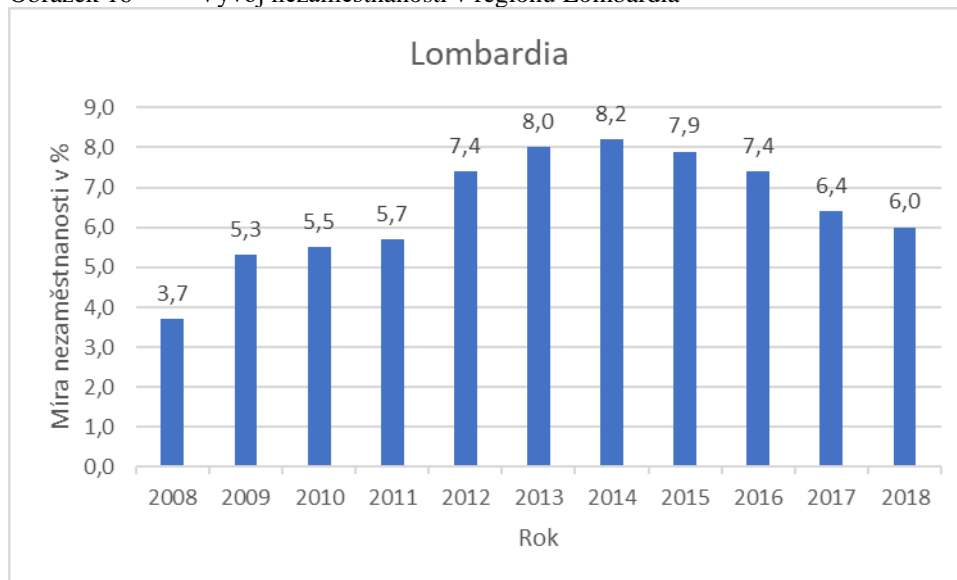
¹⁵² Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁵³ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁵⁴ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Lombardia

Obrázek 16 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Lombardia

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Nejlidnatější regionem Itálie je s 10 036 258 obyvateli Lombardie.¹⁵⁵ Více jak 10 % obyvatel jsou cizinci, tedy více jak 1 mil. obyvatel Lombardie nepochází z Itálie. Tato hodnota se od roku 2013 ještě zvýšila o více jak 150 000 nových obyvatel pocházející ze zahraničí.¹⁵⁶ Velkým lákadlem je ekonomická síla tohoto regionu, jenž je nejvyspělejší v celé zemi. Daří se zde intenzivnímu průmyslu, který vzkvétá ve velkých městech jako Bergamo, Brescia a Milán, které je hlavním městem regionu.¹⁵⁷

Ekonomickou sílu a stabilitu lze pozorovat na následujících ekonomických ukazatelích, které jsou v porovnání s ostatními regiony nadstandartní. Zaměstnanost je v řádech 72,6 %, u obyvatel mezi lety 15 až 24 věku 23,2 % a mezi 55 a 64 lety 56,8 %. Dosažená míra ekonomické aktivity je 72 %. Při pohledu ukazatele nezaměstnanosti dostáváme hodnoty 6 % u celkové, 7,1 % u žen a 5,2 % u mužů. Dlouhodobá nezaměstnanost z EAO je 3,1 %. Nezaměstnanost u skupiny obyvatel mezi lety 15 a 24 je 20,8 %, u žen totožná hodnota 20,8 % a s minimálním rozdílem u mužů 20,9 %.¹⁵⁸

¹⁵⁵ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

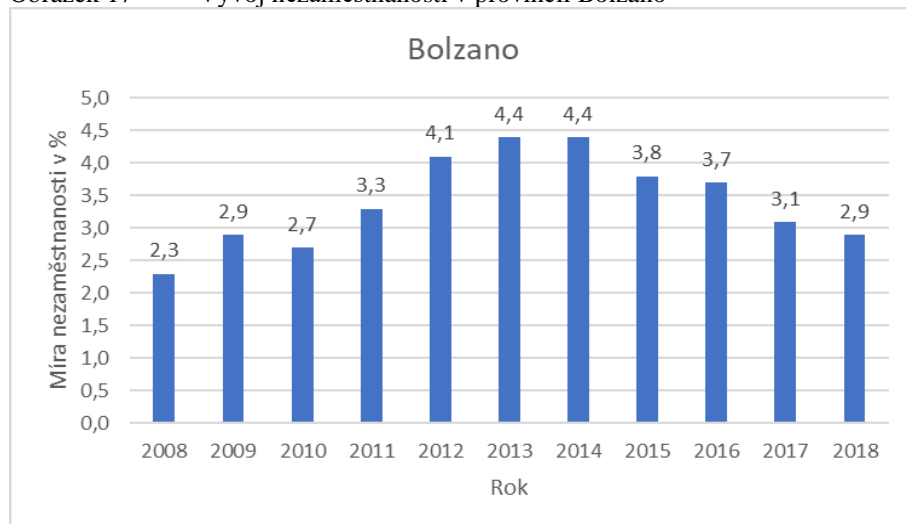
¹⁵⁶ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁵⁷ Mahalo. *Lombardie* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/lombardie

¹⁵⁸ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Provincie Bolzano

Obrázek 17 Vývoj nezaměstnanosti v provincii Bolzano

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Jednou ze dvou autonomních provincií, na kterou díky statistickému rozčlenění databáze Eurostat a Istat je pohlíženo v této práci jako samostatný region. Provincia Autonoma di Bolzano, jak zní oficiální název, je jednou polovinou regionu Trentino-Alto Adige. Provincie je historicky i etnicky nesourodá s druhou částí regionu a společně s italštinou je i němčina úředním jazykem, která zde převládá.¹⁵⁹ Hlavní město je Bolzano a žije zde 524 256 obyvatel.¹⁶⁰ Od migrační krize zde přibylo necelých 7 000 cizinců , v celkovém součtu 50 333.¹⁶¹

Procentuálně vyjádřena zaměstnanost pro rok 2018 byla v Bolzanu 79 % , ve věku od 15 do 24 let 35,6 % a od 55 do 64 let 64,8 % . Ekonomická aktivita obyvatelstva byla 75,7 % . Míra nezaměstnanosti je na tomto území dlouhodobě ve velmi nízkých hodnotách a podobá se tak spíše zahraničním sousedům Švýcarsku a Německu. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána mezi lety 2013 a 2014. Ani tehdy se však nejednalo o problémové hodnoty. V roce 2018 byla míra nezaměstnanosti 2,9 % . Pouze u mužské skupiny 2,8 % a u ženské 3,1 % . Dlouhodobá nezaměstnanost, týkající se malé skupiny nezaměstnaných v této oblasti byla 0,7 % . V případě skupiny obyvatel mezi 15 a 24 lety byla nezaměstnanost 9,2 % . Další členění nebylo Eurostatem zjištěno. ¹⁶²

¹⁵⁹ Itálie.světadíly. *Bolzano* [online]. Dostupné z: italie.svetadily.cz/trentino-alto-adige/bolzano/lokality

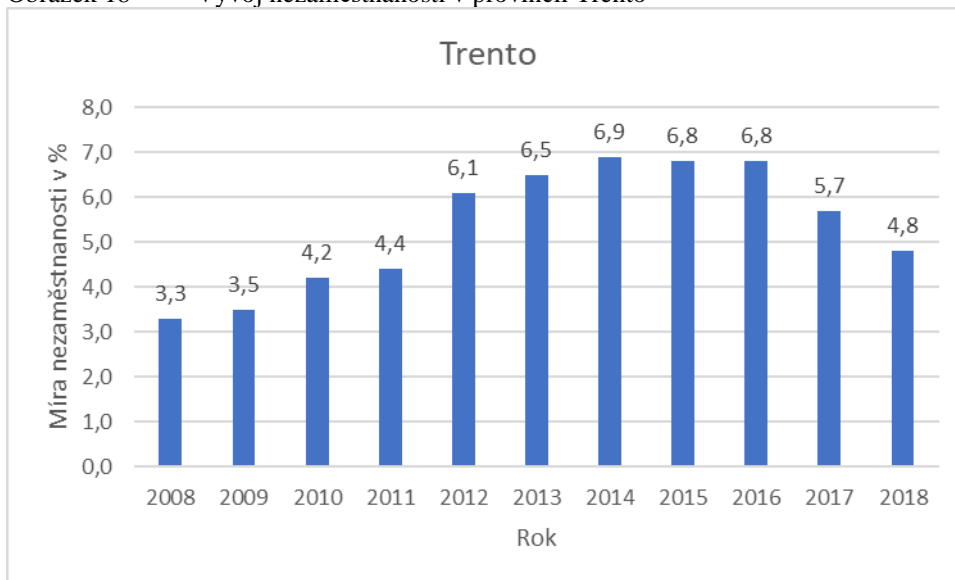
¹⁶⁰ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁶¹ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁶² Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Provincie Trento

Obrázek 18 Vývoj nezaměstnanosti v provincii Trento

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Druhou autonomní provincií, povýšenou na úroveň regionů, je Trento. Společně s provincií Bolzano oficiálně tvoří jeden region Trentino-Alto Adige. Provincie je oproti Bolzanu jednoznačně italská.¹⁶³ Dle statistického hlediska byly Eurostatem rozděleny na dva separátní celky. Hlavním městem je Trento, podle kterého se jmenuje i provincie. Trvale zde žije 538 604 obyvatel¹⁶⁴, z čehož je 47 393 cizinců, kterých od roku 2013 ubylo více než 1 tisíc.¹⁶⁵

Při pohledu na zaměstnanost těchto obyvatel získáme hodnotu 73,6 %, u skupiny mladých obyvatel ve věku 15 a 24 let 26,4 % a skupina starších obyvatel od 55 do 64 let 57,8 %. Ekonomická aktivita obyvatel provincie byla 71,7 %. Míra nezaměstnanosti se opět vrátila pod hranici 5 %, poprvé od roku 2011, na hodnotu 4,8 %. Pouze u mužů byla 4,2% a u žen 5,4 %. Nezaměstnaných déle nežli jeden rok bylo 1,5 % z EAO. Ze skupiny mladých obyvatel (15-24 let) bylo nezaměstnaných 15,3 % a detailnější data nebyla zaznamenána.¹⁶⁶

¹⁶³ Itálie.světadíly. *Trentino-Alto Adige* [online]. Dostupné z: italie.svetadily.cz/trentino-alto-adige/lokality

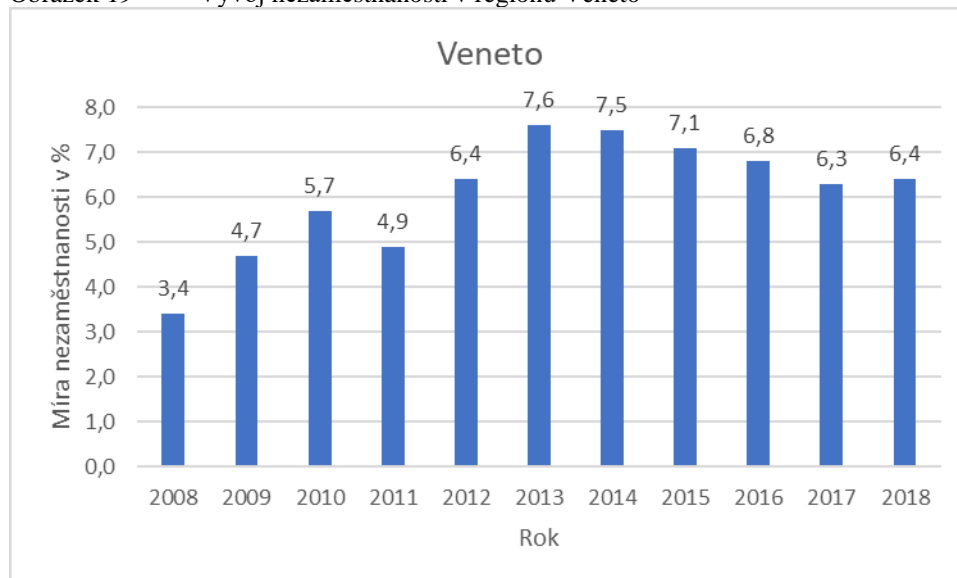
¹⁶⁴ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁶⁵ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁶⁶ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Veneto

Obrázek 19 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Veneto

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Veneto, známý pod českým názvem jako Benátsko, proslavené zejména díky hlavnímu městu regionu Benátkám a pohoří Dolomity.¹⁶⁷ V regionu žije necelých 5 milionu obyvatel¹⁶⁸ ze kterých je 501 085 cizinců po nárůstu necelých 13 tisíc od roku 2013.¹⁶⁹

Procento zaměstnání obyvatel regionu je 71,5 %. Při bližším pohledu na specifické skupiny mladých ve věku 15 až 24 let byla zaměstnanost 23,1 % a u skupiny starších obyvatel ve věku 55 až 64 let 55,6 %. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo je procentuálně zachyceno jako 71,3 %. Míra nezaměstnanosti u mužů pro rok 2018 byla 5,4 %, vyšší hodnoty byly vykázané u žen 7,8 %. Celková míra nezaměstnanost proto po lehkém nárůstu z předchozího roku byla 6,5 %. Nezaměstnaní déle nežli jeden rok bylo 3 % obyvatel ekonomicky aktivních. U obyvatel ve věku 15 až 24 let byla nezaměstnanost 21 %. Podrobnějším pohledem na tuto skupiny získáme data míry nezaměstnanosti u mužů 16,8 % a 26,5 % u žen.¹⁷⁰

¹⁶⁷ Itálie.světadíly. *Benátsko* [online]. Dostupné z: italie.svetadily.cz/veneto-benatsko/lokality

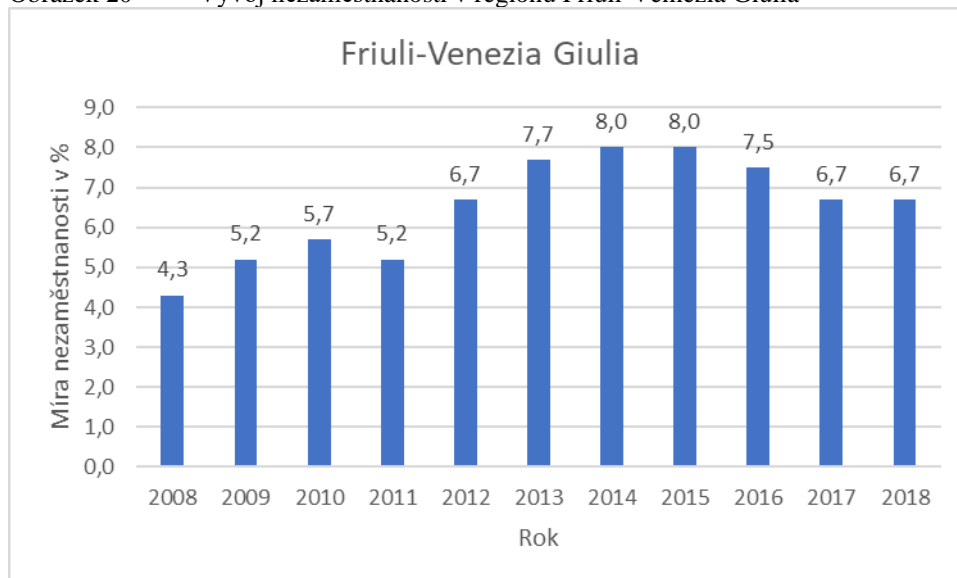
¹⁶⁸ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁶⁹ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁷⁰ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Friuli-Venezia Giulia

Obrázek 20 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Friuli-Venezia Giulia

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Třetím autonomním regionem Itálie, a zároveň posledním ze severní oblasti, je Friuli-Venezia Giulia, do českého jazyka překládáno jako Furlansko-Julské Benátsko. Svou autonomii získal region díky geografickým, etnickým a historickým specifickým. Hlavním průmyslovým střediskem a hlavním městem regionu je Terst.¹⁷¹ Počet obyvatel je 1 215 538¹⁷², který vzrostl od roku 2013 o necelých 8 tisíc nových cizinců, jichž žije v regionu přes 110 tisíc.¹⁷³

Celková zaměstnanost v regionu je 71 %. U věkové skupiny od 15 do 24 let je zaměstnanost 19,6% a skupiny od 55 do 64 let byla zaměstnanost 57,4 %. Míra ekonomické aktivity obyvatel dosáhla na úroveň 71,1 %. Nezaměstnanost byla stejně jako v předchozím roce 6,7 %. Pouze u mužského zastoupení 5,5 % a u ženského 8,1 %. Dlouhodobá nezaměstnanost byla 3,2 %. U skupiny mladých obyvatel (15-24 let) se hodnota pohybovala na úrovni 23,7 %, přičemž pouze u mužů v tomto věku byla nezaměstnanost 20,2 % a u žen o 7 %, tedy 27,2%.¹⁷⁴

¹⁷¹ Itálie.světadíly. *Friuli-Venezia Giulia* [online]. Dostupné z: italie.svetadily.cz/friuli-venezia-giulia/lokality

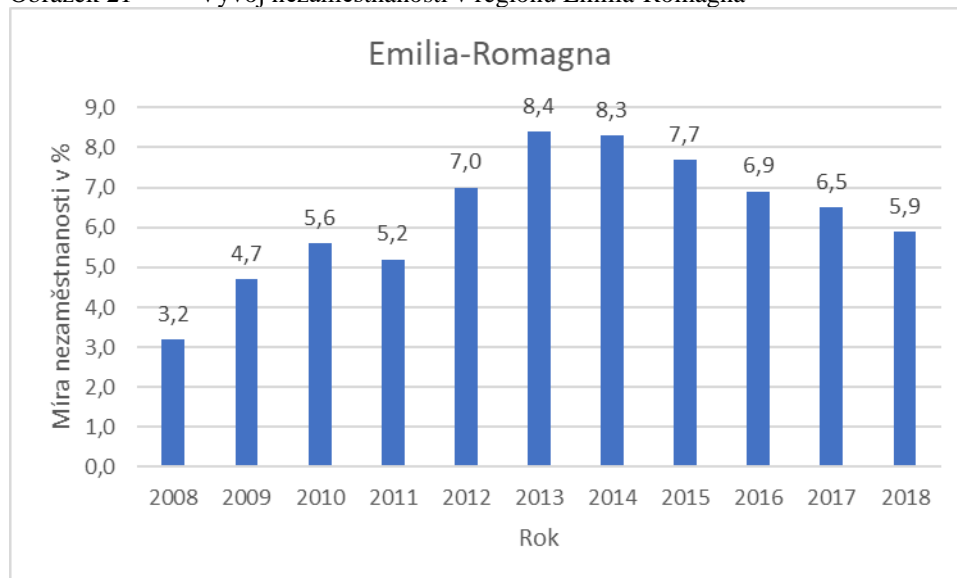
¹⁷² Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁷³ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁷⁴ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Emilia-Romagna

Obrázek 21 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Emilia-Romagna

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Emilia-Romagna ležící na jihu Pádské nížiny je, díky úrodné zemědělské půdě a průmyslovému rozmachu, jedním z nejvíce prosperujících regionů v zemi. Hlavní město je Bologna¹⁷⁵. Region má 4 452 629 obyvatel¹⁷⁶, z který je 547 537 osob cizí národnosti. Těchto osob přibylo od roku 2013 necelých 60 tisíc¹⁷⁷.

Zaměstnanost v regionu je 74,4 %, u části obyvatel ve věku 15-24 let 23,7 % a ve věku 55-64 let 61,2%. Ekonomická aktivita obyvatelstva je 74 %. Podíváme-li se na problematiku nezaměstnanosti u žen dostáváme hodnotu 7,3 %, u mužů výrazně nižší 4,7 % a výslednou hodnotu za obě pohlaví 5,9 %. V případě dlouhodobé nezaměstnanosti dostáváme hodnotu 2,4 %. U mladých obyvatel (15-24 let) jsou hodnoty signifikantně vyšší. Celková míra nezaměstnanosti 17,8%, u mužů 15 % a u žen 21,9%.¹⁷⁸

¹⁷⁵ Mahalo. *Emilia-Romagna* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/emilia-romagna

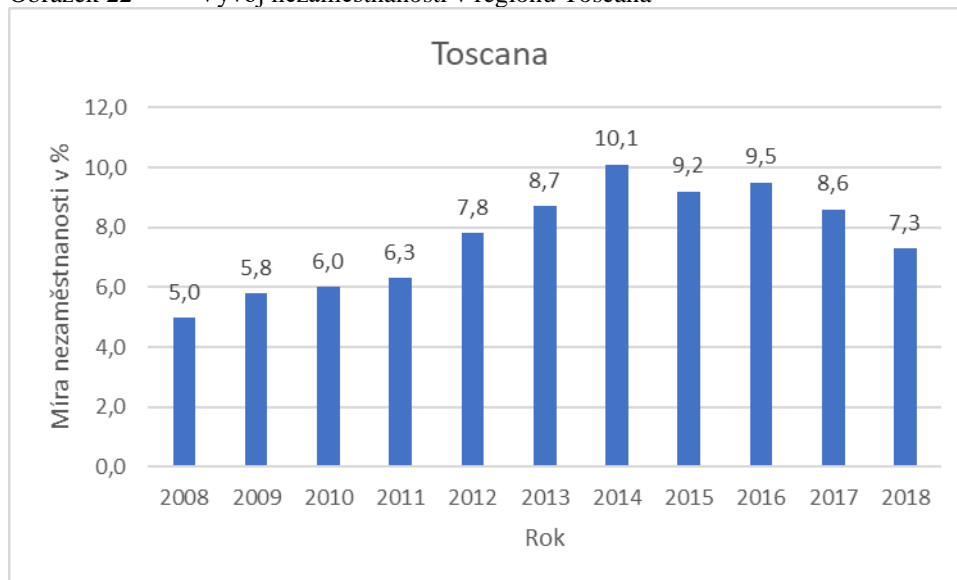
¹⁷⁶ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁷⁷ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁷⁸ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Toscana

Obrázek 22 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Toscana

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Toskánsko, originálním názvem Toscana, je region prospívající ze zemědělské výroby podpořenou rozvinutým průmyslem a značné zásoby nerostného bohatství na ostrově Elba. Hlavním městem je proslulé město Florencie, další významná města jsou Pisa a Siena.¹⁷⁹ Celková populace Toskánska je 3 736 968 obyvatel.¹⁸⁰ Cizinecké zastoupení z tohoto počtu je 417 382 osob. Tato hodnota vzrostla od roku 2013 a více jak 65 tisíc.¹⁸¹

Zaměstnanost v regionu je 71,3 %. Výrazně nižší je u obyvatel nižšího věku (15-24 let) 19,9 % a vyšší hodnota byla zjištěna u obyvatel ve věku 55-64 let 61 %. Ekonomicky aktivních obyvatel je zde 71,9 %. Míra nezaměstnanosti od roku 2014 opět klesla pod hranici 10 % a k roku 2018 byla 7,3 %, pouze u mužů 6,4 % a pouze u žen 8,5 %. Dlouhodobá nezaměstnanost byla 3,4 %. V případě mladého obyvatelstva ve věku 15 až 24 let byly zjištěny hodnoty 25,2 % u žen, 21,2 % u mužů a 22,9 % celkově.¹⁸²

¹⁷⁹ Mahalo. *Toskánsko* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/toskansko

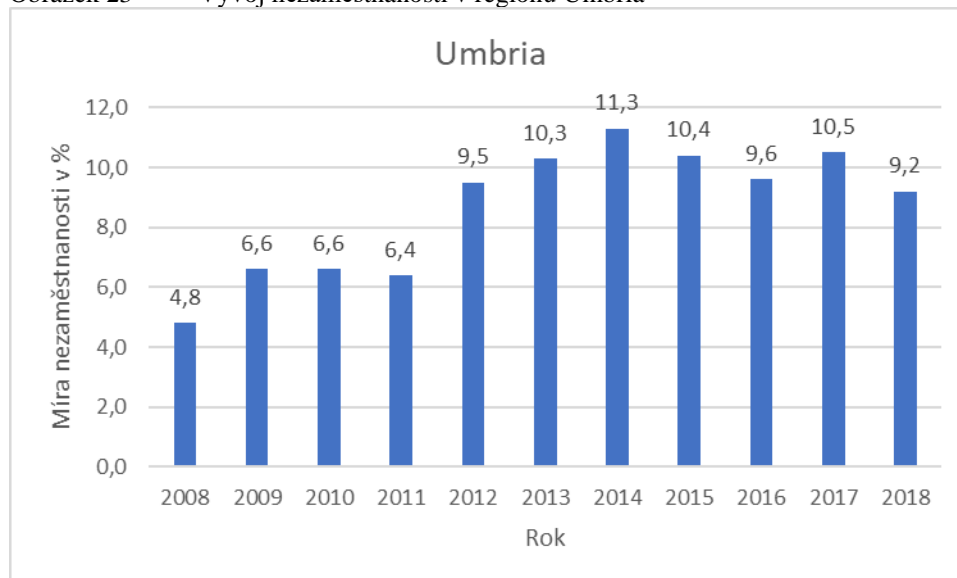
¹⁸⁰ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁸¹ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁸² Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Umbria

Obrázek 23 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Umbria

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Umbrie je jedním z nejmenších regionů země ležící ve středu Itálie s hlavním městem Perugia. V regionu žije méně než milion obyvatel, přesněji 884 640.¹⁸³ Z tohoto počtu je 97 541 cizinců, těch od roku 2013 přibýlo necelých 5 tisíc, postupně však opět ubývají.¹⁸⁴

V regionu Umbria je zaměstnanost 67,7 %. Velmi nízká zaměstnanost je ve věkové skupině obyvatel 15 až 24 let 17,7 %, u obyvatelstva před důchodovým věkem 55 až 64 let byla zaměstnanost 56,3 %. Celkově je 69,6 % ekonomická aktivita v tomto regionu. Míra nezaměstnanosti klesla, oproti předchozímu roku pod hranici 10 % a v roce 2018 byla 9,2 %. Rozřadíme-li genderově celkovou skupinu, poté získáme hodnoty míry nezaměstnanosti 7,8 % u mužů a 11 % u žen. Celkově nezaměstnaných osob nežli jeden rok bylo 4,8 %. V problematice mladých lidí (15-24 let) byla míra nezaměstnanosti 31,1 %, pouze u mužského zastoupení 27,8 % a u ženského 36,9%.¹⁸⁵

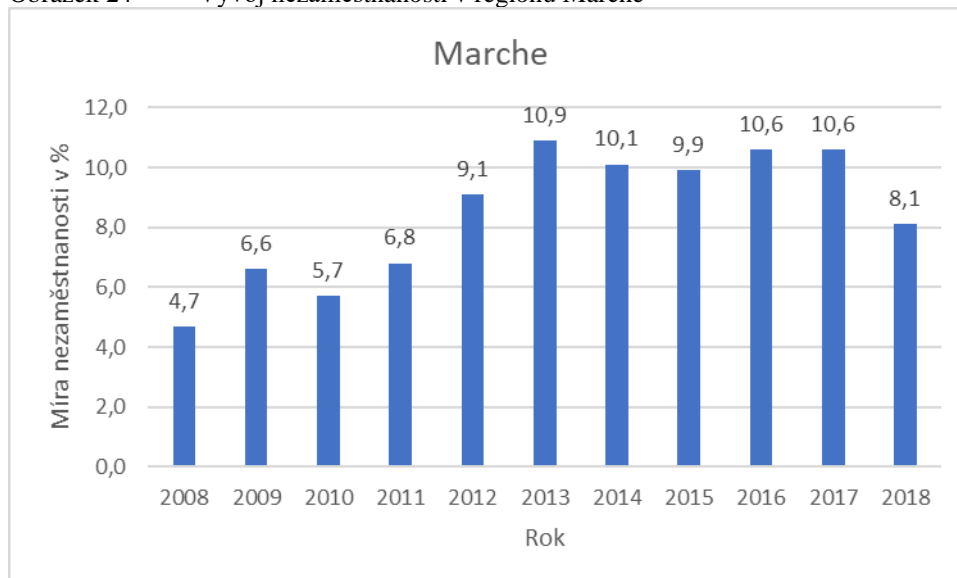
¹⁸³ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁸⁴ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁸⁵ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Marche

Obrázek 24 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Marche

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Marche, česky Marky, leží v centrální části země a je omýván Jaderským mořem. Region ekonomicky čerpá z cestovního ruchu a rozvoji průmyslu napomáhají přístavy Falconara a Ancona, jenž je současně hlavním městem regionu.¹⁸⁶ Počet obyvatel byl v roce 2018 1 531 753.¹⁸⁷ Obyvatel jiné národnosti nežli italské, bylo 136 935. Od roku 2013 tento počet narostl a opět poklesl pod tuto hodnotu o necelých 3 tisíce jedinců.¹⁸⁸

V zaměstnání bylo 69,4 % obyvatel. U specifických věkových kategorií ve věku 15 až 24 let se zaměstnanost pohybovala na úrovni 20,2% a u kategorie 55 až 64 let 57,7 %. Míra nezaměstnanosti oproti předchozím dvou rokům opadla o 2,5 % na hodnotu 8,1 %. Pouze u mužského zastoupení byla nezaměstnanost 6,8 % a u ženského 9,7 %. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti byla 4,5 %. Mladí muži (15-24 let) byli nezaměstnaní z 18,7 %, mladé ženy v hodnotách necelých 10 % více, tedy 28,5 %. Za celou skupinu obyvatel od 15 do 24 let tak míra nezaměstnanosti byla 22,1 %.¹⁸⁹

¹⁸⁶ Mahalo. *Marche* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/marche

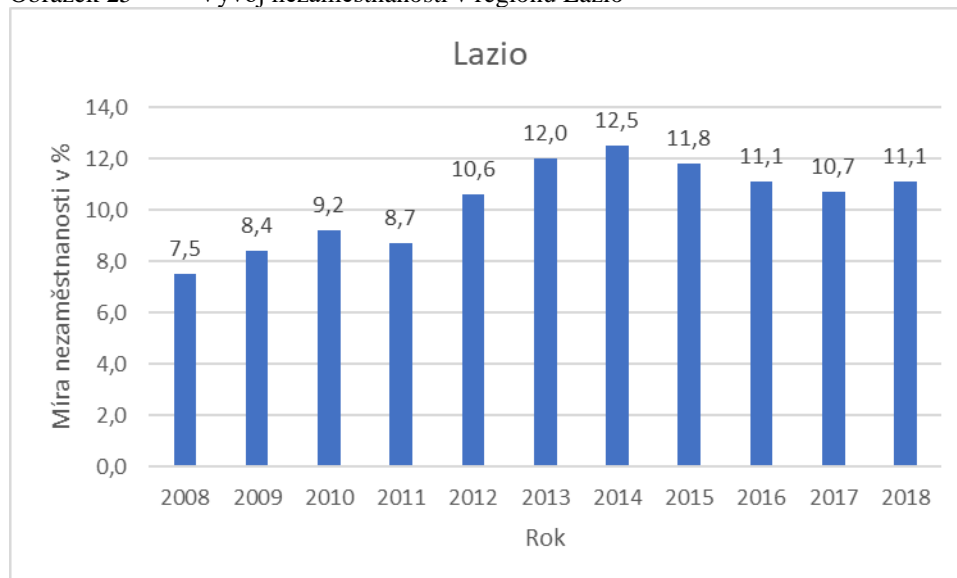
¹⁸⁷ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁸⁸ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁸⁹ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Lazio

Obrázek 25 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Lazio

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Lazio leží v centrální části Itálie při Tyrhénském moři. Zemědělství v region stagnuje, proto ekonomická aktivita přichází z rozvíjejícího se průmyslu a cestovního ruchu. Hlavním městem a současně největším lákadlem regionu je město Řím.¹⁹⁰ S 5 896 693 je druhým nejlidnatějším regionem země.¹⁹¹ Žije zde 683 409 cizinců, jejichž počet od roku 2013 vzrostl o více než 200 tisíc.¹⁹²

Souhrnná zaměstnanost byla 65,3 %, u skupiny ve věku 15 až 24 let 16,2 % a věková skupina 55 až 64 let byla zaměstnána z 58,8 %. Ekonomická aktivita regionu byla na úrovni 68,7 %. Míra nezaměstnanosti od roku 2011 vzrostla nad pomyslnou hranici 10 % a od této doby se na původní hodnoty nevrátila. Pro rok 2018 byla nezaměstnanost 11,1 %, pouze u mužů 10,6 % a u žen 11,9 %. Dlouhodobě nezaměstnaní jsou zde lidé z 6,4 % Situace rozhodně není optimální u mladých lidí (15-24 let), kdy míra nezaměstnanosti mužů dosáhla hodnoty 35,3 %. U žen byla s porovnáním ostatních regionů výjimečně nižší s hodnotou 33,5 % a celková tedy 34,5 %.¹⁹³

¹⁹⁰ Mahalo. *Lazio* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/lazio

¹⁹¹ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

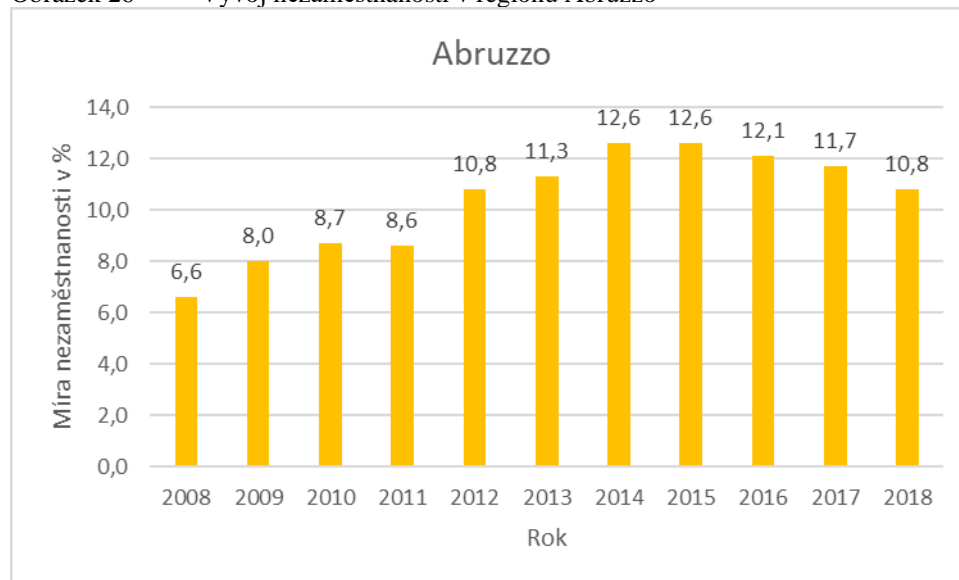
¹⁹² ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁹³ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

4.8.2 Jižní oblast

Region Abruzzo

Obrázek 26 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Abruzzo

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Prvním regionem z jižní oblasti je region Abruzzo, ležící se středu Itálie u břehů Jaderského moře. Hlavním města regionu je L'Aquila. Obyvatelstvo čítá 1 315 196 jedinců¹⁹⁴, z kterých je 89 298 cizí národnosti. Cizinců od roku 2013 přibylo o necelých 15 tisíc.¹⁹⁵

Abruzzo otevírá bránu do jižní oblasti země a na statistických ukazatelech to lze vypočítat. Zaměstnanost občanů byla 62,2 %, ve věku 15 až 24 let 17,4 % a věků 55 až 64 let 55,7 %. Ekonomická aktivita byla 65,2 %. Míra nezaměstnanosti má od roku 2014 klesající tendenci a v roce 2018 se zastavila na hodnotě 10,8. Větší rozdíly už nastávají při porovnání nezaměstnanosti mužů 8,1 % a žen 14,7 %, jenž se liší o 6,6 %. Dlouhodobá nezaměstnanost byla zjištěna v hodnotě 6%. Souhrnná nezaměstnanost u mladých obyvatel regionu ve věku 15 až 24 let byla 29,7%, u mužů 27,7 % a u žen 32,6 %.¹⁹⁶

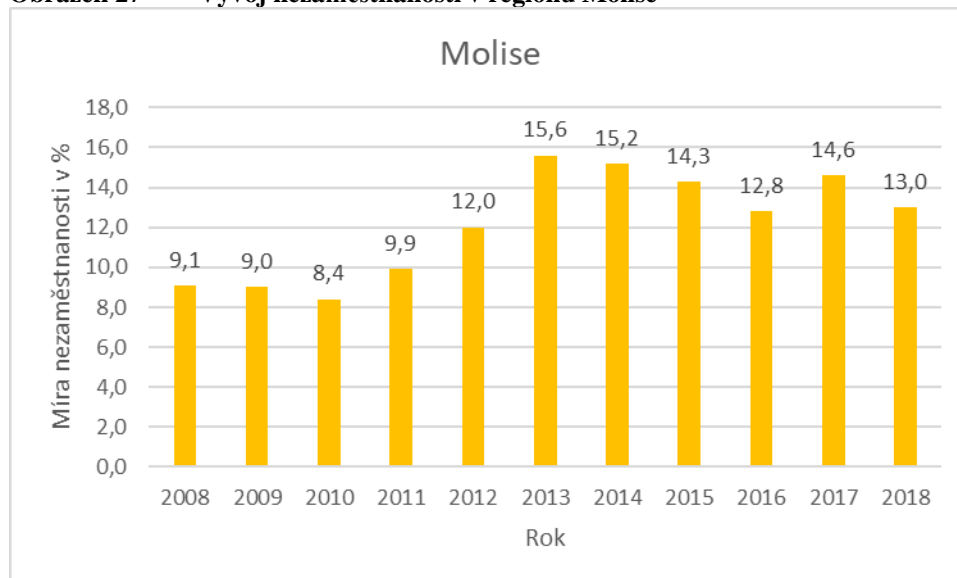
¹⁹⁴ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁹⁵ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

¹⁹⁶ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Molise

Obrázek 27 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Molise

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Molise patří k menším a řídko osídleným regionům s přiléhajícími břehy Jaderského moře. Hlavním městem a zároveň největším střediskem je město Campobasso.¹⁹⁷ Region je osídlen 308 493 obyvateli.¹⁹⁸ Cizinecké zastoupení obyvatelstva je 13 900 lidí, kterých se od roku 2013 přistěhovalo více než 4 tisíce.¹⁹⁹

Zaměstnanost obyvatel regionu je 57,4%. Zanedbatelně je poté nižší zaměstnanost u obyvatel mezi lety 55-64 55,6 %. U skupiny obyvatel ve věku 15 až 24 let byla zaměstnanost 12,9 %. Úroveň ekonomické aktivity byla 61,6 %. Míra nezaměstnanosti má v regionu kolísavé tempo, pro rok 2018 byla 13,0 %. Pouze u mužské populace 11,6 % a u ženské 15,1 %. Více než 9 % ekonomicky aktivních obyvatel bylo dlouhodobě nezaměstnaných. U obyvatelstva ve věku 15 až 24 let byly zjištěna hodnota míry nezaměstnanosti 40,3 %, u mužů 35,6% a u žen míra nezaměstnanosti zjištěna nebyla.²⁰⁰

¹⁹⁷ Mahalo. *Molise* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/molise

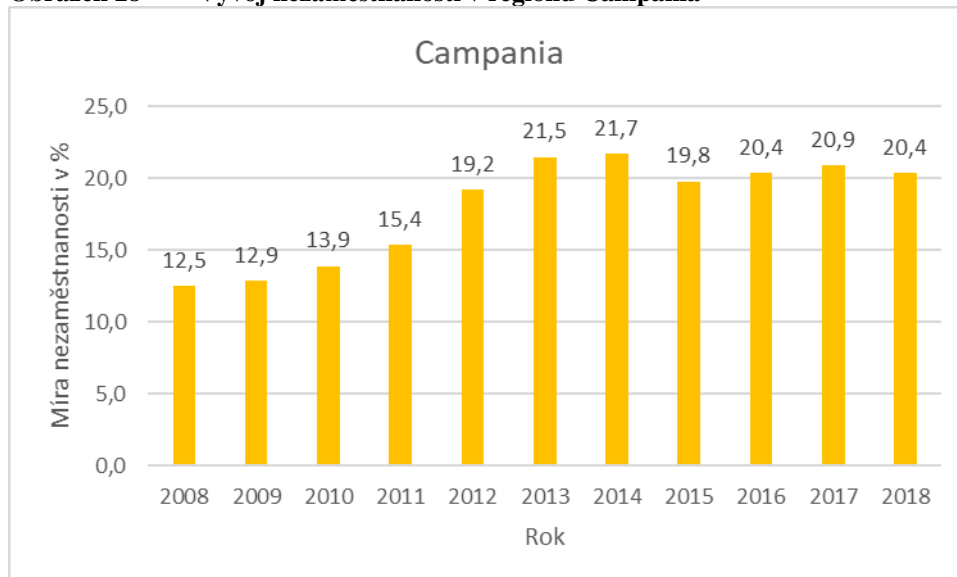
¹⁹⁸ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

¹⁹⁹ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

²⁰⁰ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Campania

Obrázek 28 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Campania

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Campania, v českém jazyce Kampánie, leží v jižní části země u Tyrhénského moře. Zemědělství je zde orientováno na rostlinnou produkci a rybolov. Průmysl a obchod je soustředěn zejména do hlavního města regionu Neapole.²⁰¹ Jedná se o třetí nejlidnatější region země s 5 826 860 obyvateli.²⁰² Cizinecké zastoupení se od roku 2013 výrazně rozrostlo o necelých 100 tisíc obyvatel, který bylo k roku 2018 celkově 265 163.²⁰³

Míra zaměstnanosti v regionu byla pouhých 45,3 %, u obyvatel ve věku 15 až 24 let 10,5 % a obyvatelé ve věku 55 až 64 let byli zaměstnáni jen z 44,6 %. Ekonomická aktivita osob mezi 15 a 64 lety byla 52,6 %. Míra nezaměstnanosti ve od roku 2013, s výjimkou v roce 2015 (19,8 %), pohybuje nad hranicí 20 %. V roce 2018 byla míra nezaměstnanosti 20,4 %. Rozdělíme-li skupinu na muže a ženy, poté nezaměstnanost mužů byla 18,6 % a žen 23,4 %. Dlouhodobě nezaměstnaných bylo 13,7 % z ekonomicky aktivních obyvatel. Nezaměstnanost u obyvatel Kampánie ve věku 15 až 24 let byla v roce 2018 taková, že každý druhý člověk v tomto věku byl bez práce. Přesněji tedy míra nezaměstnanosti u mužů byla 48,9 %, u žen 60,4 % a společná pro obě pohlaví 53,6 %:²⁰⁴

²⁰¹ Mahalo. *Kampánie* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/kampanie

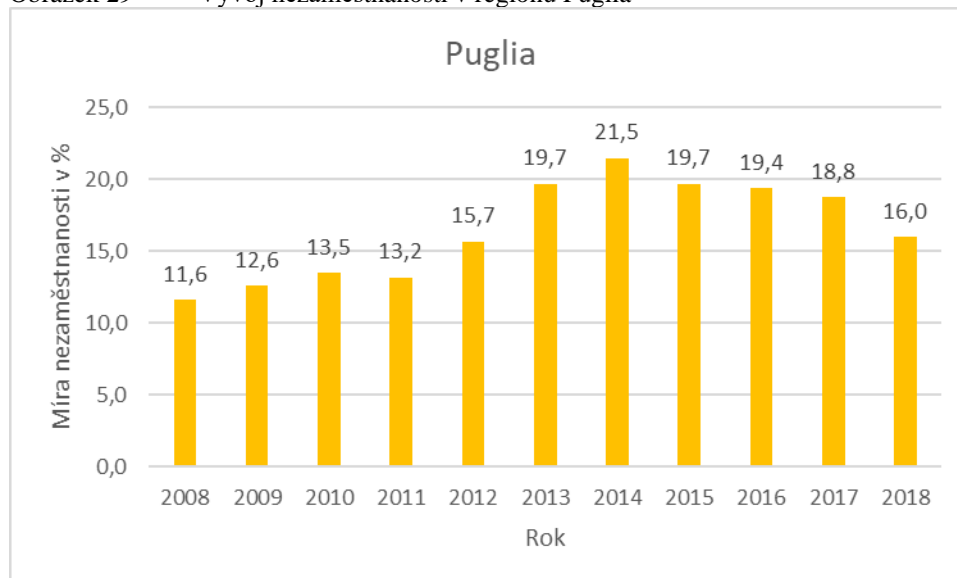
²⁰² Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

²⁰³ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

²⁰⁴ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Puglia

Obrázek 29 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Puglia

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Puglia, počestěle Apulie, je region ležící na jihu Itálie při Jaderském moři. Proslulé je zde pěstování a následná výroba vína a olivového oleje. Hlavním městem je Bari.²⁰⁵ Region obývá 4 048 242 obyvatel²⁰⁶, z čehož je 138 811 cizinců. Toto zastoupení narostlo od roku 2013 o více jak 40 tisíc osob.²⁰⁷

Zaměstnanost v regionu je 49,4 %, u skupiny ve věku 15 až 24 let 13,1% a věková skupina 55 a 64 let byla zaměstnána ze 44,5 %. Ekonomická aktivita obyvatel byla 54,4 %. Míra nezaměstnanosti byla pro rok 2018 16 %, která na tuto hodnotu postupně klesala od roku 2014. V případě nezaměstnanosti u mužů se jedná o hodnotu 14,4 % a hodnota u žen je 18,8 %. Dlouhodobá nezaměstnanost v regionu byla 9,8%. Vyčleníme-li pouze obyvatelstvo ve věku 15 až 24 let, míra nezaměstnanosti u mužů byla 44,7 %, u žen 42 % a celková 43,6%.²⁰⁸

²⁰⁵ Itálie.světadíly. *Apulie* [online]. Dostupné z: italie.svetadily.cz/apulie-puglia/lokality

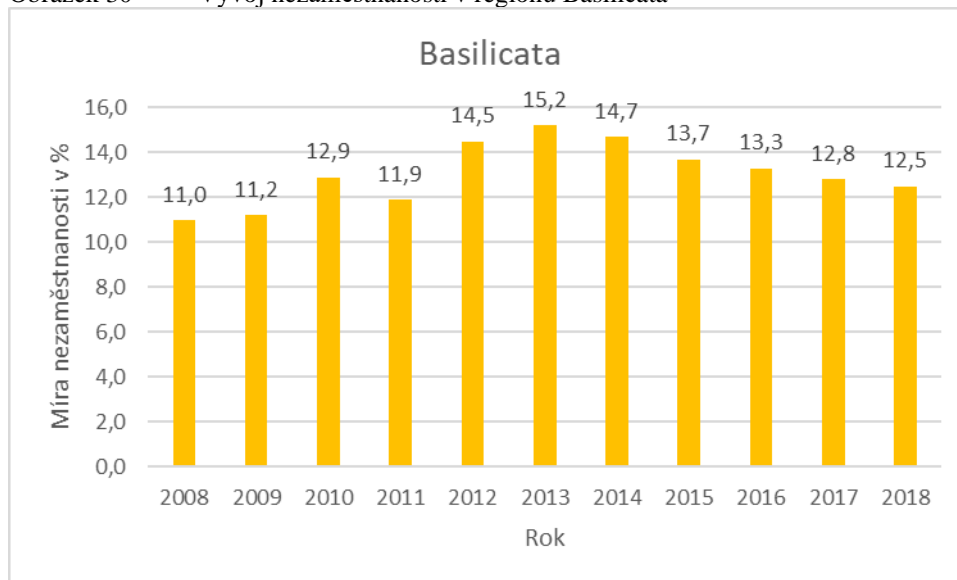
²⁰⁶ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

²⁰⁷ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

²⁰⁸ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Basilicata

Obrázek 30 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Basilicata

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Basilicata leží na jihu země u Joňského a Tyrhénského moře. Jedná se o hornatou oblast, díky které je složité budovat infrastrukturu. Z toho důvodu patří region k nejméně rozvinutým v zemi.²⁰⁹ Žije zde 567 118 obyvatel²¹⁰, mezi kterými je 23 217 zastoupeno obyvateli cizí národnosti. Těch se do region přistěhovalo více jak 8 tisíc. Hlavním městem regionu je Potenza.²¹¹

Regionální zaměstnanost byla 53,3 %. Lidé ve věku 15 až 25 let byli zaměstnáni z 12,7% a ve věku 55 až 64 let z 53,9 %. Ekonomická aktivita populace regionu ve věku 15 až 64 let byla 56,6 %. Míra nezaměstnanosti nebyla od roku 2007 (9,4 %) pod hranici 10%. Svého maxima dosáhla v roce 2013 (15,2%). Od tohoto roku postupně klesala a zastavila se v bodě 12,5 %. Muži byli nezaměstnaní z 11,4 % a ženy v míře o 3 % vyšší, tedy 14,4 %. Dlouhodobě nezaměstnaní byli obyvatelé z 7,6 %. U skupiny mladých obyvatel (15-24 let) je situace radipně horší. Celková nezaměstnanost byla 38,7%, u mužů 40,3% a u žen data nebyla zaznamenána.²¹²

²⁰⁹ Mahalo. *Basilicata* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/basilicata

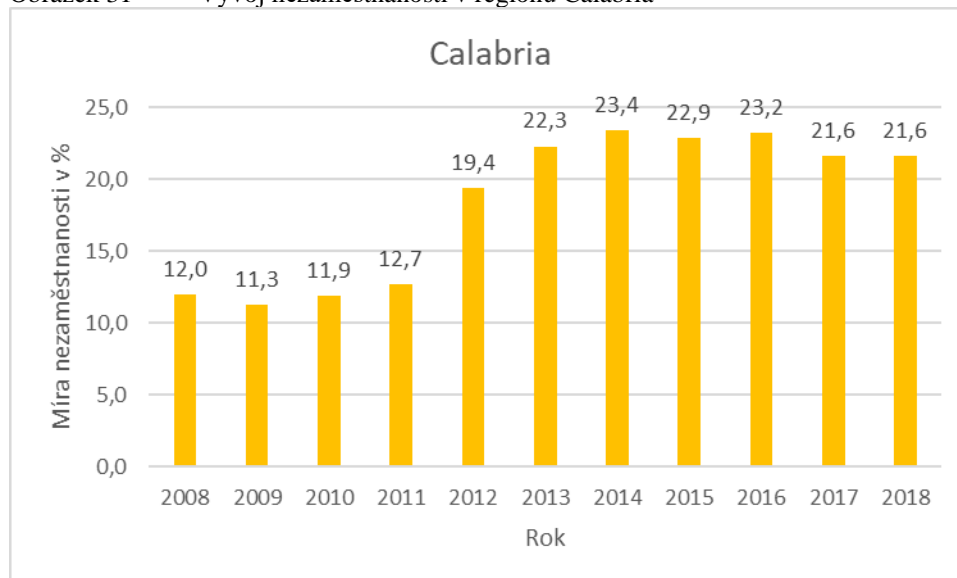
²¹⁰ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

²¹¹ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

²¹² Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Calabria

Obrázek 31 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Calabria

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Region Calabria či Kalábrie, je nejj jižnějším cípem Apeninského poloostrova. Kalábrie je typickým představitelem chudého jihoitalského regionu díky málo rozvinutému průmyslu. Hlavním městem regionu je Catanzaro.²¹³ Region je obydlen 1 956 687 obyvateli.²¹⁴ Cizinecké zastoupení obyvatelstva je 113 078 osob, jichž přibýlo od roku 2013 téměř 50 tisíc.²¹⁵

Zaměstnanost obyvatel je 45,6 %, nízká poté byla u obyvatel ve věku 15 až 24 let 12,1 % a téměř totožná u obyvatel ve věku 55 až 64 let 44,5 %. Úroveň ekonomické aktivity obyvatel byla 54 %. Míra nezaměstnanosti od roku 2009 každoročně rostla až do nejvyššího bodu v roce 2014, kdy nezaměstnanost byla 23,4 %. V roce 2018 byla míra nezaměstnanosti 21,6 % souhrnná, u mužů 19,6 % a u žen 24,9 %. Obyvatel, jenž bylo nezaměstnaných déle než-li jeden rok bylo 15 %. Situace mladých obyvatel (15-24 let) na trhu práce nebyla v roce 2018 vůbec optimální. Ženské zastoupení bylo nezaměstnanáno z 56,4 %, mužské z 50,3 % a celkově tedy byla míra nezaměstnanosti 52,7 %.²¹⁶

²¹³ Itálie.světadíly. *Kalábrie* [online]. Dostupné z: italie.svetadily.cz/kalabrie/lokality

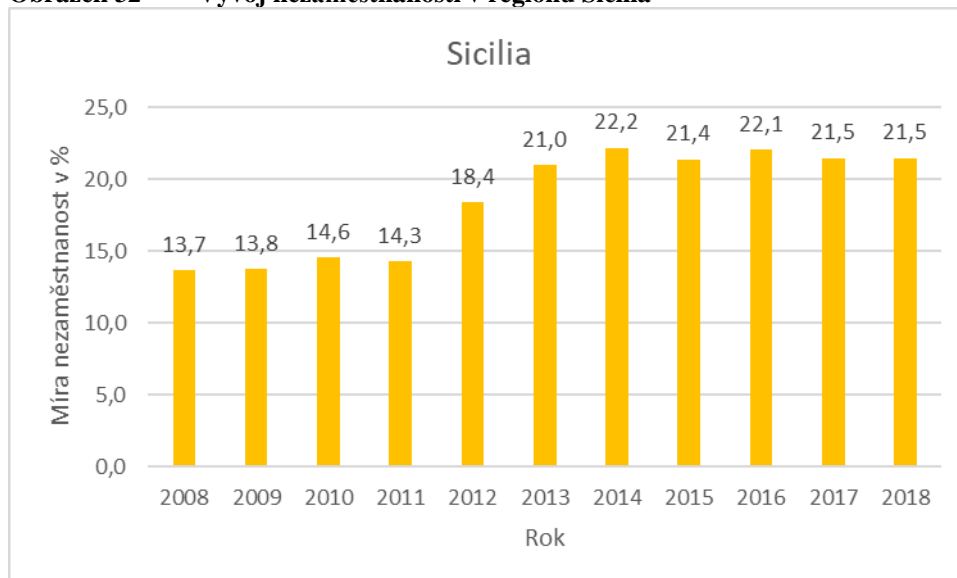
²¹⁴ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

²¹⁵ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

²¹⁶ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Sicília

Obrázek 32 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Sicília

Zdroj: Vlastní zpracování dle data z databáze Eurostat

Region Sicílie leží na největším ostrově Itálie. Jedná se o největší a současně nejjižnější region země, který má autonomní status. Ostrov je hustě osídlený a v dnešní době tu již převládá průmysl nad zemědělstvím. Hlavním městem je největší přístav ostrova Palermo.²¹⁷ V regionu žije 5 026 989 obyvatel.²¹⁸ Cizinecké zastoupení je v řádu 200 022 osob, který se od roku 2013 přistěhovalo více než-li 70 tisíc.²¹⁹

S velmi nízkou zaměstnaností občanů 44,1 % se řadí k nejproblematictějším v zemi. U věkově vymezených skupin je situace zaměstnanosti od 15 do 24 let 10 % a u skupiny od 55 do 64 let 41,9 %. Ekonomická aktivita populace regionu byla využita z 52 %. Míra nezaměstnanosti od roku 2011(14,3 %) radipně stoupla a v roce 2018 zůstala na hodnotě 21,5 %, jako v roce předcházejícím. Z genderového pohledu byla nezaměstnanost mužů 19,8 % a žen 24,3 %. V neadekvátní situaci nezaměstnaní déle než-li 1 rok se ocitlo 14,8 % občanů ekonomicky aktivních. Drastické hodnoty byly zjištěny při podhledu na nezaměstnanost mladé populace ve věku 15 až 24 let. Muži byli nezaměstnaní z 49,5 %, ženy ze 60,4 % a celková míra nezaměstnanosti této věkové skupiny byla 53,6 %.²²⁰

²¹⁷ Mahalo. *Sicílie* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/sicilie

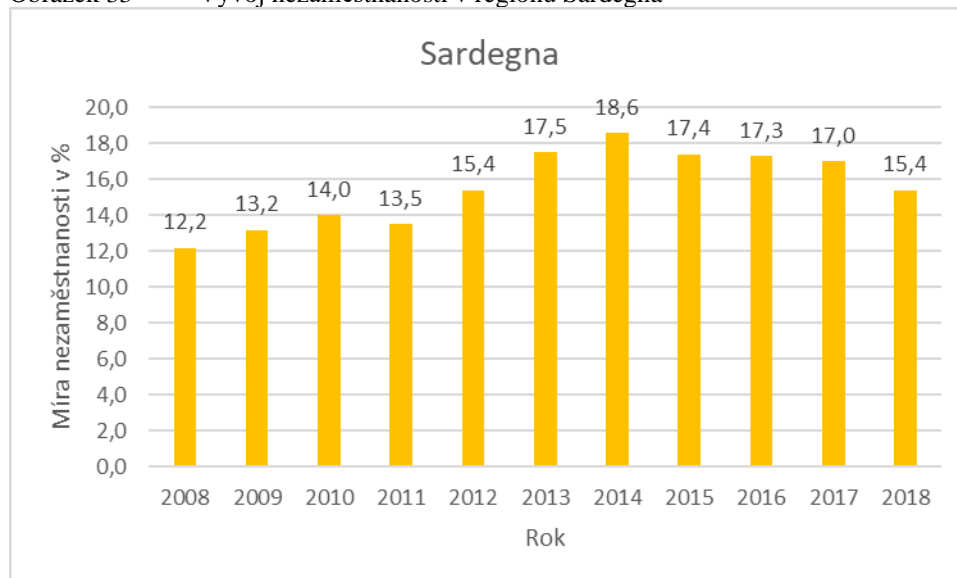
²¹⁸ Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

²¹⁹ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

²²⁰ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

Region Sardegna

Obrázek 33 Vývoj nezaměstnanosti v regionu Sardegna

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Sardegna, v českém jazyce Sardínie, je druhým největším ostrovním regionem a zároveň pátým s autonomním statutem. Hospodářství je opožděné z málo produktivního zemědělství a rozvíjející se ho průmyslu. Čerpá se zde také ze značného nerostného bohatství ostrova. Hlavním městem je jižně položený přístav Cagliari.²²¹ Žije zde 1 648 176 obyvatel²²², které je zastoupeno 55 900 cizinci. Přistěhovalo se jich na ostrov od roku 2013 20 tisíc.²²³

Při pohledu na ekonomický ukazatel zaměstnanosti bylo 56,1 % obyvatel zaměstnáno, ve věku 15 až 24 let 15,9 % a ve věku 55 až 64 let 51,4 % obyvatel zaměstnaných. Lidé žijící na Sardínii byli ekonomicky aktivní z 62,6 %. Míra nezaměstnanosti postupně rostla od roku 2007 (9,8 %) až do roku 2014 (18,6 %), kdy dosáhla svého maxima. Od této doby míra nezaměstnanosti postupně klesá a v roce 2018 byla 15,4 %. Dlouhodobá nezaměstnanost byla ve stejném roce 8,2 %. Mladá populace regionu (15-24 let) byla nezaměstnána v míře 35,7 %. Rozčleněním na skupinu mužů ukazatel vykazoval hodnoty 35,8 % a u skupiny žen téměř identickou hodnotu 35,6 %.²²⁴

²²¹ Mahalo. *Sardinie* [online]. Dostupné z: mahalo.cz/italie/destinace-italie/sardinie

²²² Eurostat. *Population* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

²²³ ISTAT. *Resident foreigners* [online]. Dostupné z: dati.istat.it

²²⁴ Eurostat. *Labour market* [online]. Dostupné z: ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/

4.9 Politika zaměstnanosti

Od roku 2012 bylo provedeno několik kroků kupředu, které by měly vést k podpoře zaměstnanosti na trhu práce. Byl reformován italský trh práce (Fornerova reforma) s cílem zmenšení rozdílů v ochraně zaměstnanosti a možnostem čerpání dávek v nezaměstnanosti. Následně byly provedeny další opatření, která se týkala zvýšení zaměstnávání občanů ze znevýhodněných skupin, jako jsou ženy, mladí a občané z jižní části země.²²⁵

Italský předsednický program je aktivní od září roku 2013, na který navazuje pracovní program „Účasti Itálie v Evropské unii“. V tomto programu jsou stanoveny základní oblasti, v nichž se Itálie hodná angažovat. Mezi hlavní priority programu patří:

- posílení Hospodářské a Měnové unie,
- posílení vnitřního trhu Evropské unie za účelem růstu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti,
- uplatnění evropské politiky migračních toků ve Středomoří,
- pokračování v procesu posilování a rozšiřování vnějších vztahů Evropy.²²⁶

V roce 2014 byl vyhlášen nový program pro podporu zaměstnanosti, který se zaměřil na oblasti:

- boj proti chudobě a dosažení sociální rovnosti v celé zemi,
- zvýšení věkové hranice pro odchod do důchodu a zrušení starobních důchodů.

Dále se řeší problémy týkající se:

- nedostatků v zaměstnaneckých službách a aktivní politiky zaměstnanosti ve vztahu k trhu práce,
- kvalitativní nedostatky ve vzdělávacím systému a přechodu od ukončení studia k zisku stálého zaměstnání,
- daňové zatíženosti práce, která je stále příliš vysoká a s ní související boj proti „šedé ekonomice“,
- usnadnění přístupu na trh práce pro mladé lidi a ženy.

²²⁵ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

²²⁶ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

- využití evropských strukturálních fondů k zjištění strukturálních problémů italského trhu práce,
- nedostatku finančních zdrojů k boji proti chudobě,
- problémy sociálního protekcionismu.²²⁷

V roce 2016 byla založena nová instituce Národní úřad pro aktivní politiku trhu práce. Budou shromažďována data o vztazích zaměstnanosti, účasti v tréninkových kurzech, nabídce výcviků a provizi podpory v nezaměstnanosti. Očekává se:

- překonání současné fragmentace informací mezi národními a lokálními orgány,
- zlepšení rovnováhy nabídky a poptávky po práci,
- zlepšení sledování a zhodnocení současných implementací a výsledků politik práce.²²⁸

V následující tabulce jsou uvedeny hodnoty míry zaměstnanosti v Itálii. Politika zaměstnanosti měla efekt zastavení poklesu zaměstnanost do roku 2013 a následný pozvolný nárůst od roku 2014. Nárůst je nicméně stále příliš mírný, proto se s velkou pravděpodobností nepovede dosáhnout stanovené cílové hodnoty míry zaměstnanosti pro rok 2020, která byla stanovena na 67,0 %.

Tabulka 7 Vývoj míry zaměstnanosti v %

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	CÍL
62,9	61,6	61,0	61,0	60,9	59,7	59,9	60,5	61,6	62,3	63,0	67,0

Zdroj. Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

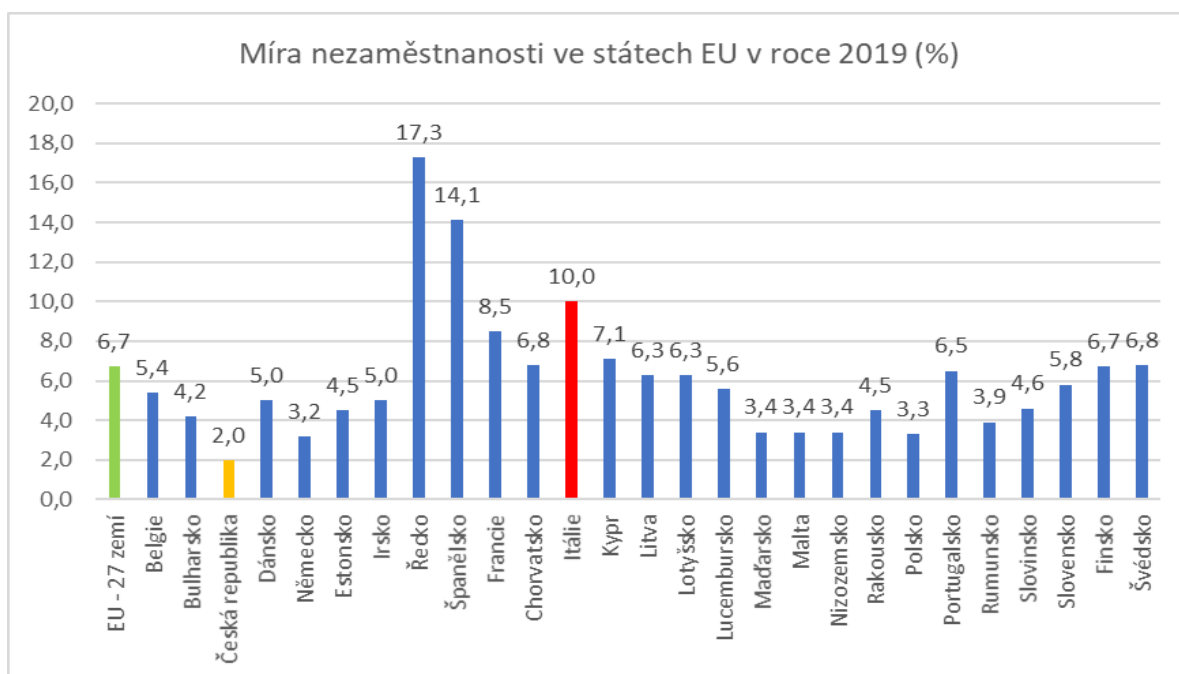
²²⁷ European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 Dostupné z: europarl.europa.eu/studies

²²⁸ Eurofound. *Active labour market policy reform gets underway* [online]. Dostupné z: eurofound.europa.eu/publications/article/2016/italy-active-labour-market-policy-reform-gets-underway

5 Výsledky a diskuse

Z provedé analýzy vývoje nezaměstnanosti v zemi je patrné, že ač se situace nezaměstnanosti v Itálii postupně zlepšuje, každoroční růst míry nezaměstnanosti se podařilo v roce 2014 zastavit a následné účinky aktivní politiky zaměstnanosti vedli k postupnému poklesu míry nezaměstnanosti. Ačkoli mluvíme o zlepšení za posledních pět let o 2,7 % poklesu, země je stále vzdálena od optimální hodnoty. V komparaci se státy Evropské unie se jedná o třetí nejvyšší míru nezaměstnanosti po Řecku a Španělsku.

Obrázek 34 Míra nezaměstnanosti ve státech EU v roce 2019 v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

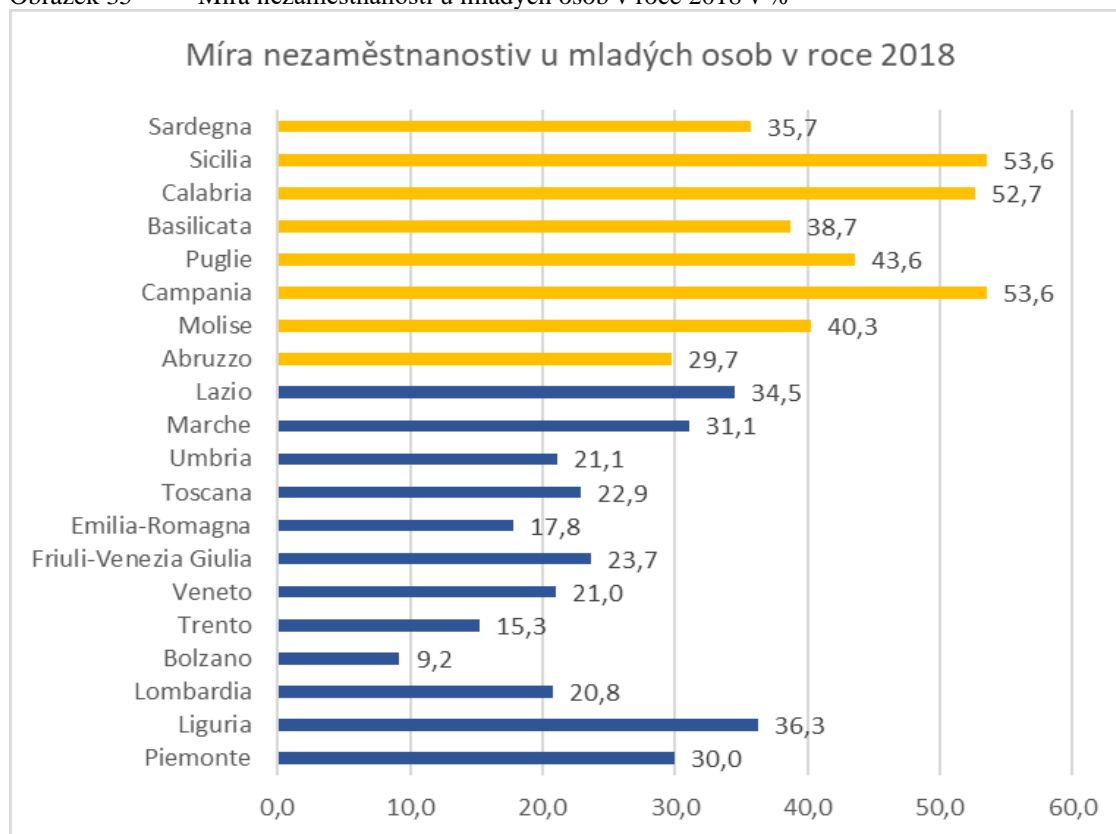
Úzce souvisejícím problémem je nezaměstnanost dlouhodobá. Ta se svými hodnotami rapidně liší mezi severní oblastí. Porovnáme-li region s nejnižší mírou dlouhodobé nezaměstnanosti Bolzano (0,7 %) a region s nejvyšší mírou dlouhodobé nezaměstnanosti Calabrie (15,0 %) je snadné upozorovat značnou disparitu.

Stále se nepodařila naplnit stanovená míra zaměstnanosti (67 %), která je v současné době 63 %. Ještě vzdálenější je stanovená míra zaměstnanosti pro EU 75 %. Hlavním důvodem je disparita severní a jižní oblasti. V severní oblasti se hodnoty míry zaměstnanosti pohybují okolo 70 %, zatímco v jižní oblasti je tato hodnota pohybuje

v 50 %. Pozvolna zužující se propast mezi zaměstnaností mužů (72,9 %) a žen (53,1 %) je stále dosti vzdálená.

Jednotným problémem pro celou zemi je nezaměstnanost mladých lidí. V severní oblasti země můžeme vypočítat vysoko naměřené hodnoty v převážné většině přesahující pranic 20 %. Ač se zdají míry nezaměstnanosti vysoké, jsou vícekrát poloviční oproti jižní oblasti. V nejproblémovějších regionech přesahují bod 50 %. Na trhu práce se tak odráží absence aktivní politiky zaměstnanosti pro mladé lidi.

Obrázek 35 Míra nezaměstnanosti u mladých osob v roce 2018 v %

Zdroj. Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

Právě v nezaměstnanosti mladých vidím jeden z největších problémů země, který svou problémovost může odrážet i do jiných problémových oblastí. Problém uplatnění se na trhu práce může vést mladé lidi v emigraci ze země za pracovní pozicí v jiném státu. Plýtvá se tak zdroji v podobě poskytování studijních programů na středních a vysokých školách a zároveň vede k ještě většímu úbytku obyvatelstva, se kterým se Itálie potýká. Prognózy Eurostatu ukazují úbytek populace Itálie na konci století až o 15 milionů osob.

Problém je spojený i se stárnutím obyvatelstva, které je druhé nejstarší v EU. Při odchodu mladých osob do zahraničí způsobí prohloubení tohoto problému.

Přijatá opatření EU a Itálií ohledně migrační krize se ukázala jako účinná. Nicméně nežli stihla tato opatření vejít v platnost, do země se od roku 2013 přistěhovalo více jako půl milionu migrantů. Důležité bude jejich začlenění na pracovní trh a běžného života Itálie.

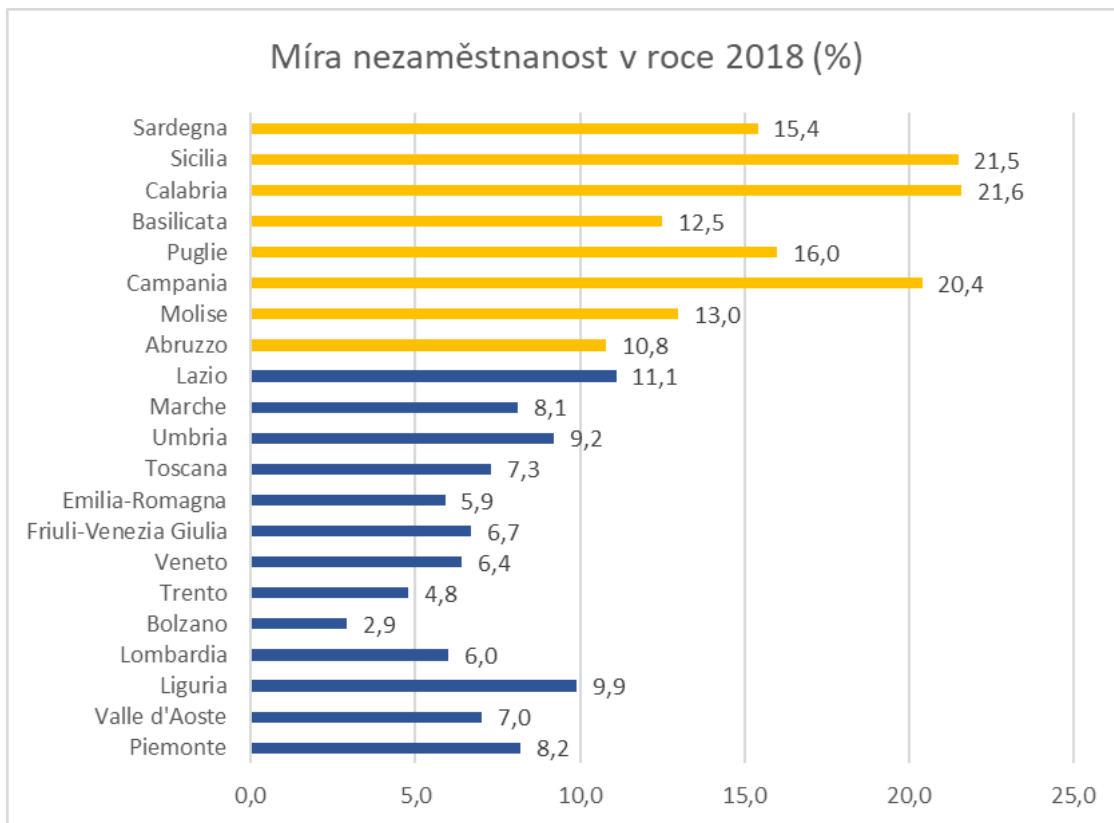
Ačkoliv země nerada migranty přijímala, mohli by migranti by být do jisté míry odpovědí na problematiku úbytku populace. S negativním ročním přírůstkem obyvatel a druhým nejstarším obyvatelstvem v Evropské unii, se země výhledově potýká s velkým populačním úbytkem, kteří mohou do jisté míry migranti zaujmout. Migranti přijatí v migrační krizi zaujímají pouze malou část celkových cizinců v zemi, kteří se ukazují jako zemi ekonomicky prospěšní

5.1 Regionální úroveň

V pohledu na vývoj nezaměstnanosti na regionální úrovni, lze potvrdit prognózu ekonomické diverzity severní a jižní části. Uvažujeme-li, že by došlo v rozdělení země na Severní Itálii a Jižní Itálii, dostali bychom dvě země nacházející se v naprosto odlišné situaci. Severní část by byla dobře prosperující země se silnou ekonomickou situací. Většina regionů se v nezaměstnanosti pohybuje okolo hodnoty průměrné nezaměstnanosti v Evropské unii. Ty nejsevernější regiony, jako Bolzano (2,9 %), Trento (4,8 %) a Lombardie (6,0 %) se pohybují pod průměrem míry nezaměstnanosti v EU. Čím jižněji bychom směřovali, tím se situace zhoršuje. Až na nejjižněji položený region ze severní oblasti Lazio (11,1 %) se všechny regiony udržely pod hranicí míry nezaměstnanosti 10 %. Jižní oblast se nachází ve výrazně odlišné situaci. Zaměstnanost je oproti severní části (71,13 %) pouze 47,35 %. Nezaměstnanost nepadá pod hranici 10 % a tři regiony přesahují hranici 20 %. Velká nezaměstnanost postihla regiony Campania (20,4 %), Sicília (21,5 %) a Calabria (21,6 %), které se neřadí pouze k nejvyšším naměřeným mírám nezaměstnanosti v zemi, ale i v celé Evropské unii. Je tedy zřejmé, že severní část země musí ekonomicky táhnout i neprosívající jih. Vláda se v následujících letech bude muset intenzivně zaměřit na vybudování účinné aktivní politiky zaměstnanosti v jižní oblasti země a získat k tomu potřebné finanční prostředky, které v současné době chybí.

Obrázek 36

Míra nezaměstnanosti v regionech pro rok 2018 %

Zdroj. Vlastní zpracování dle dat z databáze Eurostat

6 Závěr

Nezaměstnanost je všudypřítomná. Vždy najdeme osobu na trhu práce, která je v období přechodu mezi zaměstnáním. Lze ji tedy najít v každé tržní ekonomice státu. Stává se však problémem v momentu, kdy přesáhne přirozenou míru. V tento moment představuje značný ekonomický a sociální problém, proti kterému lze bojovat správně nastavenou politikou zaměstnanosti.

Itálie se s vyšší mírou nezaměstnanosti potýká již delší období. Nic však nenaznačuje tomu, že by toto období vyšší nezaměstnanosti mělo brzy skončit. Vývoj byl zachycen v letech 2008 až 2019. Od roku 2008, kdy byla míra nezaměstnanosti 6,7 postupně rostla. K největšímu skoku došlo mezi lety 2011 a 2013, kdy se míra nezaměstnanosti zvýšila o 3,7 %. Svého maxima dosáhla v roce 2014, kdy byla nezaměstnanost 12,7 % a začala pozvolně klesat. Pro rok 2019 byla míra nezaměstnanosti 10,0 %.

Míra nezaměstnanosti mužů byla od začátku sledovaného období v roce 2008 každoročně nižší nežli míra nezaměstnanosti žen. V roce 2019 byla míra nezaměstnanosti mužů 9,1 % a žen o dvě procenta vyšší, tedy 11,1 %.

Bylo zjištěno, že míra nezaměstnanosti s dosaženým vzděláním klesá. Při rozdělení obyvatel do 4 skupin, dle dosaženého vzdělání byla míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním 18,1 %, se středním nižším vzděláním 13,2 %, se středním vyšším vzděláním 9,4 % a s vysokoškolským vzděláním 5,7 %

Dlouhodobá nezaměstnanost byla na začátku sledovaného období 3,0 % a postupně rostla do roku 2014, kdy se zastavila na hodnotě 7,7 %. Od tohoto roku klesala a v roce 2019 byla 5,6 %.

V případě zaměstnanosti, se zatím nepovedlo dosáhnout stanoveného cíle pro celou zemi 67,0 %. Od roku 2013 se míra zaměstnanosti každoročně zlepšuje a v roce 2019 byla 63,0 %. Problémem však zůstává rozdíl mezi mírou zaměstnanosti mužů 72,9 % a mírou zaměstnanosti žen 53,1 %, které je i přes menší zlepšení stále od sebe příliš vzdálené.

Další disparita byla zjištěna mezi jednotlivými oblastmi. Severní oblast je výrazně ekonomicky vyspělejší a stabilnější nežli oblast jižní. Při porovnání tří regionů s nejnižší mírou nezaměstnanosti Bolzano (2,9 %), Trento (4,8 %) a Emilia-Romagna (5,9 %), které všechny leží v severní oblasti s třemi regiony s nejvyšší mírou nezaměstnanosti Campania

(20,4 %), Sicilia (21,5 %) a Calabria (21,6 %), ležící v jižní oblasti země, lze vyzorovat signifikantní rozdíly.

Regionů severní oblasti se všem, až na region Lazio (11,1 %) povedlo udržet pod hranicí míry nezaměstnanosti 10 %. V jižní části země nebyl ani jeden region pod touto hranicí a nejlépe na tom byl region Abruzzo (10,8 %.)

Velkým problémem je i míra nezaměstnanosti mladých občanů ve věku 15-24 let, která byla v roce 2019 28,4 %. Rozděleně dle pohlaví byla míra nezaměstnanosti u mužů 26,7 % a u žen 30,8 %.

Zásadním tak bude vytvoření především účinné aktivní politiky zaměstnanosti, která by dokázala vrátit zpět Itálii zdravou ekonomiku a trh práce.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní zdroje

- BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ. *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.
- BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4282-3.
- DUCHOŇ, Bedřich a Jana ŠAFRÁNKOVÁ. *Management: integrace tvrdých a měkkých prvků řízení*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-003-4.
- HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-006-5.
- HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-861-3.
- JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 80-707-9635-9.
- KLIKOVÁ, Christiana a Igor KOTLÁN. *Hospodářská politika*. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2003. ISBN 80-865-7204-8.
- MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-864-2908-3.
- SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4.
- WINKLER, Jiří a Mirka WILDMANNOVÁ. *Evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy*. Praha: Computer Press, 1999. Business books (Computer Press). ISBN 80-7226-195-9.
- ZELENKA, Martin. *Nezaměstnanost absolventů vysokých škol v letech 2002-2018*. In: Praha: Univerzita Karlova v Praze-Středisko vzdělávací politiky, 2019, s. 74. ISBN 978-80-7603-082-4.

7.2 Internetové zdroje

- Businessinfo. *Itálie základní charakteristika* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/italie-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/#section-1>
- Businessinfo. *NUTS* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nomenklatura-uzemnich-statistickych/>
- CSAS. *Itálie* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://www.crr.cz/wp-content/uploads/documents/2019/08/30/1567147570_1706_Itálie_AMSP.pdf
- Česká pozice. *Migranti mají pozitivní dopad na italskou ekonomiku* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/migranti-maji-pozitivni-dopad-na-italskou-ekonomiku.A160623_174127_pozice-tema_lube
- Česká televize. *Italská kampaň* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1861183-italska-kampan-ukazuje-odvracenou-stranu-evropskych-snu-ma-odradit-migranty>
- ČSÚ. *Ekonomická aktivita* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-6222-03-2001-4_ekonomicka_aktivita_obyvateilstva
- ČSÚ. *HDP* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produkci_hdp
- ČSÚ. *Nezaměstnanost* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20563493/137005a6.pdf/9a5c26b4-74bb-4fae-bf35-c1cd457090be?version=1.0>
- ČSÚ. *Zaměstnanost a nezaměstnanost* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps
- Euro. *Evropská podpora v nezaměstnanosti* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/evropska-podpora-v-nezamestnanosti-871364>
- Eurofound. *Active labour market policy reform gets underway* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2016/italy-active-labour-market-policy-reform-gets-underway>
- European parliament. *The Social and Employment Situation in Italy* [online]. 2014 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/studies>

- Eurostat. *Employment* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_10/default/table?lang=en
- Eurostat. *Labour market* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/visualisations>
- Eurostat. *Labour market* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/#?vis=nuts2.labourmarket&lang=en>
- Eurostat. *Population* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/#?vis=nuts2.labourmarket&lang=en>
- Evropská rada. *Migrační politika EU* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/>
- Evropská unie. *Itálie* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/italy_cs
- Gatestone institute. *Itálie přijímá tvrdý imigrační zákon* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://cs.gatestoneinstitute.org/13503/italie-prijima-tvrdy-imigracni-zakon>
- iDNES. *Lod' s migranty porušila italskou blokádu* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/lod-sea-watch-3-migranti-italie-lampedusa-bezenci-pasovani-lidi-nemecka-neziskova-organizace.A190627_064932_zahranicni_elka
- iROZHLAS. *Část EU se dohodla na rozdělení migrantů* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/migrace-uprchlici-prerozdeleni-migrantu-evropska-unie-italie-malta-francie_1909231846_gak
- ISTAT. *Employment foreigners* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <http://dati.istat.it/Index.aspx?lang=en&SubSessionId=9ac7e452-66b7-47a8-83e9-afaff7608bf4#>
- ISTAT. *Resident foreigners* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <http://dati.istat.it/Index.aspx?lang=en&SubSessionId=9ac7e452-66b7-47a8-83e9-afaff7608bf4#>
- ISTAT. *Resident population* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <http://dati.istat.it/Index.aspx?lang=en&SubSessionId=9ac7e452-66b7-47a8-83e9-afaff7608bf4#>

- ISTAT. *Unemployment* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z:
<http://dati.istat.it/Index.aspx?lang=en&SubSessionId=9ac7e452-66b7-47a8-83e9-afaff7608bf4#>
- ISTAT. *Unemployment foreigners* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z:
<http://dati.istat.it/Index.aspx?lang=en&SubSessionId=9ac7e452-66b7-47a8-83e9-afaff7608bf4#>
- Itálie.světadíly. *Apulie* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.italie.svetadily.cz/apulie-puglia/lokality>
- Itálie.světadíly. *Benátsko* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.italie.svetadily.cz/veneto-benatsko/lokality>
- Itálie.světadíly. *Bolzano* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.italie.svetadily.cz/trentino-alto-adige/bolzano/lokality>
- Itálie.světadíly. *Friuli-Venezia Giulia* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.italie.svetadily.cz/friuli-venezia-giulia/lokality>
- Itálie.světadíly. *Kalábrie* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.italie.svetadily.cz/kalabrie/lokality>
- Itálie.světadíly. *Trentino-Alto Adige* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.italie.svetadily.cz/trentino-alto-adige/lokality>
- Itálie.světadíly. *Valle Aosta* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.italie.svetadily.cz/Valle-d-Aosta/lokality>
- Mahalo. *Basilicata* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/basilicata>
- Mahalo. *Emilia-Romagna* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/emilia-romagna>
- Mahalo. *Kampánie* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/kampanie>
- Mahalo. *Lazio* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/lazio>
- Mahalo. *Ligurie* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z:
<https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/ligurie>

- Mahalo. *Lombardie* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/lombardie>
- Mahalo. *Malise* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/molise>
- Mahalo. *Marche* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/marche>
- Mahalo. *Piemonte* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/valle-aosta>
- Mahalo. *Sardinie* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/sardinie>
- Mahalo. *Sicílie* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/sicilie>
- Mahalo. *Toskánsko* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/toskansko>
- Mahalo. *Valle d'Aosta* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/valle-aosta>
- Mapy.cz. *Mapa Itálie* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <https://mapy.cz>
- MPSV. *Rekvalifikace* [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/rekvalifikace>
- Úřad práce. *Itálie životní a pracovní podmínky* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/italie-1>

8 Přílohy

Příloha A

Absolventi vysokých škol první (Bc.) a druhé úrovně (Mgr.) v Itálii - 1 rok po absolvování					
Název vysoké školy	Míra nezaměst.	Pořadí	Název vysoké školy	Míra nezaměst.	Pořadí
Vysoké školy celkem	18,2%				
Bari	25,9%	51	Napoli Parthenope	25,5%	49
Bari Politecnico	22,8%	47	Padova	11,3%	13
Basilicata	36,9%	72	Palermo	30,3%	63
Bergamo	9,5%	6	Parma	15,3%	32
Bologna	14,7%	29	Pavia	12,9%	19
Bolzano	5,6%	1	Perugia	20,6%	46
Brescia	7,6%	2	Perugia Stranieri	13,7%	24
Cagliari	28,3%	59	Piemonte Orientale	11,1%	12
Calabria	36,4%	71	Pisa	16,1%	37
Camerino	18,2%	40	Reggio Calabria Mediterranea	43,1%	73
Campania Luigi Vanvitelli	30,4%	64	Roma Campus Bio-Medico	14,5%	27
Cassino e Lazio Meridionale	26,5%	53	Roma Foro Italico	9,1%	4
Catania	28,7%	61	Roma LUMSA	25,5%	49
Catanzaro	30,5%	65	Roma Sapienza	18,0%	39
Chieti e Pescara	25,9%	51	Roma Tor Vergata	15,8%	34
Enna Kore	35,8%	70	Roma Tre	15,4%	33
Ferrara	14,6%	28	Roma UNINT	16,0%	35
Firenze	14,8%	30	Salento	30,9%	66
Foggia	29,6%	62	Salerno	26,7%	56
Genova	13,2%	21	Sannio	26,6%	55
Insubria	10,7%	10	Sassari	30,9%	66
L'Aquila	19,0%	42	Scienze Gastronomiche	13,0%	20
LIUC Carlo Cattaneo	12,2%	17	Siena	19,3%	44
LUM Jean Monnet	22,9%	48	Siena Stranieri	16,0%	35
Macerata	19,2%	43	Teramo	27,4%	58
Marche Politecnica	13,5%	23	Torino	14,1%	25
Messina	34,6%	69	Torino Politecnico	9,3%	5
Milano	10,9%	11	Trento	11,5%	14
Milano Bicocca	9,8%	8	Trieste	12,1%	15
Milano IULM	17,2%	38	Tuscia	19,9%	45
Milano Vita-Salute S. Raffaele	13,3%	22	Udine	12,1%	15
Modena e Reggio Emilia	10,0%	9	Urbino Carlo Bo	15,1%	31
Molise	33,8%	68	Valle d'Aosta	9,6%	7
Napoli Benincasa	26,5%	53	Venezia Ca' Foscari	12,6%	18
Napoli Federico II	26,8%	57	Venezia IUAV	14,3%	26
Napoli L'Orientale	28,6%	60	Verona	8,9%	3